

హను లెక్క కంద్య పదము

S/no 709.

హంసతత్త్వ కందార్ద దరువులు

(తారక సాంఖ్యామనస్సు విషయము)

43 PNO35
1917 SINO3 ఇది

బ్రహ్మశ్రీమదుపు సుబ్బయ్యార్యదేశి కేంద్రీయవార
పీయశిష్యులునై ప్రకాశించు

బ్రహ్మశ్రీవీరమహేశ్వరరిపదెం నాగలింగయ్య
జంగమదేవరణివాచే వ్రాయబడిన
హంశప్రశ్నోత్తరములుకత్యంతానుసారముగ
బ్రహ్మశ్రీవాసుగంటికోటిశ్వర జంగమదేవరణి
రచియున్నవనినది

చందికామద్రాక్షిణకాలయందు ముద్రింపబడియె
గ్రంథములు వలయువారు— SINO709/Auno
గుంటూరు పెద్దమసీదువద్దనున్న మదుపు
సుబ్బయ్యార్యులవారికి న్యాయవలయును
6850
కాశీరైలు
జేల 0—8—0

1917.

ఓం.

సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః.

హంసతత్త్వకందార్థదరువులు.

తారక సాంఖ్యామనస్క-విషయము

వతర్గింఘము

శ్రీమద్వేదాగమోక్త విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ పంచాక్షరీ తారకమంత్రము
 బ్రహ్మణమనంత సుప్త సగోత్రోద్భవ విశ్వజ్ఞనూ
 త్రో వ్రణనశానానముజనిత శ్రీమత్సమమృతం పయఃపా
 రావారరాకాసుధానిర బ్రహ్మశ్రీ సుబ్బయ్యాచార్యదే
 వకేద్యులవా ప్రియాశిష్యులునై పరీకారము

శ్రీమత్త్వరిమపావన పరిశని పంచముఖోద్భవానాదిజగమదేవకు
 లసంజాత భృంగశ్వేనసగోత్రో దారుకసూత్ర మప్రణవశా
 నానముజిత శ్రీమత్ప్రసాదమునందపయోదధి బాలశశాం
 క పట్నల బ్రహ్మశ్రీ పరిమాహేష్వరి నాగలింగ
 య్య జగమదేవరీ చాచే నా యబజ్జిన హంస
 పరశ్రోత్తరముల కత్యంతానుసారముగను
 శ్రీమద్వేదాగమోక్త పరిమపావన పరిశని పంచముఖోద్భవా
 నాదిజగమకులదేవసంజాత నాదేశ్వరసగోత్రో రేఖకసూ
 త్రో నవప్రణవశానానముజనిత శ్రీమత్ప్రానుగంఠివంశి సం
 భూత పట్నల బ్రహ్మశ్రీ పరిమాహేష్వరి కోటిశ్వరి
 జగమదేవరీచే రిచియింపబడినది.

ఇయ్యది పండితులచే పరిష్కరింపబడి
 చందిరికా ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె.
 గుంటూరు.

ఓం.

సద్గురుపరబ్రహ్మణేనమః.

పీఠిక.

శ్లో! గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుదేవో మహేశ్వరః!
గురుసాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవేనమః॥

శ్రీమన్మహిమండలంబునంగల సద్గురుపుత్రవర్యులారా! కొర
దరు నవీనవేదాస్త్రులు సాంఖ్యవిచారణము యోగాభ్యాస మనవసరమ
నియు బలుకుచున్నా రది యోగ్యమైనదిగాదెట్లన నిగమాగమస్మృతి
నూత్రసంహితా పురాణధర్మశాస్త్రభాష్య గ్రంథాదులయందంతట
వేదవ్యాసాది ఋషులచేతను, నందీశ్వరరేణుకాది ప్రమథులచేతను,
వేదాంతము ఉపనిషద్భాగమనియు, మోక్షసాధనమనియు, బలుకబడి
యున్నయది! అట్టివేదాంతము! గీ॥ తారకంబుమనశ్శుద్ధికారకంబుసాం
ఖ్యమాత్మరూపవిచారకంబు! అనుభవజ్ఞానమమనస్కమట్లుగజన! నా
ద్యమెరిగింపు మొదలనీవధరింపు! ఇత్యాది మహద్గ్రంథములయొక్క
ప్రమాణంబులచేత తారకము, సాంఖ్యము, అమనస్కము, అన్నిత్రవి
ధముగా విభాగింపబడియున్నది. మఱియు॥ శృతిః॥కాశ్యాంతుబ్రహ్మ
నాశీస్మి॥ మృతౌమత్తారమాప్నుయాత్! పునరావృత్తిరహితాంము
క్తింప్రసాదోతిమానవః॥ యత్రకుత్రాపికాశ్యాంతు మరణేనమహే
శ్వరః! జంతోర్ధక్షిణకణ్ఠేతు మత్తారం సముపాదిసేత్! నిఘా
తాశీషపాపాఘా మత్సానూప్యం భజత్యయం॥ ఇతిముక్తికో
పనిషత్! తా॥ ఓవాయునందనా, కాశీక్షేత్రంబునందు బ్ర

హృదయశబ్దదేశంబున మృతిజెందినవాడు శ్రీరామయనాది మత్సర
బంధంబగుతారకమస్త్రంబు నుపదేశమునుబొందినవాడగుచు, పునరా
వృత్తిరహిత మోక్షంబును జెందగలడు. ఇత్యాదిప్రమాణంబులచే
తారకమస్త్రోపదేశము మోక్షప్రదమనియు పునరావృత్తిరహితమార్గ
మునకు ప్రధమ సాధనంబైయున్నది. శృతిః॥ అధ్యాయోపాపవా
దతః॥ స్వరూపనిష్ఠయైకార్థ్య శక్యతే తస్మాత్సదావిచారయేజ్జగజ్జీవప
రమాత్మనః॥ ఇతిపైంగళోపనిషత్॥ వేదాంతవిచారమును అధ్యాయోప
యక్తి అపవాదయక్తియని ద్వివిధయుక్తులుగలవు. అధ్యాయోపము
బంధప్రాప్తిని అపవాదము మోక్షప్రాప్తినిగలుగజేయును. ఇది విచా
రించుటవల్లనే స్వస్వరూపాభింగి ముక్తుడగుచున్నాడు. గాన జగత్తు
జీవుడు, బ్రహ్మను, నీని లక్షణముల బోధించునైతెను యుక్తులున్నూ
యెల్లపుడు విచారించుచుండవలెను. ఇత్యాదిప్రమాణంబులచే జగజ్జీవ
ప్రత్యక్షరమాత్మలయొక్క విచారణ ద్వితీయ సాధనమని చెలియబడు
చున్నది. శృతిః॥ నానాశాస్త్రోపదేశోకే నానాదేవతపూజనం ఆత్మ
జ్ఞానం వినాపార్థం సర్వకర్మనిర్వర్తకం ఆచారక్రియణే కోటిరానంచగిరి
కాంచనం ఆత్మతత్త్వం వినానాస్తి ముక్తిర్నాస్తి గురువైనా కోటియజ్ఞా
కృతయేన కోటిగోహయదానకం గజదానం సహస్రగిచ ముక్తిః జ్ఞానం
వినానచోతిగర్భగీతాః॥ తా॥ ఓంబ్రహ్మే నమోదనా సకలశాస్త్రంబుల
జదివి పండితుడని బేరొందినప్పటికిన్ని, బ్రహ్మది సకలదేవతలపూజించి
నప్పటికి ఆత్మజ్ఞానములేని యెడల, అనగా తన్నుగా నెలిసికొనని
యెడల పైనజెప్పిన వన్నియు, నిష్ప్రయోజనములగు. శను దా గురు
ముఖముగా చెలియని యెడల అనగా జీవాత్మ యిట్టిదని, ప్రత్యగాత్మ
యిట్టిదని, పరమాత్మ యిట్టిదని, చెలిసికొనని యెడల నిష్ప్రయోజనం
బులనిభావము. కోటియజ్ఞములుచేసినను గురుకటాక్షము లేక ఆత్మ
జ్ఞానము లభింపదు. ఆత్మజ్ఞానములేక ముక్తి లభించదు. శరీరమిట్టి
దని శరీరలక్షణములు విచారించి చెలియని యెడల శరీరము

దాన్యు. పృజ్ఞానమిట్టిదని అనగా దన స్వరూప మిట్టిదని దెలియ
 కరదు. స్వరూపమిట్టిదని దెలియయెడల శుద్ధ నిర్గుణ పరబ్రహ్మ
 మిట్టిదని దెలియబడదు గాన పశ్యతీద్వయమనెడి దేహాత్మలను
 విచారించి పిదప సదాసమాధియగు స్వస్వమాపానుసంధానంబునకొ
 ములుగుచు కుమ్మరిపురుగు విధాబునకొ పృపంచాబుననుండియు
 తద్వికారక్షంబుల నాటక రాజయోగీశ్వరుండై పునర్నింపవలయు.
 కొందరు నవీనవేదాత్ములు యోగాభ్యాస మననసరమని బలుకుచున్నా
 రది శాస్త్రానుభవములకు సమ్మతముగాదు. గృహస్థులకైనను రాజ
 యోగాభ్యాసము లేనిది చిత్తశుద్ధిగానేరదు. బూటకములైన మాట
 లెన్ని జెప్పినను రాజయోగాభ్యాసము జేయక స్వరూపానుసంధానముగా
 నేరదు. సీ॥ గాలంబు లేనిచో, జాలనాగ్ర శిచేత, పానజాలముల పట్టుబడు
 నెసరియు లేనిచో శకునాంతకునిచేత చొక్కాపువ కీలు చిక్కునడునె
 యోదాబులేనిచో, రోగిమావళిచుచే గజరాజములు నరికట్టబడునె
 తగుకోలలేనిచో, మృగయావినోదిచే ఘోరిమృగాబులు గూర్పబడునె
 తే॥ రాజతానూదితారక రాజయోగ । పానసమాధి లేనిచో, పరమశు
 ష్టు తర్క వేదాన్త వాదతత్పరులచేత నింద్రియమనగులు నిగ్రహిం
 పబడునె॥ (అనిసీతారామాంజనేయము) కం॥ యోగాభ్యాస మొనర్పక
 రాగంబున శిష్యునిమది నయముగదలచి చి॥ దోగ్ధానందముజెందక,
 యోగులమచుకొన్న ముక్తి మొసగునె బసనా॥ క॥ ఇచ్చగపశ్చిమనాశ
 ము జొచ్చినమది వేగమరగి చోద్యంబలరకె ఇచ్చలనాసియ సర్వము
 నచ్చోక్షిసకీర్తిబోధయలవడుబసనా॥ అనియు॥ బయలును తనువుగాం
 చియు॥ బయలును తనువగుదుగాచి॥ బయలులొ బయలై బయలెరుగ
 కుండునాతడె॥ బయలించును శ్మశ్రులుబల్కు భవహరబసనా॥ అనిబస
 వశతకము॥ గీ॥ చేసిశివయోగములనెల్ల శిచ్చని గనక పరమయోగంబు
 లక జేయ ప్రాణుమాలి శ్రేష్ఠశివయోగివనుకొన్న సిగ్గుగానె, పరమ
 బాహ్యోగ ప్రభులింగ భవవిభంగ॥ అనిప్రభులింగశతకము॥ కం॥

కన్నుల దృష్టియుజెదరిన. పన్నుగచిత్తంబుజెదరు, పననముజెదరు
 తిన్నగ లక్ష్మముజెదరును అన్నగురుదీక్ష మొదలునాచేచెదరు॥
 అనిపరబ్రహ్మసందబోధము॥ గీ॥ కరతలంబుననున్న ఘనయిష్టలింగం
 బు కంటిచేతదానినంటజూచి కనులుమూసిలెస్సగునుటె లింగైక్యంబు
 పాపభయవిభంగ భావలింగ॥ అని భావలింగశతకము॥ నాదబిందుకళ
 ల, నాణెమెరుగనియోగి యింద్రియములును మనస్సునిట్టులట్టు పరువు
 లిడగవానిపట్టజాలకనుడు నిట్టివాడుపరుని నెట్టుగాంచు॥ అనిసీతారా
 మాంజనేయము. ఇత్యాదిప్రమాణంబుల యోగాభ్యాసములేక చిత్త
 చాంచల్యమణుగ నేరదు చిత్త చాంచల్యముడుగక స్వస్వరూపాను స
 థానముగా నేరదు. స్వస్వరూపానుసంధానములేక పరిపూర్ణత్వసిద్ధిగానే
 రదు. గానగ్రహస్థులైనను రాజయోగాభ్యాసము జేయవలయు లేనియె
 డల నిర్ధకంబు॥ యోగాభ్యాసముజేసినచు దేహత్వలిట్టివని దెలియక
 మోక్షములేదు॥ శృతి॥ సాంఖ్యం దేహవిచారణమ్॥ ఇతిబ్రహ్మయోమిశే
 తా॥ దేహమిట్టిదనియు, దేహమిట్టివాడనియు అనగావస్తువిట్టిదనియు
 దెలియుటయే సాంఖ్యవిచారణమనబడు॥ అనగా తనువిట్టిదని ఆతనువు
 యందుండే ప్రజ్ఞానము అనదెలివిట్టిదని యనగా నెరుక ఇట్టిదని దెలి
 యనియెడల మరియు నాప్రజ్ఞానము, శరీరంబున నిస్థానమందిల్లున్న దీని
 గురుముఖముగా నెరుగక ననగా స్వస్వరూపజ్ఞానము లేనియెడల పరి
 పూర్ణత్వసిద్ధిగానేరదు ఉట్టికెక్కలేనమ్మ స్వగ్గానికెల్లెక్కున నెడి లోకో
 క్తివలెనె యెరుకయాపమిట్టిదని దెలియక పరిపూర్ణత్వ సిద్ధిగానేరదు
 గాన మొదట సద్గురుమూర్తిచేతానకసాంఖ్యవిచారణము చక్కగా
 దెలసి పిదపరాజయోగాభ్యాస మొనర్చి సాంఖ్యవిచారణము పూర్తి
 యైనపిదప పరిపూర్ణముయొక్క మస్త్రమస్త్రార్థమస్త్రరహస్య మస్త్ర
 సారముల సద్గురుగరుణచేదెలసి॥ అప్పుడు॥ ఎచట కేవలంజూచిన
 నెలమిలోడ తొడరిచిన్నయలింగమైదోచవలదె యదిగదాయోగసిద్ధికి
 నాలయంబు నవ్యతరభోగి శ్రీసదానందయోగి॥ అనిసదానందయోగి

శతకము॥ ఘనతా తారక సాంఖ్యయోగములచే కష్టింపగానేల నె
 మ్మనముఁ బట్టగ నేలనింద్రియములఁమర్ద్దంపగానేల చక్క నగా
 ముండటగానుపించు ఘటమునన్నట్లు బ్రహ్మంబుదా దనుదాగాంచిన
 యప్పుడే నిఖిలముఁ దానై జలంగున్ తగఁ॥ అనిసీతారామాంజనేయ
 ము॥ తెలివే పరిపూర్ణంబని దెలియనివారండురిట్లు దెలిసినమీదఁ॥
 దెలివియుగలుగదు నెవరికి దెలియక నుండుటయెముక్తి తేటగబసవా॥
 అనిబసవశతకము॥ ఇత్యాదిప్రమాణంబులచే తారకసాంఖ్యయోగం
 బులఁవదలి యెరుకమరుపులులేని పూర్ణబోధనుబొంది సంపూర్ణుడు
 దానైన జన్మరాహిత్యంబగు. అట్టిపరిపూర్ణస్వరూపుడు దానగుటకు
 ముందు సద్గురుని శేవించి సాంఖ్యవిచారణమును జేయవలయును నన
 గాఢవీలికాది బ్రహ్మపర్యంతములైనట్టి దేహములిట్టిననియు తద్దేహము
 లయందుండు చైతన్యరూపంబైన పరబ్రహ్మమిట్టదనియు దెలియవ
 లయును శృతి॥ చైతన్యంవినాకించిన్నాస్తి తిసాత్మాత్కారానుభవజ్ఞా
 నం॥ నానాత్మభేదకల్పితం జ్ఞానమజ్ఞానం॥ శరీరత్రయములకువేరై సాక్షి
 యైయుండెడి ఆత్మయేదాననియు తనవలనదెలియబడిన కాయేంద్రియా
 ద్యనేకవిధ నామరూపాత్మక ప్రపంచంబు దృశ్యమనియు జడమనియు
 సమస్త ప్రపంచము నెరుగుచుండెడి జ్ఞానానందమయుండగుదాను॥ కం॥
 లింగము దృక్కప్రకృతికి లింగంబేదృశ్యమగును తస్సగబయలఁ
 లింగములోపలలింగము లింగములోబయలువెలయు తస్సగబసవా॥
 అనిబసవశతకము ఇత్యాది శివయోగీశ్వరోక్తులచే దానేదృక్కనియును
 మరియు సముద్రోదకమునందు నుద్భవించిన తరంగములుతిత్సముద్ర
 జలంబునకంటె వేరుగా నట్లు ప్రపంచంబు సర్వంబును తనయందు
 కల్పితంబగుటవలన దనకంటెవేరుగాలేదనియు నైనను కల్పితంబగుట
 వలన రజ్జుసర్పంబురీతిని కల, కలలోగనుపడు పప్రపంచమురీతిని యసత్వ
 మనియు నాత్మస్వరూపుడైనదాను సత్త్వజ్ఞానాశంద బ్రహ్మంబనియెరిం
 గి సకలసంశయంబులఁ విడనాడి నిష్కామియై ఆత్మధ్యాన నిరతుండై

వికల్పశూన్యంజై యేకోకలులేక సకలదృశ్యముల మరచి కేవలసా
క్షిమాత్మంజై ఆనందించుటయే జ్ఞానమనబడు. అట్లాత్మస్వరూపుడగు
దానే పరబ్రహ్మమనియెరుగక తనువేదాననిదలంచి, దేహాభిమానము
గలవాడై సకలచరాచర ప్రపంచము దనకంటె వేరుగాభావించి
కామక్రోధాది దుర్గుణములుగలవాడై కిలిమివాసన కులమువాసన బ
లు విద్యావాసనచే విక్రిష్టగుచు జననమరణంబులం బొందుచుండును॥
మరియు లోకంబున కొందరు వేదాన్తులు, మేమునుభవపరులమని,
దినరానిపదార్థంబులదిచుచు, కల్లు గంజాయి సారాయి యశ్చిద్యము
మాంసము నల్పాచమానము, నిద్రాయముమొదలగునవి దినుచు జాతి
నీతులుదలపోయక ఇదితల్లి, ఇదిచెల్లెలు, ఇదిభార్య, ఇదిపుణ్యము
ఇదిపాపమనియెన్నక ఇతడు గురు వితడు శిష్యుడని దలచక దుష్కా
ర్యంబులంజేయుచు లోకులకు జ్ఞానులమనిజెప్పుచు దొంగ వేదాన్తులై
స్వధర్మంబుల విడచి శిష్యులకులముజెరచి దాముకులముజెడుచున్నారు
శిష్యుల సుగుణంబుల దొలగించి జారత్వము చోరత్వము మొదలు
గునవినేర్పుచున్నారు॥ మరియు॥ అహింసాపరమోధర్మః॥ హింసజే
యకుండుట ముఖ్యధర్మంబు యనకహింసజేతు రవనిచురలు చానిప
శువునుదిన చండాలుడేమేలువిశ్వదాభిరామవినర వేమ! ఆడునాగిగన్న
అర్థంబుపొడగన్న సారమాంసరుచుం చవులుగన్న అయ్యగాండ్లకైన
ఆశలుబుట్టవా విశ్వదాభిరామవినర వేమా॥ శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ దేశిక
కృత శ్రీరమోపాదిద్వయ దోషరహితపరమ తత్వకందార్థములు॥కం॥
అనుభవవేదాన్తులమని దినరానిపదార్థమెల్ల దినుదుర్జనులగ గనబోకు
ము తద్వేదాని వినబోకుమి కెన్నటికి వివేకవిచారా॥ కం॥జ్ఞానాపస్త
విషయము లెవ్విగలవో నానివిడువలేని గురువుల యెవ్వరుజేరిగొల్తు
రొ యివ్వసుధను వారుజెడుదురిదినిజమునుమో॥ ఇత్యాది ప్రమాణంబు
లచే జివహింస మద్యమాంసాశుద్ధాభిజన జారచోరకృత్యా
దులగ జేయుచు గురువులమని గురుపుత్రులమనిజెప్పుకొనుచు దూర్వా

సునివలె కోపమున్ను దుర్యోధనువలె ధనాసక్తియు రావణునివలె జారత్వము మొదలగు కొంటెచేష్టలుజేయుచు దారాపుత్రాదులనియెడి యాషణత్రయములలో దగులుకొని, తాపముచే దుఃఖించుచు దమకు జన్మలేదని నేను శుద్ధనిర్గుణపరబ్రహ్మమని, నాకు పుణ్యపాపంబులు, కష్టసుఖంబులు, లేవనిజెప్పుకొనుచు, కష్టసుఖంబుల ననుభవింపుచు నేనీశ్వరుడనని జెప్పుకొన్ననొప్పు దతనికిమోక్షములేదు. దీనివలన జన్మస్థితిమరణములు తప్పక గలుగును. శృతిః॥ ఆత్మావా అరేద్యప్లవ్యః । శ్రోతవ్యో మస్తవ్యో నిధిధ్యాసితవ్యః । అనెడి బృహదారణ్యోపనిషత్తురీతిని ఆత్మయిట్టిదని దెలిసి తత్త్వరూప తత్త్వానంబులను స్వదేహంబున సద్గురుముఖముగా నెరిగి సర్వదా శ్రీవణమనన నిధిధ్యానాదులను జేయుటవలన అజ్ఞానవిపరీత సంశయంబు నివర్తించి ముక్తిపొందవచ్చును గాన ముందు దేహమిట్టిదని తెలిసి పిదప దేహమందుండు యాత్మయిట్టిదని యెరుగవలయును॥ శృతిః॥ ఆత్మావా అరేద్యప్లవ్యః । శ్రోతవ్యో మస్తవ్యో నిధిధ్యాసితవ్యః॥ అనెడి బృహదారణ్యోపనిషత్తురీతిని ఆత్మయిట్టిదని అనగా జీవాత్మ ఇట్టిదని తత్త్వరూప తత్త్వానంబులు సద్గురుముఖముగా నెరిగి సదాశ్రీవణమనన నిధిధ్యానాదులను జేయుటవలన అజ్ఞానవిపరీత సంశయంబు నివర్తించి ముక్తిపొందవచ్చును. గాన ముందు ఆత్మస్వరూపమిట్టిదని దెలియవలయును॥ శృతిః॥ అశరీరంశరీరేషు అనవస్థేష్ఠవస్థితమ్ ఇతికతోపనిషది॥ తా॥ ఆంజనేయా ఈశరీరమునందు ఆత్మ తనకు శరీరములేక నాశరహితుడై యున్నాడు. శృతిః॥ అస్తమితఆదిత్యే యాజ్ఞావల్క్యచంద్రమస్త్యస్తమితే రాస్తేశ్చాశాంతాయాంవాచి కింజ్యోతిరేవాయం పురుషః । ఇత్యాత్తైవాస్యజ్యోతిర్భవతి బృహదారణ్యోపనిషత్ ॥ తా॥ సూర్యచంద్రప్రకాశములు లేనట్టి చీకటిసమయంబున నీకు దేహమున్నదనియు ఈప్రపంచమున్నదనియు చీకటితోచుచున్నదని యేజ్యోతిప్రకాశమువలన నెరుగుచున్నావో అదే స్వయం జ్యోతియని ఆత్మయని

చెప్పబడు. యాశరీరంబున, ఆత్మలేనియెడల సూర్యచంద్రులు ప్రకాశించుచున్నను నీవు దేహమును నెరుగజాలవు ప్రపంచమునెరుగజాలవు సూర్యచంద్రాదులున్నారని యెరుగజాలవు. నీదేహమున ఆత్మవసించుటవలన అనగా నెరుకవసించుటవలన యెరుకయనగ తెలివి యిదియే స్వరూపము ఇదియే గురుగోప్యము ఇదియే గురురహస్యము అనగా ప్రజ్ఞానము వసించుటవలననే సర్వము నెరుగుచున్నావు॥ గీ॥ అధిపయిదిమర్మమంగధరాగ్రమధ్య । వాణ్నిడుమనుకృష్టాశ్రయద్వారవతిని । ఆత్మడున్నాడు సూక్ష్మదృష్టప్తిచేత । యెరుకగలవాడవై గనుము సౌజ్ఞ చెలిసి॥ అని భారతము శాన్తిపర్వము ఆ నిర్గుణజ్ఞప్తయందుండగా పాలుపొందగా నిద్రాబోయిననుచు, చెలియు వారెవ్వరు ఆ తెలివిగాక॥ అని ప్రభులింగగీల ద్విపదకావ్యము. ఇత్యాది ప్రమాణంబులచే నిర్గుణజ్ఞప్తిమాత్ర స్వరూపంబైన ఆత్మయొక్క ప్రకాశమువలన అనగా తెలివివలన సూర్యచంద్రాదులు ప్రపంచము సర్వము గనుపడును. లేకున్న గనుపడవు కాబట్టి ఆత్మపరంజ్యోతియని, స్వప్రకాశమని జెప్పబడును. అనగా జీవాత్మ, అంతరాత్మ, ప్రత్యగాత్మ, పరమాత్మ, జీవుడు, యాశ్వరుడు, ప్రత్యగాత్ముడు, పరమాత్ముడని భావము. జీవేశ్వరులిద్దరు, మలినయెరుకయనబడుదురు. ప్రత్యగాత్మ పరమాత్ములిద్దరు శుద్ధయెరుకయనబడుదురు. ఇట్లు గురుముఖంబుగా సాంఖ్యవిచారణ ముజేసి, స్వస్వరూపాను సంధానములేనివారికి పరిపూర్ణ త్వము సిద్ధింపనేరదు. ఇది పీఠీలకన్యాయము చెడనిపదవి. విహంగన్యాయ ముచ్చేనొకవేళ సిద్ధించినను యదినిలువనేరదు. వారికిస్వానుభవము సిద్ధింపదు. గాన పీఠీలకన్యాయముచే క్రమముగా తారకసాంఖ్య మనస్కములవిచారించి శుద్ధనిర్గుణపరిపూర్ణస్వరూపులుగావలయుననినా ప్రార్థన శృతి॥ యే నేదంసర్వంవిజానాతితం కేనవిజానీయాత్ విజ్ఞాతారమరే కేణ విజానీయాత్ । ఇతిబృహదారణ్యోపనిషత్ । ఈశరీరమందు

ప్రజ్ఞానమనబడెడియాత్మ వసియించుటవలననే జగమునందు సకలజను
లను నానావిధరూపములతోటి ప్రపంచము నెరుగుచున్నారగు జ్ఞానస్వ
రూపమైన ఆత్మయిట్టిదని యెరుగుటకు మరియొకజ్ఞానస్వరూపమైనవస్తు
వున్నదనుట అసత్యమే అనగాఆత్మయే పరబ్రహ్మమనియు దానికం
టె ప్రియమైనదియు శ్రేష్ఠమైనది మరియొకటి లేదని దెలియవలెను
శృతిః॥ సగత్యజ్యహృద్గుహేశానం దేవమన్యం ప్రయాన్తియేతే రత్న
మభివాంఛంతి త్యక్తహస్తస్థకొస్తుభాః॥తా॥హృదయమందున్న అనగా
హృత్కమలమనబడె సహస్రారమందున్న ఆత్మదేవతను దెలియక
వేరొక్కదైవమున్నదని భావించువారు హస్తమందున్న కొస్తుభమణిని
వదలి యొక్కజో దేవలోకమందున్నదని వెదకువారివలె తెలివిలేనివార
గుచున్నారు॥ శృతిః॥ బహుశాస్త్రకథాకంథా రోమంధేనవృద్ధైవకిం
అన్వేష్టవ్యం ప్రియత్నేన మారుతేజోతిరాంతరం॥ తా॥ ఓఱంజనేయా
సత్వవేదశాస్త్రాది విద్యాపాఠనముజేయుటవలన స్రవయోజనములేదు.
ముక్తినిబొందజాలవు ఈదేహమందు వసియించు స్వయంజ్యోతి స్వరూ
పమైన పరబ్రహ్మమగు ఆత్మను అంతరంగదృష్టివలన నర్చించినయెడల
ముక్తినిబొందుదువు॥ కఠోపనషది శ్రుతిః॥ గుహయాంప్రవిష్టాపరమే
పరాధ్యే ఛాయాతపౌబ్రహ్మవిదోవదన్తి॥ తా॥ ఎండయు త్రవ్వతిబింబ
మైననీడవలె పరబ్రహ్మమైనఆత్మయు పరబ్రహ్మఛాయయైజీవాత్మ
వీరలిద్దరు సీదేహంబున సహస్రారగుహయందున్నారు॥ శ్రుతిః॥ యవ
వం వేదాహంబ్రహ్మస్మితి॥ సత్తదం సర్వంభవతి ఇతిబృహదారణ్యోప
నిషది॥ తా॥ ఎవడు ఆత్మస్వరూపుడనగునేనే బ్రహ్మమని దెలుసుకొ
నుచున్నాడో వాడు ఆపరబ్రహ్మమగుచున్నాడు॥శృతిః॥ అయమా
తాబ్రహ్మ ఇతిమాంశుకోపనిషది॥తా॥ఈశరీరమున నంతఃకరణ
సాక్షిగానుండు ఆత్మయేపరబ్రహ్మము॥ శృతిః॥ త్వమేవాహంనభేదో
స్తి పూర్ణత్వాత్పరమాత్మనః ఇతిమండలబ్రాహ్మణోపనిషత్॥ తా॥
ఓఱంజనేయాఃసీవేనేను నేనేనీవు మనమిద్దరముఃపరిపూర్ణబరబ్రహ్మమ

గు ఆత్మస్వరూపులమే మనమిద్దరమేకపరబ్రహ్మమే మనకిద్దరికి సత్యముగానే భేదములేదు॥ ఇత్యాద్యుపనవత్ప్రమాణంబులచే నాత్మఇట్టిదనిగురుముఖముగా దెలియనివారికిగురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుదేవోమహేశ్వరః॥ గురుసాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మైత్రిగురవేనమః॥ అనేడిప్రమాణంబునెరుగక గురుపులకులము గుణమునెంచు కొంటెశిష్యులకు నట్టిశిష్యులకుపదేశమొసగు గురుపులకు జన్మముతప్పకగల్గును లోకాపవాదముసిద్ధించును॥ గానసద్గురు సేవజేసి తారకసాంఖ్యామనస్కంబుల క్రమంబుగావిచారించినవారికే శుద్ధనిర్గుణబ్రహ్మప్రాప్తి గలుగుననిదెలియును॥ శ్రుతిః॥ ఉద్ధృష్టప్రాణమన్నమయత్యపానం పృత్యగస్యతి మధ్యేవామనమాసీనం విశ్వేదేవాః ఉపాసతే ఇతికఠోపనిషది తా॥ ఓంజనేయా ఓంకారమే అనగాప్రాణవమనబడెడి నాదబ్రహ్మమే సకలదేహములకు నాధారముగానున్నది సర్వదేహములయందు ప్రాణవాయువు రేచకంబున ఉద్భిముగా వ్యాపించిసంచరించు అపానవాయువు పూరకంబుగా నధోముఖముగా వ్యాపించిసంచరించు ఈరెంటిననగా ప్రాణాపానములనొకటిగాజేసి ఈరెంటికిమధ్యనున్న బిందుగతమైనఆత్మను కుంభకముచే బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతలు సదాఊపాసించురు॥ పూరకంబునహకారంబు పొందుపరచి కుంభకంబునబిందువుగూర్చియంత రేచకంబునసకారంబు జూచివాని దెలియు తెలివియే సేననిదెలియవలయు నిత్యాదిప్రమాణంబులచే రేచకపూరకుంభకాదుల మోక్షద్వారమనబడెడియంతర్గుఘ్నాద్వారాయభ్యాసముజేసి అనగా మొదట బహిర్గుఘ్నాద్వారాబాహ్యరేచకపూరకకుంభకములచే నభ్యసించి పిదపనంతర్గుఘ్నాద్వారాయభ్యాసము జేయవలయును. ఈరహస్యంబు యోగీశ్వరులైన సద్గురుపులసేవజేసి గ్రహించిజేయవలెను. ఇట్లు భ్యాసముజేసినవారికి తమదేహమందుండెడి నాదబ్రహ్మమెప్పుడు ప్రత్యక్షానుభవముగా వినబడుచుండును తన్నాదబ్రహ్మమునుగని

పెట్టినవారలు తమకుసన్నిహితకాలంబున నాదానుభవమునుచూచు
కొని నాదబ్రహ్మము లయించిపోవుచుండగా నేనుబ్రహ్మముదైక్య
మగుదునని శిష్యులతోజెప్పి సమాధిస్థులగుచున్నారు! మరియు నీనాద
బ్రహ్మమునిత్యము సోహా భావముజేసినగాని సిద్ధిగానేరదు! ఈసోహం
భావమేహంసయనబడును॥ ఇతనివలననే ప్రాణాపానంబులు సంచ
రించుచుండు! శృతిః! ప్రాణాపానవశాజ్జీవౌ హ్యధశోన్యస్థ్యం ప్రథా
వతి వామదక్షిణమార్గేణ సంచలత్వాన్నదృశ్యతే ఆక్షిప్తభుజ
దండేన యథోచ్చలతికందుకః ప్రాణాపానసమాక్షిప్తా తద్వజ్జీవోనవి
శ్రమేత్ అపానాత్క్వర్తిప్రాణోపానః ప్రాణాచ్ఛకర్షతి ఖగరజ్జవదిత్యే
వత్ యోజనాతిసయోగవిత్ హకారేణబహిర్యాతి సకారేణవ
సేత్పునఃహంసహంసేవ్యామస్త్రంజీవోజపతిసర్వదా॥ ఇతిధ్యానబిందూ
పనిషది! తా! ఓఆంజనేయ! బాలకులుహస్తముచే నెగరవేయబడిన
బతి క్రిందికినెగురుచు పడుచుండునట్లు ప్రాణాపానవాయువులు
రెండుచుయూదేహమధ్యంబునపడఁధారమలయందు పైకిక్రిందికి నెక్కు
చుదిగుచు ప్రవదిినము ఇరువదియొక్క వేల ఆరునూరుసార్లు సూర్యోద
యముమొదలు మరల సూర్యోదయమునరకు కేచకపూరకంబులన
నాసికాద్వారములగుండా ద్వాదశాంగుష్ఠాంగుళములవరకు బైటకి
వచ్చును లోపలికిఁబోవును॥ అనగా పదిరెండంగుళములు బైటకివచ్చును
యేనిమిదిఅంగుళములు లోపలికిఁబోవును॥ ఈప్రకారము ఇడయ నెడి
సూర్యనాడినుండి పింగళయ నెడి చంద్రనాడిమార్గముగాను పింగళయ
నెడిచంద్రనాడినుండి ఇడయ నెడిసూర్యనాడిమార్గముగాను మారిమారి
తిరుగుచుండును ఈహంసనడకను అపగాష్వరపరీక్షను స్వర్ణశాస్త్రాని
సారముగా సద్గురునివలనగ్రహించి స్వరపరీక్ష జేసినవానికి శుభాశుభం
బులు దెలియును! మరియునీహంస ఒకత్రాటియందుగట్టబడినపక్షిని,
అత్రా జేప్రకారముగాలాగుచుండునో అట్లే ఈరేచకపూరకములనెడి
ప్రాణాపానంబులురెండు తమనడుమనుండేబిందుర్గతమైనజీవుని పైకి

క్రిందివిధ్యుచుండును ఈప్రాసానంబులసంచారమెవ్వడునిల్పునో వాడే
చిరకాలజీవియై యుండును॥ ఈశీవుడు ప్రాణాపానములు ద్వారా
హంసకీలకంబగు (సోహం) యనెడిదవ్యక్షమీమన్త్రంబును తనకుదా
నే సదా జపించుచుండును॥ ఈసర్గురురహస్యము దెలసిపాటుపడిన
వారేరాజయోగులు గానిమరియొకరుగానేరరు॥ అచ్చుపడముద్ర
లెన్నుచు మచ్చికమీరంగ మనసు మరిగినమీదక విచ్చలవిడిరమి
యింపుచు మెచ్చినదేముక్తికిరువుమేదినివేమా॥ అరసికట్టజేసియాధార
చక్రంబు ప్రాణవాయునందె పదిలపరచి యెడతెగక నేయుండు నిల
యోగ్యుడగుయోగి విశ్వదాభిరామవినర వేమా॥ ఇడపింగళనాడులకు
నడుమసుషుమ్మయు వెలింగినాడుచునుండుక కడుదుస్తర మదిగనగా
నడుమనెనినశశియు హరునినగరమువేమా॥ ఉన్నదానిగాంచు ఊపి
రిబిగబట్టి గన్నుమూసి యేమిగానలేవు పిన్నదన్నయెరుక విజ్ఞానమం
దురు విశ్వదాభిరామవినర వేమా॥ తా॥ వాయుధారణములేక కన్ను
లుమూసికూర్చున్న మాత్రముననే సమాధిగానేరదు మానసచంచలత్వ
ములుగదు॥ నాటివినచుండు హృణవంబు నాకమందు నూటిదప్పక
మదియందు సూత్రపరచి శోటదాటిన నిశ్చబ్దకూటమగును విశ్వదాభి
రామవినర వేమా॥ శాదముముక్తికి తొరవగు పాదునుదెలియంగనగును
పరిపక్వమునో భేదంబుమాని మదిలో వేదికపై జేరివినము విసుకకవే
మా॥ అప్రదశములకును నాధారమైనట్టి యాదిదేవుడొకడె యఖిలజగ
త్రయముదాటి వాడుదా నెహొబ్రహ్మంబు విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥
ఊపిరిలోనికిలాగుచు ప్రాపుగ లో నిలువజూచి బనుపుగవిడచుక
జూహోర్చునిబయలందున గాపుగనీలోనె నిన్నుగనవలెవేమా॥ యెడమ
కుడినాడులకు మధ్య యీడ్చిగాలి తడవతడవకుబిగబట్టి తాల్మితోడ
విడచులాగుచు విన్నందువెలయుచుండు విశ్వదాభిరామవినర వేమా॥
యొకచిన్న బిటముజొరగా నకలంకునీ తేజమందె యావరణంబై నికరం
బుగజూపట్టును॥ సకలంబును సమయజోడు సరగునవేమా॥ ముక్కు-

బిగియించకేగాలి మూటగట్టి పట్టపసలేనిబయలును పాకనేర్చి
 అద్భుతానందమును జెందునతడయోగి విశ్వదాభిరామవినరవేమా.
 చెవులలోనబుట్టి రవమెయ్యాకాశంబు గన్నులగనునదియె కళ యు
 జ్వాల ముక్కులోనిగాలి ముక్తికితోవరా విశ్వదాభిరామ
 వినరవేమా॥ మొదట స్వమతమును వదలక తుది నెవ్వరి మతమునైన
 దూషింపకయు పదపడికోర్కెలు గోరక మునమున నటియించు
 వాడె ముఖ్యుడువేమా॥ వాయువు బయలునబుట్టెను వాయువే
 బయలందు అణగినచ్చుచునుండు వాయువునబుట్టి కుంభక వాయు
 వులో గలయువాడె వశ్యుడువేమా॥ వినవలెదనవిధనాదము గనవలె
 నిశ్చేదపదము గాంచినపైపై గనవలె సోహంభావము మనవలెపరి
 పూర్ణమూని మదిలోవేమా॥ సాంఖ్యతారకమద్రీలు సంతసమును
 గురుముఖంబున నెరిగియు గుట్టవిడక నిరతమాత్మావలోకన శివు
 యోగి విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥ హంసయోగము సరిసాటియ
 వనిగలదె శంసమించిన మదిలోన శంకరుండు ధ్వంసమొనరించి
 యెరుకను దర్పమణచు విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥ హంసభ్యా
 నములోనైన అనుభవంబు సంతయంబుల దృంచిన సత్యమమరు
 ధ్వంసమగు లోకవాసన తన్మయంబు విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥
 చూపుచెదరనివృత్తితో చూట్కినంటి యేపుమిరిన మదియందు
 రూపుమాపి తన్నుతా గాంచుచుండును తత్వవేత్త విశ్వదాభిరామ
 వినరవేమా॥ బట్టబయలుగునాయుచ్చి పట్టుకదానిల్పిదనలో పనిబడి
 గనిన దిట్టముగ జగముగిట్టును పుట్టుడు గిట్టుడును నతడు పొందుగ
 బసవా మదియు సర్వేంద్రియములకు మనసురాజు మనసునకురాజు
 జూడంగ మారుతంబు మనసుమారుత మొకటైన మలయు సుఖము
 నవ్యతరభోగి శ్రీ సదానందయోగి॥ యోగాభ్యాసమొనర్చక రాగంబు
 లమాని శివుని రయమున దలచి చి ద్భోగానందముజెందక యోగుల
 మనుకొన్న ముక్తియొసగున బసవా॥ ఇత్యాదిప్రమాణంబులచే,

యోగాభ్యాస మొనర్చక ముక్తిలేదని స్పష్టముగా చెలియు
 చున్నది॥ శృతిః॥ జ్ఞానాత్వరూపం పరమ హంస
 మస్త్యం సముచ్చరేత్ | పాగీనాం దేహమధ్యే
 తుః స్థితోహంసస్సదాచ్యుతః॥ హంసతవపరంసత్యం హంసతవమశక్తి
 కం హంసవపరంవాక్యం హంసవతువైదికం హంసవపరోరుద్రః
 హంసవపరాత్మరః ఇతి బ్రహ్మవిద్యోపనిషది॥ తా॥ ఆత్మసర్వజంతు
 పుల శరీరమధ్యంబున, హంసస్వరూపంబుననుండుచు శృతిః॥ సోహ
 మసాపోవిరజోనిర్ముక్తః అనెడితైత్తిరీయ్యాపనిషత్తురీతిగాను॥ శ్రుతి॥
 ఏహోఽసాపరమహంసః భానుకోటి ప్రతీకాశోయేనదం సర్వంవ్యా
 ప్తం తస్మాప్తథావృత్తిర్భవతి॥ పూర్వేదశ్చేపుణ్యమతిరాగ్నేయ నిద్రా
 లస్యాదయోభవన్తి యామ్యైశ్చాద్యేమతీర్నై ఋతిపాపేమసిహ వారు
 ణ్యాంక్రీడా॥ వాయువ్యాంగమనాదౌబుద్ధి సామ్యేరతి ప్రీతిరీశాన్యేద్ర
 వ్యదానం మధ్యేవైరాగ్యం కేసరేజాగ్రదావఘాకర్ణికాయాంస్వప్నో
 లింకేనుషిప్తి॥ పద్మత్యాగేతురీయ్యం యదాహంసోనాదేవీనోభవతి
 తత్తురీయ్యాతీతంభవతి అధోనాదఆధారాది బ్రహ్మరంధ్రపర్యంతం
 శుద్ధస్పటికసంకాశంవై | బ్రహ్మ పరమాత్మేత్యుచ్యతే॥ అనెడి హం
 సోపనిషదీతిగాను సర్వదేహములయందు హంససంచరించుటవలననే
 సర్వజీవులకు జాగ్రత్వస్వసుషిప్తితుర్యతుర్యాతీతానస్థులును పుణ్యబుద్ధి
 నిద్రాలస్యాదులు కృతబుద్ధి పాపకృత్యము క్రీడాబుద్ధి చలనబుద్ధి రతి
 ప్రీతి ద్రవ్యదానము వైరాగ్యము మొదలయినవ్యక్తులుగలుగుచున్నవి
 యెప్పుడుహంస నాదబ్రహ్మమందులీనమగునో అప్పుడేతుర్యాతీతావ
 స్థయు పరమాత్మయగుచున్నది॥ గానసోహంభావమును దెలసినవారలే
 పరమహంసలు హంసరాకపోకడ దెలసినవారలే జీవన్ముక్తులు
 సర్వదేహంబులందు నీహంస సంచరించుటవలననే వారు జీవిం
 చియుండురు. లేకున్న జీవించరుగాబట్టి ఇదియే సత్యస్వరూపు
 డు ఇతడే పరాత్పరుడు ఇతనిపలుకేసోహము ఇదియేనూచన ఇదియే

శ్రేష్ఠమైనమంత్రము దీనిరహస్యమేసోహంభావము ఈసోహంభావమే
 బ్రహ్మైక్యము గలిగించుటకు కారణమైనది. ఇదియే హంససూత్రము
 ఇదియే శుగుగోప్యము దీనిరహస్యమును శుగుముఖముగా నెరిగి యెల్లపు
 డు తన్నిష్ఠలోనుండనివారు సన్యాసాశ్రమనిరత్నతైనను వారికిమోక్ష
 ములేదు॥ శ్రితిః॥ సశిఖాంవపనంకృత్వా బహిస్సూత్రం త్యజేద్బుధః
 బ్రహ్మసూత్రమిదంక్షేయం సూత్రం నామపరంపదం తత్సూత్రంధార
 యేద్యోగీ సవిప్రోవేదపారగః ఇతిబ్రహ్మోపనిషది॥ హంసహంసేతి
 యోబ్యాయాత్ హంసోనామసదాశివః గురువక్త్రాత్తులభ్యేతే ప్రత్యక్ష
 స్సర్వోముఖం॥ ఇత్యాదిప్రమాణంబులచే హంససూత్రస్వరూపంబై
 న సాంఖ్యము మోక్షమార్గమని యుపనిషత్తులు బోధించుచున్నవి!
 యివియెరిగియెరుగని నవీనవేదాన్తులుకొందరు తారకసాంఖ్యములతో
 నవసరములేదని బల్కుచు నీనిని విచారించక పరిపూర్ణత్వసిద్ధియగునని
 బల్కెదరు. అందువలనవారికి శుద్ధనిర్గుణబ్రహ్మైక్యజ్ఞానము సిద్ధింపనేరదు
 ముందుదేహస్వరూపమిట్టిదని చెలియక దేహమున కస్తరమందున్న
 యెరుక అనగా ఆత్మ యిట్టిదనిచెలియదు. ఆత్మఇట్టిదనిచెలియక పరి
 పూర్ణత్వసిద్ధిగ నేరదు. సాంఖ్యమెరుగనివారలకు సంకెళ్లువిడువవను
 లోకోక్తిచే అనగా తత్వవిచారణలేనివారికి సంసారబంధము విడువదనె
 డిమాటచే ముందుతారికసాంఖ్యముల విచారించి పిదపపరిపూర్ణమగుగా
 వలయును! యెరుక అనగాకట్టెవంటిది ఖండపరిపూర్ణమనగా నిష్పవం
 టిది అఖండపరిపూర్ణమనగా బూడిదెవంటిది॥ కట్టెకుఅంతరమందుని
 పున్నా నిష్పకుఅంతరమందు బూడిదెయునున్నట్టు దేహమునకస్తర
 మందు ఖండపరిపూర్ణమున్నా అనగా ప్రత్యగాత్మపరమాత్మలనేశుద్ధ
 యెరుకయు ఖండపరిపూర్ణమనే పత్యగాత్మపరమాత్మలకంతరమందు
 యేమిగానియారి త్తబట్టబయలనే అఖండపరిపూర్ణమున్నది॥యదియేపిం
 డాండబ్రహ్మాండములయందంతటనిండినిబిడీకృతంబైయున్నది॥యెట్లుకట్టె
 నుమధింపక కట్టెయందుండెడియగ్నిబుట్లదో అట్టెదేహమునువిచారించ

క దేహమందుండెయ్యత్వస్వరూపముదెలియదు ఎట్లులగ్నిచల్లారకబూడి
దెగాదోయట్లే తనువెరుకలవదలక ననగాననిత్యమని భ్రాంతిజన్యములే
గాని లేనివనియెరుగక పరిపూర్ణత్వసిద్ధిగానేరదు. గానసద్గురువుత్పలు
మత్తోదరులునగువారందరు లోకంబునంగల సద్గురువులు గురువుత్తు
లందరు మద్విజ్ఞాపనమాలకించి మత్ప్రియశిష్యుండైనపణిదెము నాగలిం
గఘుగారిచే వ్రాయబడినహంసప్రశ్నోత్తరములకనుసారముగా పాను
గంటికోటిలింగశాస్త్రిచేరనియింపబడిన సీహంసతత్వకందార్థదరువు
లగాంచి పొరపాటువలనగలిగినతప్పులున్న నొప్పుగానెంచి యేతద్గ్రం
థునుజదివి తత్తదనుభవముల జదివి కొన్నికొన్ని సాంకేతపదార్థంబుల
తదనుభవంబులదెలియనియెడల తస్మాత్ప్రదాయకగురుశిష్యులద్వారా
గ్రహించి స్వానుభవపరులై పరమహంసలై పిదప శ్రీమదఖండపరి
పూర్ణశుద్ధనిర్గుణతత్వమును విచారించి యచూలై శుద్ధనిర్గుణబ్రహ్మ
మందైక్యమగుదురని యెల్లపుడు వేలువేలువిధముగా ప్రార్థింపు
చున్నాడను.

మరియునీగ్రంథము॥ మాత్రీయునొక్కలఘువనెడి సులక్షణసా
రోక్తిచే లక్షణయుతముగానె నున్నది.

ఇట్లు,

గుంటూరుపురవాసి సుజనవిధేయులు-విశ్వబ్రాహ్మణులు.

బ్రహ్మశ్రీ మహపు సుబ్బయాచార్యులువారు

ఓం

* సద్గురుచరణారవిందార్పణమస్తు *

గురుపూజావిధిః

ఓం.

సద్గురుపరబ్రహ్మణేనమః -

శ్రీమద్గురుపరంపరాష్టకమ్.

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినంవందే సర్వకారణకారణమ్ నిర్మాతసర్వసం
సారవాసనాదోషపంజరం॥ ౧॥ రామ్మడుగుకులేజాతం శివరామసు
దీక్షితం వేదవేదాంగధర్మజ్ఞం శుద్ధనిగ్గణభీషణం॥ ౨॥ శ్రీకంబలూరి
వంశాశ్లా సంభూతంసర్వనాయకం వందేహ మప్యరావాఖ్యం సద్గురుం
సర్వకారణం॥ ౩॥ శ్రీపరిశకులేజాతం శివాద్వైతార్థవాదినం చన్నయా
ఖ్యగురుంవందే జంగమేశంసదాముదా॥ ౪॥ మల్లిపెద్ది కులేజాతం కృష్ణ
బ్రహ్మయదేశికం శిష్యహృత్పద్మసంశేవ్యం భజామిసర్వకారణమ్॥
౫॥ సచ్చిదానందరహితం శుభకర్ణశింగ్గప్రభుం శ్రీకంచాన్యాయసంభూ
తం రామానందగురుంభజే॥ ౬॥ శ్రీతూములూరి వంశాశ్లా సంభూతం
సర్వనాయకం భజేహంరామయార్యంవై శాస్త్రిణాసద్గురుంసదా॥
౭॥ భజేహంసుబ్బయాచార్యం మడుపాన్వయదీపకం శ్రీయచ్చమాంబా
ప్రాణేశం విశ్వబ్రాహ్మణవంశజం॥ ౮॥ శ్రీపానుగంటికోటిశ స్వామినం
సత్యవాదినం శ్రీశివాద్వైతిసిద్ధాంత కర్తారంసద్గురుంభజే॥

శ్రీపానుగంటికోటిశ జంగమ

దేవరనాకృతమ్ చేతన్తర్క

ప్రకండివ్యంయగపఠేద్వై

సముక్తిమా॥

ఓం తత్సత్.

ఓం

శ్రీమన్నడుపు, సుబ్బయాచార్య సగ్గురువర బహ్మణేనమః.

శ్లో॥ శ్రీగుంటూర్పురవాసినంచసతతం శిష్యేషుసంపూజితం
విశ్వబ్రాహ్మణశేఖరం సుఖకరం వేదార్థసంబోధనం సంజాతంమడుపా
న్వయేతువిమలే శ్రీయచ్చమాంబాపతిం శిష్యానందనిధింభజామిసు
గురుం శ్రీసుబ్బయాచార్యం॥ శ్రీమన్నడుపు పంశాద్ధి బాలచంద్రనిభ
ప్రభ మగ్గురోసుబ్బయాచార్య అత్రాగచ్ఛమహాపభో॥ ॥అవాహ
యామి॥ శ్రీగుంటూర్పురసంవాసే శిష్యపాపేషుసంహర ఇదమాస
సంచామోషుంస్వీకురుకరుణాకర॥ ఆసనంసమర్పయామి॥ శ్రీయచ్చ
మాంబాపాణేశ శిష్యానుతపాదుక సమర్పయామిచేదంవై పాద్యం
స్వీకురుదేశిక॥ పాదయోఃపాద్యంసమర్పయామి॥ శ్రీశూములూరిస
ద్రామ శాస్త్రిశిష్యమహామతే అహమాచమనీయ్యవై తవార్ప
యామిసగ్గురో॥ అచమనీయంసమర్పయామి॥

సానం

కలశపూజావిధిః

శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రసమాశ్రితః మూలేతత్త్రిస్థి
త్తోబ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్సృతాః॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్త
ద్వీపావసుంధరా ఋగ్వేదోధయజుర్వేదస్సామవేదోహ్యధర్వణః అంగై
శ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాస్రితాః పితృన్మిత్రేణ కలశం గంధ
పుష్పాక్షత ధూపదీపనై వేద్యతాంబూలాది భిక్షంపూజ్య తత్కలశోద
కేన స్వాభిముఖగురుపాదాభిషేచనంకుర్యాదేవగ్రతిః పర్యాయం స్థూల
సూక్ష్మకారణదేహసౌజ్ఞార్పణం జలగంధాక్షతపుష్పధూపదీపనై వేద్య
తాంబూలాధిభిః కృత్యా॥ తతస్తద్గురుపాదాంగుష్ఠయోః విభూత్యా
పృణవపంచాక్షరీమంత్రంచ హంసమంత్రంచ సంలిఖ్యహంతుంభ్యాం
ద్విహ్యతపత్రకమలై ద్దివ్యైజగత్కారణం విశ్వోక్తిర్లమనేకదేహనిల
యం స్వచ్ఛరీదమానందకం ఆద్యంత్రైకమఖండ చిద్భవన సంపూర్ణ
మనంతంశుభం పృత్యక్షాక్షరవిగ్రహం గురుపదంధ్యాయేద్విభుశ్చాస్మి

తం॥ ఇతిమంత్రంపఠిత్యాగురుపాదయోః ఘాపదీపాదికందత్వా తతఃక
లశస్థ నారికేళఫలోదకేన అభిషేచ్య తతస్తద్గురుపాదతీర్థమేకపాతే
నిక్షిప్త్యా గురుపాదాంగుష్టాధఃపృథ్వేతత్తీర్థపాత్రంవినిక్షిపేత్ తతశ్చేవ
తవస్త్రేణగురుపాదాసంస్పృశేత్॥ అథ॥ భూతిర్భూతికరీ పవిత్రజననీ
పాపాఘవిధ్వంసినీ సర్వాపద్రవి నాశినీ శుభకరీ సర్వార్థ సంపత్కరీ
భూతప్రేతపిశాచ రాక్షసగణా దుష్టాఘసంహారిణీ తేజోరాజ్యవిశేష
మోక్షనుకరీ భూతిస్సదాదార్యతాం॥ భూతింసమర్పయామి॥ శ్లో॥ శ్రీమ
న్మదుపువంశాద్భి తాశ్వరమహాగురో సమర్పయామిశ్రీగంధం కర్పూ
రాగరుసంయుతం॥ శ్రీకర్పూరాగరు సమాయుక్త గంధం సమర్పయా
మి॥ శ్రీగుంటూర్పుర వాస్తవ్యం విశ్వబ్రాహ్మణశేఖర॥ శ్వేతాక్షతానహం
తుభ్యం నై సమర్పయామిదేశిక॥ అక్షతా సమర్పయామి॥ శ్లో॥ జాజీ
చగపకపున్నాగ కుసుమాని బిల్వానిచ॥ తవార్పయామ్యహంభక్త
స్సుబ్బయ్యాచార్య సద్గురోపుష్పైస్తు బిల్వదక్షైశ్చ పూజాయామి॥ 1
నవపుష్పనామ పూజ.

ఓం శ్రీ మద్దేవాగమోక్త విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ ముఖోద్భవ
విశ్వబ్రాహ్మణ సద్గురవేనమః ఓం॥

సువర్ణ సగోత్ర సన్నిజనితాయనమః ఓం 2॥ విశ్వజ్ఞసూత్రాయ
నమః ఓం॥ 3॥ ప్రణవశాఖాకవితాయ నమః ఓం॥ 4॥ శ్రీ మన్మదు
పువంశాంబుధి సుధాకరాయనమః ఓం॥ 5॥ శ్రీ మన్మంటూర్పురవే
దాప్త పీతాద్యతాయనమః ఓం 6॥ శ్రీ యచ్చమాంబా ప్రాణేశ్వ
రాయనమః ఓం॥ 7॥ శ్రీమగ్గోవిందమాంబా విశ్వజ్ఞాచార్య జనకాయ
నమః ఓం॥ 8॥ శ్రీ మస్తాములూరి రామశాస్త్రిసద్గురుదత్త గురు
పట్టాధికారవిరాజమాన గురుశింహాస నాద్యతాయనమః ఓం॥ 9

నక్షత్రమాలాపుష్పపూజ.

శ్రీ ధరస్వామిదే శిశేంద్రసాంప్రదాయక పరంపరాయనమః
ఓం 1॥ శ్రీ మస్తాములూరి రామశాస్త్రిదేశికేంద్ర దత్తగురు

పట్టాధరాయనముః ఓం 2॥ శ్రీ మన్నడువు సుబ్బయాచార్యసద్గురు
 పరబ్రహ్మణేనముః ఓం 3॥ యమనియమాసన ప్రాణాయామప్రత్యా
 హారధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగయోగా సుష్ఠానగరిష్ఠాయనముః
 ఓం 4॥ యోగదండకమండల కృష్ణాజిన పాదుకాధరాయనముః ఓం 5॥
 సువర్ణయజ్ఞోపవీత రత్నకుండలధరాయనముః ఓం 6॥ పిండబ్రహ్మాండ
 సంబంధబోధార్ణవ సుధాకరాయనముః ఓం 7॥ బ్రహ్మాండపంచీకరణ
 సిద్ధాంతసమర్థాయనముః ఓం 8॥ ప్రజ్ఞానానుభవన సూత్రరత్నావళి
 కర్తృణేనముః ఓం 9॥ శ్రీ మదప్టదశపద్మ నివాసగుహాగూఢ సూచన
 గురువేనముః ఓం 10॥ చతుర్విధసగుణ నిర్గుణమహావాక్యరహస్యార్థ
 బోధినేనముః ఓం 11॥ జీవేశ్వరప్రత్యగాత్మ పరమాత్మానుభవార్థబోధి
 నేనముః ఓం 12॥ సాలోక్యసామీప్యసామూప్య సాయుజ్యానుభవబోధి
 నేనముః ఓం 13॥ శ్రీ హంసతత్వకందార్థ రహస్యార్థవేదినేనముః ఓం
 14॥ శ్రీ మత్త్రిశతశిష్యసంపూజిత సావర్న పాదుకాయనముః ఓం 15॥
 శ్రీ మథూలప్రణవ సూక్ష్మప్రణవకారణ ప్రణవ మహాకారణ ప్రణవ
 రహస్యార్థబోధా నిరతాయనముః ఓం 16॥ శ్రీ హంససూత్ర
 బోధా సమర్థన ధురంధరాయనముః ఓం 17॥ శ్రీమద్వా
 దశిపంచదశిబోడ శ్యాదిమహామస్త్రమస్త్రార్థమస్త్రరహస్య మస్త్ర
 సారనామకచతుర్విధపదరహస్యానుభవబోధాసమర్థదేశి కేంద్రాయ
 నముః ఓం 18॥ శ్రీమత్సర్వసంసారదుఃఖనాశన కరసద్గురవేనముః ఓం 19॥
 బహిరస్తరతీర్థప్రసాదరహస్యార్థ సంవేదినేనముః ఓం 20॥ శిష్యసా
 పాటవీతిహితాచారాయనముః ఓం 21॥ వేదోపనిషన్మంత్ర సారపు
 ష్కరసభృంగాయనముః ఓం 22॥ దురాచారదుష్టసంగ మఖండనాయనముః
 ఓం 23॥ సదాచారశిష్టసంగమనిరతాయనముః ఓం 24॥ కామాంధ
 కారభాస్కర సన్నిభాయనముః ఓం 25॥ స్వశిష్యస్వస్వరూపజ్ఞాన ప్రదా
 యినేనముః 26॥ శ్రీమత్పశ్చిమచక్రిసింహసనాయాధాయనముః ఓం 27॥ నా
 నావిధ పరిమళోపేతపుష్పపత్రాణిపవిత్రాణిసమర్పయామి॥ దేశి కేంద్ర

మహాభాగ సుబ్బయాచార్యసుప్రభో ఇందదద్యామిధూపం తే గృహాణ
 కరుణాకర॥ ధూపం సమర్పయామి॥ గోఘృతేన సమాయుక్తం త్రివర్తి
 సంయుతం వరం గృహాణ దీపం దద్యామి సుబ్బయాచార్య సద్గురో॥ దీపం
 సమర్పయామి॥ శ్లో॥ ద్వాత్వాదిఫల సంయుక్తం సుబ్బయాచార్య సద్గురో
 త వార్పయామి నై వేద్యం స్వీకురు కరుణానిధే॥ నై వేద్యం సమర్పయామి
 శ్లో॥ నాగవల్లిదళై ర్యుక్తం పూగీఫల విశిష్టకం త వార్పయామి తాంబూలం
 సుబ్బయాచార్య సద్గురో॥ తాంబూలం సమర్పయామి బ్రహ్మవిష్ణుమహా
 దేవ పరబ్రహ్మ స్వరూపక మస్త్రీపుష్పంచార్పయామి సుబ్బయాచార్య స
 ద్గురో॥ మస్త్రీశూన్యంక్రియాశూన్యం సుబ్బయాచార్య సద్గురో యః పూ
 జితం మయా సర్వం పరిపూర్ణం తదస్తు తే॥ సర్వోపచారపూజాం సమర్ప
 యామి॥

శ్రీపానుగతికోటిశ జంగమ
 దేవరనాకృతం ఏతత్సద్గురుపూజంతు
 యఃకుర్యాద్వైసముక్తిమాః॥ శ్రీమన్మహ
 పుసుబ్బయాచార్యసద్గురుపరబ్రహ్మర్పణమస్తు॥

హాంసతత్త్వకందార్థదరువులు.

ఓం

సద్గురుపరబ్రహ్మణేనమః

గురుస్తుతిః

శ్లో॥ శ్రీ గుంటూరురవాసినంచసతతం శిష్యేషుసంపూజితం।
విశ్వైబ్రహ్మణశేఖరం సుఖకతం వేదార్థసంబోధనం
సంజాతం మమపాన్వయేతువిమలే శ్రీయచ్చమాంబాపతిం।
శిష్యానందనిధింభజామిసుగురుం శ్రీసుబ్బయాచారిణం॥

1. ఏతద్గురు వంశపరంపరాస్తుతిః చుట్టు కందార్థములు.

శ్రీధరస్వామిదేశిక పాదంబులు మదినిదలచి భక్తిదర్పిసాధు
నితద్గురుశిష్యుని మోదాత్ముని రామమడుగు ముఖ్యకులజాతుఁ శివ
రామదీక్షితులను దలపోతుఁ బోధానందు కంబలూరి యప్పారావుఁ
వేదాంతవేద్యునివిరివిగదలచెద సిద్ధరణి తచ్చిష్యశేఖరు విశదచరలింగే
శ్వరునిశేవ్యుని నాదరంబున పరిశేచన్నయాఖ్యదేశికునర్చించెద ముఖ్య
కులజాతుఁ శివరామదీక్షితులను దలపోతుఁ । 1

పరిశేచన్నయ్యసద్గురు వంశిష్యునిమల్లిపెద్ది వంశసుజాతుఁ
ధరకృష్ణబ్రహ్మయాఖ్యుల గురువర్యులమదినిదలతు కోర్కెలలరంగా
తచ్చిష్యుడై ఖ్యాతివెలుగంగ బరగిన శుభకర్ణపరమశింగ్గప్రభువుఁ
చరణపద్మంబుల శ్రీధరచేనర్చింతు సరసతః శ్రీతూములూరి సద్రామ
శాస్త్రిగురునకు పరమకారుణ్యుడయ్య పరిధవిల్లినవానిదలతుఁ
కోర్కెలలరంగా॥ 2

చుట్టుకందార్థము.

ధరణిన శ్రీకంచాన్వయ వరరామానందయోగీ శ్వరబోధా
గురుశిష్యుడయ్యవెలశిన సరస్సుని శ్రీహములూరి సద్వంశజాతుఁ వర
రామాశాస్త్రిలనుపూజింతుఁ అరయగతమగుపరమశిష్యుండైన సరస
మడుపుసుబ్బయ్యార్యుచార్యువర్ణింతుఁ పరగనిగురు శేఖరులకుపరమశిష్యు
లయ్యవెలశిన గురుపుత్రులనెపుడు దలతు కోర్కెలుప్పతిల్లమనమున
సద్వంశజాతుఁ వరరామాశాస్త్రిలను పూజింతుఁ 3

2 హంసస్తుతి

శ్రీపరమహంసయనగను ప్రాపుగనీసర్వభూత పటలములోన
న్నే పలరగవివసించెడి యాపరబ్రహ్మాంబునెపుడు నభినుతిజేతుఁ హంసే
బ్రహ్మమనిదలపోతుఁ పాపరహితంబైనబలుసోహృథావమున ప్రాపు
గవెలుగందు పరమహంసలనెపుడు నభినుతిజేతుఁ హంసేబ్రహ్మమని
దలపోతుఁ 4

తొమ్మిదిస్థానములందున నెమ్మదిపడిబాటలోన నెలనైయెపు
డుఁ కమ్మియుతనువుల నెల్లను నిమ్ముగవశించుహంసనెప్పుడు దల
తుఁ హంసేబ్రహ్మమనిదలపోతుఁ కమ్మిబ్రహ్మాండమున కదలగ చల
మురీతి నెమ్మిపిండాండముల నిండినహంసను నెప్పుడుదలతుఁ హంసే
బ్రహ్మమని దలపోతుఁ 5

నిగమాగమ స్మృతులందున నగణితోపనిషత్తులందు నాణెం
బలరఁ తగపౌరాణపు కథలున తగవేమియులేకనుండె తధ్యమిట్లను
చు హంసేబ్రహ్మమనియెతాననుచు నగ శీతదేహముల నటియింపునుం
డియు తగభేదమెమిలేక తానే బ్రహ్మంబనుచు తధ్యమిట్లనుచు హంసే
బ్రహ్మమనియెతాననుచు 6

హంసేప్రకృతిపురుషులు హంసేశివజీవులరయ హంసేపృథ్వీ
క్కు హంసేపరమాత్మయునగు హంసనుదెలసినవాడే, హంసరూపుండు
హంసేబ్రహ్మమని దలచుచుండు హంసస్వరూపంబు, హంసనడకలదెలశి

హంసస్వరూపులౌ పరమహంసలగొల్తు హంసరూపుండు హంసేబ్రహ్మ
మని దలచుచుండు|| 7

3 కులగురుస్తుతి.

ధరకన్నడదేశంబున వరపురంభాపురిమఠమునందువాంఛదలిర్ప
విరివిగసింహస్వసనమున బరగెడు శ్రీకేశవకేశు పార్థనతీర్థ పూర్వ
జంగమపుణ్యగురులత్తు ధరనుత్తర జంగమగురుల, కాదిగురుడై
పరమదారుకలింగ, గుర్వగ్నిజనిదలత్తు ప్రార్థనజేర్తు పూర్వజంగ
మ, పుణ్యగురుదలత్తు|| 8

4 విద్యాగురుస్తుతి, చుట్టుకందార్థము.

ధరధర్మనరపుకులజని సరసునిశ్రీయమ్మిరాజు, సద్బ్రాహ్మణుని
వరకురవివేంకటశ్రీ సరసింహ్వశాస్త్రులను నెపుడు నామదిదలత్తు
విద్యాగురులవినుతియొనరింతు సరసజంద్యాలకుల సంజాతశ్రీశీతా
వరరామశాస్త్రులను వాంఛభజించెద ధరశ్రీజీవాన్నలగడ్డ వరరా
మకృష్ణశాస్త్రీ శరణుజేసెద కాశీనాథ పరమరాజలింగశాస్త్రీకి నామ
దిదలత్తు|| 9

5 తారకగురుస్తుతి, చుట్టుకందార్థము.

పరశివతారకమస్త్రము సురుచిరముపదేశ మొసగి సూటిదలి
ర్ప వరపంచముద్రభావము విరివిగ దెల్పినలక్ష్మీదేవిని నుతియున్తు
మజ్జనసీమాతనువినుతార్థ కరమధికీర్ణాన్నెకంటి రామలింగ
చరమూర్త్యధాన్గియై సరసతచెలగియు కురవివెంకటనారసింహ
గురునకు ప్రియశిష్యురాలవై పరమహంసైజెలగినట్టి పడతిరత్నము
నెపుడుదలత్తు|| 10

6 వేద-సాంఖ్యమనస్క-గురుస్తుతి.

కరుణాసాంఖ్యసూచన కరమర్చితేసి నట్టి ఘనసుచరిత్ర
ధరపొన్నెకంటితాతయ గురుమూర్తుల నెపుడు నేను గొనియాడుచుం
దు గురుదేబిహ్మమని నమ్మియుందు కరుణచేస్వరసహిత ఘనజే

దాధ్యయనమును పరికించిచెప్పిన గురువరునియెప్పుడు గొనియాడు చుగదా॥ 11

7 శివాద్వైతగురుస్తుతిః, చుట్టుకందార్థము.

బసవద్వాదశిమస్త్రీ నసదృశమత్కర్ణమందు నతిసుకృపచే నసమంజాయుపదేశము నొసగినవిడియాలవంశజు నొనరనుతిజేతుఁ వరషన్ముకసద్గురునినిర్చితుఁ అసమలింగాంగసంబంధార్చనవిధము వినుక దెలిపినవీరమాంబనాథుఁ కుసుమాయుధవై రినిభుడగు గురుశే ఖరసీలకంఠ వరయల్లమందేశ్వర పరమశిష్యునెప్పుడు దలతుఁ॥ 12

8 పరిపూర్ణబోధాగురుస్తుతిః, చుట్టుకందార్థము.

ధరవిశ్వబ్రహ్మకులజని సరసువర్షసగోత్ర సంభవుననఘుఁ నరవిశ్వజ్ఞసునూవృతుని కరమరుదుగ ప్రణవశాఖ కలితునిఘనుని మడుపువంశమణి సంభవుని సురుచిశేషమాంబకు శోభనాద్యాచా లకు నరయపుత్రుని యచ్చమాంబకునాథుని మరియునుగోవిందమాం బకు మాన్యవిశ్వజ్ఞానచారికి సరసజనకుండయ్యు వెలసిన పరమసుబ్బ యాచార్యుగొల్తుఁ॥ కలితునిఘనుని॥ 13

పిండబ్రహ్మాండంబుల దండివిచారణంబు దయచేదెలిపి మెండగు సందేహంబుల ఖండిత మొనరించినట్టి ఘనగురువర్యుఁ మడుపుసుబ్బయా చార్యుగొలుతుఁ పిండబ్రహ్మాండముల రెండింటిలోనిండి పరిపూర్ణంబు నుత్తదనిదెలిపిన ఘనగురువర్యుఁ మడుపుసుబ్బయాచార్యుగొల్తుఁ॥ 14

చుట్టుకందార్థము.

ధరమడుపుబ్బయాచార్యులు కరమరుదుగనన్న గాంచి కరుణా బోధింప వరపానుగంటి కోటిశ్వరశాస్త్రీవినుమియొకటి వరుసరంజిల్ల దెలిపెదనింకమనముశోభిల్ల పరగనాశిష్యుడై పణిదెంనాగలింగయ సరసుడువాసిన పరమహంసప్రశ్నల్ కరమర్చినిజేయుమిప్పుడు కందార్థదరువులుగ పరమజ్ఞానులకెల్లజగమున పాఠనీయ్యంబగునునిజముగ జరుగరంజిల్ల॥

చుట్టకందార్థము.

మః శాస్త్రులునగువారికి నురుచిరజ్ఞానానుభవము జూడగనున్నా యరయగననుభవపరులకు విరివిగ శాస్త్రానుభవము వినుమయ్యనున్నా యీరెండున్న కవిత్వంబుమన్నా పరికింపనీమూడు బాగుగలిగియున్న యరయనమృతవాక్కులమరుటలేదన్నా సరసుడాయివియన్ని నీకు సత్పూర్వపుణ్యవశమున పరగహరుకృపగలిగెగావున బలుకుమీ గ్రంథంబనెనూ వినుమయ్యనున్నా యీరెండున్న కవిత్వంబుమన్నా || 16

చుట్టకందార్థము.

ఏతద్గ్రంథస్తోత్సాహ కథావంశావళి.

గురు మహపునుబ్బయార్యుల పరమాజ్ఞా హంససూత్ర ప్రశ్నోత్తరమల్ వరశిష్యుడయ్య బలికిన ధరపణిదెము వంశజుండు ధన్యాత్ముడు ఘనుడు సద్భ్రుంగిగోత్ర సంభవుడనఘుండు మరిదారుక సూత్రుండు, మప్రణవశాఖయు నరయపతివ్రతమహా లక్ష్మణంబకు బుచ్చయకు పరమపుత్రుడు కోటమాంబకు పతియుమేల్ పరిపూర్ణ చంద్ర పరమలింగ జనకుడిట్టల బలికె నాగలింగదేవర ధన్యాత్ముడు ఘనుడూ సద్భ్రుంగిగోత్రసంభవుడనఘుండు. 17

విను కోటిశ్చరశాస్త్రీ మనమొకకులమందుబుట్టి మరిబంధుత్వం బుననొక నూరునబెరిగియు మనమొక బడిలోనబడివి మనమొక్క కురపి వెంకట నరహరిశాస్త్రీ ధీవి మనమలరశేవించి మరిశాస్త్రంబును జదివి మనమొక్క వేదాంతఘనమార్గమందున బనిబడి జెలగితిమిగాన. బాగ నేబల్కినహంస ఘనప్రశ్నల హంసతత్త్వకందార్థాల్ జేయుమనెను మనమొక్కకురవి. 18

వరరేణుకగురువీతము బరువడినర్పించుచుండి భక్తిదర్పిన్వ సరస తత్త్వగుపేర్క తిరమగు గ్రంథములబల్కి దేశికులొననగా ననుభవపరులు సంతసమరేదంగా పరమశివాద్వైత పద్ధతులను నెల్ల పరిపరివిధముల బల్కుచునుంటివి దేశికులొననగా ననుభవపరులు సంతసమందంగా. 19

11 చుట్టుకందార్థము.

ఏతద్గ్రంథకారక కవీశ్వరవంశావళి.

శ్రీ పానుగంటి నాగమ దీపిత శ్రీ లింగమూర్తి దివ్యసుతుం
డ౯ మేల్పొమ్మధనంది గోతృడ నేపండిత కేణకేశ నిజసూత్రీయు
తుడ జంగమ కోటిలింగయాఖ్యుండ కేవలర సోమాంబకు నెంచగా
నాధుండ ప్రాపురేణకదారుక బాలకజనకుండ నాప్రమథరేణుగురు
నకు నరయగా శిష్యుండనై తిని పాపరహిత శివయోగుల పాదశేవ
కుండ నెప్పుడు నిజసూత్రయుతుడు జంగమ కోటిలింగయాఖ్యుండ. 20

గురు మడుపు సుబ్బయ్యార్యుల కవమాజ్ఞాను హంసతత్త్వ
కందార్థంబుల్ తిరముగ రచించితినే కరుణించియు దీనిమీరు
కనుగొనుడయ్యా గురుశిష్య సంవాదం బిదియయ్యా పొరపాటులుం
డిన పొసగదిన్నడు మీరు పొరపాటుబడి దీని పొరపాటాయన దగదు
గనుగొనుడయ్యా గురుశిష్య సంవాదం బిదియయ్యా. 21

వినుడీ గ్రంథములోన౯ ఘనమగు రహస్యములు గలవు
గావున వాని౯ మునుకొని గురువులు శిష్యులు బనిబడి జదివియును
వాని బల్యనుభవముల తనువునందే గనుపెట్టుడుచాలా వినకగనకవాని
వినరింపనేరక వినుడీ చులకన పలుకులనగా ననుభవపరుల బల్యను
భవముల తనువునందే గనుపెట్టుడుచాల. 22

ఓం తత్సత్.

ఓం సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

హంసవిచారణ

పదిరెండువత్సరంబులు సదమలగురు శేవజేసి, సద్గురు కరుణా
ముద మొదవహంసబోధను విదితంబుగవినగగోరి విరివిశిష్యుండు నిట్లని
బలికె వినుతసుగుణుండు సదయహృదయగురుడ సకలదేహములందు
పొదలుహంసస్మృతి పొందుగదెల్పుమనె విరివిశిష్యుండు॥ 23

వరప్రత్యగాత్మకశయా పరమ హకారబులెస్స పరికింపంగ
విరివిగప్రకృతికశయా సరససకారంబునిదియు స్థిరమతివినుమా సత్యం
బిదియరవేడుగనుమా పరగనీరెండునుపరికించి చూడంగ వరబిందువు
తోజేరి బరగెహ సయనగ స్థిరమతివినుమా సత్యంబిది యరలేడు
గనుమా॥ 24

గురువర్యహంసయెచ్చట పరగంగాస్పృష్టియగునో భావంబలర
కరమగుడుగ నాస్థానము పరికించియు దెల్పుమయ్య పండితవర్యా
యీసందేహము దీర్చుమాయయ్యా విరివిగ సీతీవేడుకొనగనపుడు
పరమగురుడు బలికె భక్తిచే వినుమనుచుపండితవర్యా యీసందేహ
ము దీర్చుమాయయ్యా॥ 25

దెలిపెదవినుమాహంసయు దలపగతనునందు నష్టతనువులలో
పలిదేశమందుబుట్టును బలువగురహస్యంబుదీని భక్తితోసిపు దెలియు
మిట్లు కలుషంబుబోవు బలికితిసీభక్తిప్రాభవమునుమెచ్చి సలలితంబుగ
నిదిసత్యమనినమ్ము భక్తితోసిపు దెలియుమిట్లు కలుషంబుబోవు॥ 26

వినుదేశికవర్య యీ మునినుతమైనట్టి హంస ముదముదలిర్ప
తనువులమధ్యంబుననే దనతావున నుండాలేక దానెచటికైన జనునో
గనగా ఘనులారంజిలగ్గ మనముల్లసిలదెలిపి మమ్ములరక్షించి ఘనకృ
పగాంచుమి గాచియుంటిమయ్య దానెచటికైన జనునోగనగా ఘను
లారంజిలగ్గ॥ 27

బాలకవినుమాహంసయె లాలితదేహములమధ్య మేలుదలిర్ప
వాలాయంబుగనుండును చాలుగనాహంసకళయె సకలనాడులలో నిండి
యెప్పుడు దండినడినాడిల్ నెలవైనాడులద్వారా నెమ్మిదేహంబంత గలసి
కమ్మియుండు గనిపరీక్షింపుము సకలనాడులతో నిండియెప్పుడు దండినడి
నాడిల్॥ 28

దీపితనాడులనన్నిటి వ్యాపించియుహంసయెన్ని, వ్యాపారంబుల్
ప్రాపుగజేయునోదెల్పుడు నాపాపములెల్లబోవ, నాగురువర్యా కాపా

డుము ఘనగుణధుగ్యా సీపనియిదిజూడ, సీసేవజేయుటయె నాపనియిదె
యయ్య, పాపసంహారుడ నాగురువర్య కాపాడుముఘనగుణధుగ్యా॥29

తనయాదెలిపెడవినరా తనువందునహంసజూడ తధ్యంబొప్పు
మనమలరమూడువిధముల పనులను నెనరించుచుండు, భక్తవినుమయ్యా
యిదిగురుమర్మమెంచగనవయ్యా అనివచియించెడి, యాసద్గురునిగాంచి
ఘనపాదంబులబట్టి, కడుశిష్యుడిట్లనియె భక్తివినుమయ్య, యిదిగురు
మర్మమెంచగనవయ్యా॥ 30

గురుడాహంసయుజేసెడి కరమర్చినిమూడుపనులు, గననేమిటిలో
విరివిగతత్త్వానంబుల కరుణన్మెలవోసగుమింక, ఘనుడప్రజియ్యా యిది
యేలనని, యెంచబోకయ్యా ధరిణిగురుతల్లి, దండ్రీయనువాక్యము,
మరువకనిన్నెపుడు, మరిమరిగొల్తుము ఘనుడప్రజియ్యా యిదియేలనని
యెంచబోకయ్యా॥ 31

వినుశిష్యకమలమధ్యను ననయము జపియించుటయును హంస
గనంగఁ ఘనతరఘంటికయందలి మనమలరగనడచుటయును, మాన్య
చారిత్రా ఆశ్చేయమున, నమలసుపుత్రా ఘనతవ్యాపారంబు గావింపు
చుండుటగనగ నివియెమూడుపనులుజేయుచునుండు మాన్యచారిత్రా
ఆశ్చేయమున నమలసుపుత్రా॥ 32

కమలంబనగానేమిటి విమలాత్మాదెల్పుమయ్య విరివిగనెచటో
క్రమముగఘంటికయెచ్చటో సుఖదాయాశ్చేయమనగ చూడనెచ్చటలో
దెల్పుమయ్యజూడవిందునో నెమ్మదియాబోధనేర్పుతో మాకొక సమ్మతి
దెల్పుడు సర్వాధికారులు జూడనెచ్చటనో దెల్పుమయ్యజూడవిందునూ

వినుమాకమలంబనగా ఘనసహస్రారకమల కడుసౌంజ్ఞయగు
ఘనదేశంబనభూధర మునకును మధ్యప్రదేశమునవెలయుచుండు
సీతాపుననే నమ్మివసియించు మొనసిపత్త్యక్తత్వమునకు దళముల
కును దనరుమధ్యవకాశమే, స్థానంబనగజెల్లు మనవెలయుచుండు
సీతాపుననే నమ్మివసియించు॥ 34

వరప్రియశిష్యావినుమా గురుతరఘంటికయనంగ గొప్పగుము
డియూ మరి నాళ్లు బుట్టుస్థానము పంకింపగనియెజూడ భావమలరం
గా నెక్కడ ననగా నెలమివినబాగా దరమొప్పగానవ్వుతనువులకునడు
మవరగప్రాగీశాన్యపు ఇరు రేకులమధ్య భావమలరంగా నెక్కడననగా
నెలమివినబాగా! 35

సరసిజసంభవుడాదిగ కరమయమగజెలగుపంచ, కర్తలకెపుడు
వరపంచశక్తిసతులకు సరసంబుగనాజ్ఞ జెల్లుస్థలముగావున ఆజ్ఞేయమని
యనబడెనుజాణ సరసుడ వ్యవహార స్థానంబనగనిదియె పరగద్విదళమ
ధ్యబాగుగవినుమయ్య స్తభముగావున ఆజ్ఞేయమనియనబడెనుజాణ! 36

హరహరివిధినుతదేశిక కరములు ముకుళింతునీకు కడువినయ.
ముచే మదిదెల్పుమియాహంసయు వరజపమే మంత్రంబుచేత కరమర్చి
జేయు శ్రద్ధగదెల్పుసంశయముబాయు విరివిగవినమొయి వేట్కుచే
దెలిపెద పరమరామమంత్ర వరజపంబొనరించు కరమర్చిజేయు శ్రద్ధగ
దెల్పు సంశయముబాయూ! 37

స్వామీశ్రీసద్గురునర రామయనంబరిగమస్త్ర, రాజముగనగా
నేమస్త్రపుసంబంధమొ నామనవిని వినియుదెల్పు నాగురువర్యా వంద
నమిదె, సాధుగుణగురువర్యా యాహానులకునైన, భూమీశులకునైన,
నేమిదెలియగరా దెంచగురుడులేక నాగురువర్యా వందనమిదెసాధు
గుణధుర్యా! 38

వరచతురక్షరిలోపల బరగు రకారంబుపరమ పంచాక్షరిలోపర
లుమకారంబునుగన తిరముగలుపంగరెండు దెలియరమయయ్యె యది
మస్త్రంబని, యనబడదయ్యె విరివిగరమయనెడి వేడ్కరెండక్షరాల
వరబిందురూపమగు పరమదీర్ఘముజేరి, రామయదియయ్యె యదిమ
స్త్రమని యనబడదయ్యె! 39

స్థిరమతియీమస్త్రంబిల పరప్రకృతిపురుషసం, బంధంబనగా
ధరనెలయుమోక్షప్రదమై పరికింపగసురలుదీని పఠియించిరెన్నా గిరి

సుతదీని జపియించునన్నా పరమయక్షులు సురలు పన్ను గేశ్వరులెల్ల
నరులును జపియించి పరమహంసలైరి పతియించిరెన్నా గిరిసుతదీని
జపియించునన్నా॥

40

గురురాయహంసగనగా బరువడి జలజంబుమధ్య బరగుటయే
లఁ విరివిగ దెల్పుమియనగా కిరుణశిష్యునిగాంచి గురుదేవుడనియె
బ్రహ్మకుతాపు పద్మంబుగానఁ వరుసగ బ్రహ్మకు వాహనంబగుహంస
సరబ్రహ్మనిలయమున. వాంఛచేజెలగును గురుదేవుడనియె బ్రహ్మ
కుతాపు పద్మంబుగానఁ॥

41

గనసత్యలోకమగుదన బనిబడివసియించుబ్రహ్మ పద్మమునడు
మఁ మునుకొనియే హేతువుచే, ననయము వసియించుచుండు నదిదె
ల్పుస్వామి దెల్పకపోదు సందియమునుమీ॥ యనఘావినరసాహ,
సాగ్రిచక్రముజూడ యెన్నా యేడనదగుట నదెసత్యలోకంబు నదిదెల్పు
స్వామి దెలుపక బోదు సంగియమునుమీ॥

42

చుట్టుకందార్థము.

ముచ్చటలలంగ దేశక యెచ్చోటుల హంసజెలగి యేయేపేర్లన్
యిచ్చువొందెనో దెల్పుమి సచ్చరితాయనగనపుడు సగ్గురుడనియె
శిష్యునిమెచ్చిజెప్పగదాడిగ నచ్చభువనజమధ్యనచలహంసయయ్యె స్వ
చ్చఘంటికయందు నిచ్చగు కలహంస కచ్చితంబుగనయ్యెజెలగెను, కరు
ణమీరగజెప్పితినిను హెచ్చుగానాజ్ఞేయమగుదన నెంచ జీవహంసయ
య్యె సగ్గురుండనియె॥

43

గన జపముజేయుహంసయె వినుతంబాయచలహంస, యనబడు
ఁబల్ల మునినుతదెల్పుమియనగా దనశిష్యునితోడబల్కె, దగగురుం
డిట్లు సంగియమపుడే యెడబాయనట్లు నానాప్రపంచచల నాదులు
లెపుగాన దనరెసరిసిజమధ్య ఘనయచలహంసయన॥ దగగురుడిట్లు
సంగియమపుడే యెడబాయనట్లు॥

44

చుట్టుకందార్థములు.

వినుమాహంసకుగురువర మునుకొనగాపక్షి నామమొనసెట్టి
డిరో మనమలర దెల్పుమనగా వినుతగుణాఘ్రిండుగురుడు విసియునిట్లు
నియో శిష్యాప్రశ్న గనగమేలనియో గన పాలునీరువలె గలశియున్న
యట్టి ఘనజ్ఞానాజ్ఞానముల గాంచియజ్ఞానమనె మొనసివెలనెడియుదక
మునుదా గనియువిడచియు జ్ఞానక్షీరము జననతంబుగగోలుగావున
జగతిహంసయెపక్షియనబడె వినియునిట్లునియో॥ 45

గురురత్నమ యీ హంసకు కిరమరుదుగ నెంచిగాంచ, ఘంటి
కయందు ధర కలహంస నునామము పరికింపగ నెట్లుకలిగె పలుకు
మోదేవా సంశయమెల్ల దరుగుసుభావా పరమపుత్రా వినుమి య
రయఘంటిక యనగా సరసజ్ఞానాజ్ఞాన స్థలమగును గాబట్టి పరగ
నజ్ఞానంబు వదలియు పరమ సుజ్ఞానంబు బూనుట సరససాంఖ్య
లెల్ల ఘంటిక స్థలమును, కలహంస కనిది పలుకుమో దేవా
సంశయమెల్లదరుగుసుభావా. 46

జనకా సహస్రారంబున, ననయము వసియించునచల హంస
కుగనగగ మునుకొని ఘంటికయందలి జననత కలహంసయనెడి,
ఘననామమెట్లు గలిగెనో దెల్పు సంశయమిడునట్లు వినుమీ శిష్యా
యికను వివరించి దెలిపెద మొనసిస్థానభేద మునబిందువుతో జేరి
యొనరగా నెల్లపుడుజేయు వృత్తిభేదములచేత, ఘనతరంబుగ కల
హంస యనెడి నామంబిడిది సాంఖ్యులు. 47

ఘనుడాయాజ్ఞేయంబున గనుగొనగా జీవహంస యనబడు
ఔట్లో మనమలరగ దెల్పుడియన, విని దేశికు డిట్లనియె శిష్య, వీరు
నిగాంచి తనయు డడుగుటకు సంతసించి ఘనప్రాణవాయువుతో
గలసి భీషభావమును బొంది వ్యవహారమును సబ్బు గావున ఘనతరం
బుగ జీవహంస యనెడి నామము గలిగె నిజముగ మునులజ్ఞానుల
యనుభవంబిదె యనుచు నమ్మియుండ జెల్లును వీరుని గాంచి. 48

తనువందుజెలగు హంసను ననువుగ జీవుండటంచు, హంసయ
టంచు మునులును బల్కిరి యెట్లది వినుపింపుమటన్న గురుడు
వేడుక బలికె వినుమో శిష్యాయని జెప్పదొడగె ఘనదేహేంద్రి
యాభి గలసి వ్యాపారముల నొనరించుచు పుణ్యమును పాపమును
గళగ ననుభవించు చున్నదగుట హంసను జీవుండనిరి వినుమి హంస
నరమింకవి వినుపింతు ననుభవంబిది వేడుక బలికె. 49

వింతగు తనువున జెలగెడి యంతర్గుఱుము నుండియటుచీలిన
వెలికంతే బాహ్యసుఱుమున మంతనమునజెలగునట్టి మరిచంద్రసూర్య
నాడులద్వారానటియింపుచయ్యా యంతటికినేనే యనుచువ్యవహారము
ల వింతగ జెలగుటవెలసె హంసయనగ మరి చంద్రసూర్య నాడులద్వారా
నటియింపుచయ్యా! 50

గురువర్య శరణుజేసెద నరయంగా జీవునకును, హంసకు గన
గ నరహుపమొకటియేనా పరికింపగ భేదమున్న బలుకుమోస్వామి
నిన్నే నమ్మియుంటిమిసుమీ వరశిష్యాదురువురకు మరిభేదమేమిలేదు
బరువడిరూపంబు బాగనొకటియేగాని యరుదుగానాహంసన త్తయె
బరువడి గుణములనువృత్తులజేరగా జీవుండనియెడి పేరుగలిగెను వస్తు
వైక్కట బలుకుమోస్వామి! 51

ఘనదేశికులీహంసకు తనువున నెచ్చేట్లనేయె, దగుపేర్లిడిరో
యనగను గురువరుడిట్లనె తనయాదెల్పెదనువినుమి దాచనికేల నమ్మి
నశిష్యుడప్రసీవెచాలా వినుమిజ్ఞాతసాక్షి వివరింపహంసయన ఘనప్రణవ
ముప్రజ్ఞాన నునిన తెలివిలింగమనినప్రత్యక్షోతికళ యనిన గురుండెరుక
నేనన వినుమియూహజ్ఞప్తిబ్రహ్మము జనునుహంసకు మరుగుబేరులు
దాచనికేల నమ్మినశిష్యుడప్రసీవెచాలా! 52

వినుమయ్యదేశికేంద్రదా గనగానాహంసయాజ్ఞ కమలంబందు
పనిబడినిలచియునేనని ఘనవ్యవహారములు సల్పుకారణమేమి యనియ
డిగినశిష్యునిగని సూనుడప్రపంచసృష్టికొరకు హంసమానస పవనముల

మరిగలసిమెలగుచు నేను నేనని సర్వమునుదా మానితంబుగ జేయునెప్పు
డు నేననగా నెవరో దెల్పెదగాని తస్మానముననిల్పుము॥ కారణమేమి యని
యడిగిన శిష్యునిగని॥ 53

నేననగా నేమిటిదో నేననురెండక్షరములు నెటుబుట్టెననన్
మానిత గురువరుడిట్లనె భూనుత హకార సకారంబులు రెండుగూడన్
మానితాజ్ఞ స్థానమున జేరన్ నేనయ్యవ్యవహారమేవృత్తిలేకపోగా
మాన్యహకారమునకు మరిసకారంబునకు బూనివృత్తిని గలుగజేసిన
మానితంబే బిందువుండెను ధీనుతాబైందవపొగ్గును బూనినేనని వ్యవహా
రించెను బులురెండుగూడన్ మానితాజ్ఞ స్థానమున జేరన్॥ 54

మంత్రంబందలిదీర్ఘము సంతతమును నడకయంగు సద్బిందువు
యన్ వింతగువ్యవహారంబున మంతనమునపొల్లటంచుమరిజెప్పజేల నని
త్రీవిధముగా ననబడుటేలా మునుకొనియామూడు మూడుసంబంధము
లొ మొనసిలేకనొకటొ ముఖ్యదెల్పునునగ వినుమిశిష్యామూడు
గనగనొక్కసంబంధమే గానిరెండుసంబంధాల గానేరవెన్నటికి॥ ననిత్రీ
విధముగ॥ 55

శ్రీకరచరణాదేశిక ప్రాకటముగనొక్కసం, బంధంబైతే జ్ఞో
కత్రివిధపుపేర్లుగ నేకరణిజెప్పఁగొప్పు నెంచిచూడగను జెప్పిన
నెవ్వ రొప్పుదురిలను ప్రాకటయగుడయిది, బాగుగదెల్పుమి మికటా
క్షమునకు, మేమహులముగామా యెంచిచూడగను జెప్పిననెవ్వరో
పుదురిలనూ॥ 56

చుట్టుకందార్థము.

తనయావినమిక దెలిపెద మునికొనిదీర్ఘంబుదీసి, కొనకనె
యుండన్ ఘనమస్త్రములేదయ్యెను గనుకనె దీర్ఘంబులంచు, నైకొం
దురన్నా బిందువునికగ్రహింపకున్నా ఘనమగునడకయే కడుశూన్య
మైజనును గనుకనె బిందువును, గ్రహించితిమిపుడు వినుమిపొల్లునుదీసి

కొనకు వీడునువ్యవహారమెల్లను గనుకపొట్లులును గైకొంటిమి గాన
నొకటియె త్రివిధమయ్యె గైకొందురన్నా॥ 57

సరసుడత్తిస్థానంబుల పరికింపగనొక్క హంసె, బరగుటదె
కరుణాదెల్పుమియనగా గురువరుడిట్లనగబూనె గురుతరంబుగ శిష్యుని
గనిసెబాసనంగా నరయగవినమోయి యవయవభేదముల పరమ
త్తిస్థానముల బరగునెప్పుడుహంస గురుతరంబుగ శిష్యునిగని సెబా
సనంగా॥ 58

చుట్టుకందార్థములు.

వరుసకదెల్పుమిస్వామి బగువడియవయవములనగ బడునవి
యేవ్రా పరికించుమనగ గురుడనె సరసత వినుశిష్యహంస, వరము
భ్యాంగములు శిరముకాపు నరయబలురెక్కల్ గురురాయ యవయ
నాల్ కోయెచ్చటనుండు సరసతదెల్పుమన పరమగురుండనియె
బరువడిదళములకుమధ్యను శిరముజెలగును ఘటినిడుమను చరణ
ములు నాజ్ఞేయమంగున వరుసరెండురెక్కలుండుక వరముభ్యాం
గములు॥ 59

ఘనగురునరుట్లుండుట కునుకారణమేమియనగ, గురువరుడ
నియో తనయూ జపమునుజేయుట ఘనవాగ్ద్రియముచేత గాననా
వాక్కు శిరముననుండె నేవ్యవ్రాపెక్కు గనుక హంసశిరస్సు దనరుదళ
ములమధ్య వినుమిచరణద్వారా విమలమహానడికలు గనుక నేచరణములు
ఘంటిక ననుసగ వలయుచుండును మనమురంజిల విసరురెక్కలు
గనగనాజ్ఞాచక్రమందు మొనసియున్నవిగనుక జపము గనగ నడిక
వ్యాపారాల్ వినుతసుగుణాకారణంబై వెలసెనివ్విధిదెలియుమోయి
గాననావాక్కు॥ 60

గురురాయయొక్కహంసయె బరువడిత్తిస్థానములను బలుత్తివి
ధముగా బరగుటదేలననంగా గురువరుడిట్ల నెనుశిష్య గుణతేకిమెచ్చి
తగినశిష్యుడని ముదముపెచ్చి పరమగిరినిడుమన వరజపముజేయు

తమ తరియించుటకుగాను దశరే నచ్చటహంస పరమఘంటికయందు
జెలగుట బరువడిజ్ఞానాజ్ఞాన వరవిచక్షణకొరకునాజ్ఞాన బరగెజాగ్ర
త్సృష్టికొరకు॥ గుణతతికిమెచ్చి॥ 61

సలలిత సుగుణా గురువర దెలుపుమి యీదివ్యహంస త్రిస్థా
నములక మెలగునె గనగా నేయెయె బడువగు స్వరూపస్వభావము
లతోడ దెలుపు మనగ గుగుడనియెజూడ దలమెట్టనాహంస బలుజ్ఞాన
రూపముతో సలలితమోక్షమును సరస్ గోరుచుండు లలితఘంటిక
యందుగనగా బలుజ్ఞానాజ్ఞానములతోచెలగును విభాజ్యభావములనుగై
కొనియున్నందున జెలగునాజ్ఞాయాదు జీవచలనభావముచేతమిక్కిలి॥ 62

గురురాయ యిట్టిహంసరు బరువడివిచారించ ఫలమేమిటిదో
తిరముగ దెలుపుమి యనగా గురువరు డిట్లనియె శిష్య గోప్యమిది
మంచి యగమరవీడి దెలిపెదమించీ సరసయీహంసను సాంగంబుగా
భక్తి పరమశ్రద్ధలచేత, బాగవిచారించ నరయబోవును దేహేంద్రి
యాదిసంబంధులులై న పరమపాపసంసారపు బలుహింసలు శిష్యవర్యా
గోప్యమిదిమంచి॥ 63

వరదీర్ఘబిందుపొల్లులు సరసత నివియొక్కవస్తు సంబంధములై
బరగిన నొకకార్యంబే కరమరుదుగ జేయవలయు, గాని యీ మూడు
మూడుపనులగన నెట్లుజేయు పరమశిష్యా వినుమి, పరికింపనామూడు
సరసత నొకవస్తుసంబంధంబైనను పరగస్థానభేదములచే, గరిమవృత్తి
భేదించియు నరయగా దేవికార్యం బదియె నాచరించుచుండు॥ 64

గురుశేఖర దీర్ఘంబును పరికింపగ బిందువరయ బాగుగ
పొర్లుక కరమరుదుగ నీమూడును సరసతగన నొక్కవస్తుసంబంధం
బైన గురు తేమిటి యెరిగింపుమనిన గురుడిట్లని వచియించె, పరమ
శిష్యా వినుమి, యెరులకు తరమగునె సరసనిట్లడుగుట సంబంధమైనక
గురు తేమిటి యెరిగింపుమనినక॥ 65

రామయనే రెండక్షరముల ప్రేమన్ముచింపుచుండె పెనుపుగ

కారం ధీమతి మరి హంసయనే యిమ్ముగ రెండక్షరముల నిరువుగ
మంచీ అకారంబె సూచించె మించీ నమ్ముమందువలన, సుమ్మకార
సౌంజ్ఞ నెమ్మియూర్ధ్వస్థలినె యెంచిచూపుచునుండు సమ్మతి గానం
దువలన సరసనూర్ధ్వస్థలి నీలచిన కమ్మని పత్యగాత్మనునెమ్మి
నేనని సూచించు నిరువుగ మించీ అకారంబె సూచించె మించీ॥ 66

నేననెడి శబ్దమందున మానీతగుణ మొదటిదియైన మరి, నేయం
దక్ష ధీనుత ఈకారంబును భూనుతరెండవది యయ్యుపొసగును
యందుక జెలగెపు కారంబుగను, గొనగక సూనుడ యివి రెండు,
సుచిరంబుగ గలసి గాన ఈపు అయ్యెను బూనియే ఈపు అంటె
యనువుల లరనేప్రత్య గ త్తసంబంధంబున్నదొ మునుకొని ఆ, ఈ
వుగాన మూడు నొక్కప్రత్యగాత్మేను యందుక జెలగెపుకా రంబు
గనుగొనగక॥ 67

గురుశేఖర యీహంసయు సురుచిరబాహ్యంతరస్థ సుషుమ్నల
యందుక పరికింప నెట్లు దిరుగునో కరుణించియు దెల్పుడనగా గురు
రాయుడనియే స్థిరమతివినుమిజెప్పెదననియే వరుసమీర ప్రాణవా
యురూపముగాను తిరముగ సూషుమ్నల దిరుగుచునుండును గురురా
యుడనియే స్థిరమతివినుమిజెప్పెదననియే॥ 68

గురువరుడప్రాణవాయువు వరహృదయస్థానమందు వసియించు
గదా యరయక ఘంటికయందలి కరమరుదుగ జెలగుహంసక గలశిదా
నెట్లు జీవహంస యనబడుటెట్లు పరికించెల్పుమిపరమదేశికయనగ
గురుమూర్తియిట్లనియే సరసశిష్యునిగాంచి గలసిదానెట్లు జీవహంస
యనబడుటెట్లు॥ 69

చుట్టుకందార్థము

మంతనమునదెల్పెదవిను మంతరయిడమింగళాఖ్య యనబడునా
డుల్ సంతతతనమధ్యంబున వింతగుస్తంభంబువలెను వెలుగొందుచు
న్న బ్రహ్మాదండికి కుడియెడమలనన్న యెంతో వింతగనుండి వెలసిహృ

దయమువరకు సంతటవ్యాపించి యక్కడనున్నట్టి వింతప్రాణవాయువును వేగమెఱిసికొనియు సంతసముఘంటికయందలి సరసశాంసనుగలశియునుభ్రా యంతరంబున జీరెగావున నవనిజీవహంసయయ్యె వెలుగొందుచున్నా బ్రహ్మదండికి కుడియెడనులనన్నా॥ 70

చక్కనియంతర్గుఘ్నము నెక్కడదాబుట్టిప్రబలి యెంతటి వరకు మక్కువజెలగి సుఘ్నముని చక్కనినామంబుబొందియెక్కడనుంచీ యెట్లుజీలె యక్కజముమించీ యెక్కడకు వ్యాపించియెంచ నిడపింగళలై యక్కజముగ జెలగె సంతయుదెల్పుమి యెక్కడనుంచి॥ 71

చుట్టుకందార్థము.

తనయాదెల్పెదవినరా ఘనఘంటికయందుబుట్టి కడుసుఘ్నమురయ్య తనమధ్యభోభాగముగా గనుగొనగాఁగినాలు కావరకువచ్చి యంతర్గుఘ్నముయనుపేరక హెచ్చి అనుమానమేలర యక్కడనుండియు వినురెండుగాజీలి ఘనయాడాపింగళల నెడినామంబులనుబొందియు ఘనతరహృత్స్థలికివచ్చియు తనువందునవ్యాపించెను వాచుకొనురహస్యంబుశిష్యా కావరకువచ్చి యంతర్గుఘ్నముయనుపేరక॥ 72

గురువర బాహ్యసుఘ్నము గురుతరముగ నెచటబుట్టి కొమరుదలిర్పక పరికింపనెంతవరకును సురుచిరవ్యాపించిబాహ్య సుఘ్నముయయ్యె యెక్కడనుండి యెలమిత్తోచీలక బరగియెంతవరకు బాహ్యయిడపింగళ పరమనామంబుల బాగుగ జెందెనో సుఘ్నముయయ్యె యెక్కడనుండి యెలమిత్తోచీలక॥ 73

అరయక బాహ్యసుఘ్నము వరఘంటికయందుబుట్టి వాంఛదలిర్పక బరువడియాజ్ఞేయంబుకు సురుచిరముగవచ్చి బాహ్యసుఘ్నముయయ్యె నాజ్ఞేయమందేరెండుగానయ్యె బెరగిబాహ్యయిడ, పింగళలనబడయు వరనాసికమార్గముమైవచ్చి వెలుపలజెలగే సుఘ్నముయయ్యె॥ 74

చుట్టుకందార్థము.

గురువరయొక్క సుషుమ్న కై బరువడియంతర్బుష్ణమ్నా బాహ్య సుషుమ్నా వరి పౌష్ణ తల్లుగలిగిన కరుణం నైలవోసగుమనగా గాంచి గురుడనియే శిష్యానిది కడుగోష్యమనియే పరికింపగా మెక్క పాణి వాయువెజూడ పరగంగ మేలంతర్బాహ్యసుషుమ్నల నరుసగా జేయు నువెలిగో వ్యాపారములెల్ల జేయుచు బరిఘట్టిననుగానరెండు తెరగు లై వత్తిణించునొకటియే గాంచిగురుడనియే॥

75

వినుమయ్యదేశికోత్తమ యనయము బాహ్యంతరంబు లందున మెలగే ఘనప్రాణవాయువేయే పనులనుజేయుచునుండు పరికించి చూడ దెల్పుమయ్య సంతయమునీడ తనువందుజెలగెడు తగప్రాణవా యువు పనులనుదెలియక బలుసాంఖ్యుడెట్లగును పరికించిచూడ దెల్పు మయ్య సంతయమునీడ॥

76

పరికింపప్రాణవాయువు సరససుషుమ్నద్వయమునందు, సమ మగునడకల్ ధరసూర్యోదయముమొదలుగి మరలనుసూర్యోదయ మువరకు మాన్యతమీరు ఇరువదియొక్క వేలయాళ్వారు యరుత ర హంసలుగ నుచ్చాస్యససిశ్వాస పరూపంబులుగాను వాంఛదలి ర్పింగి బరువడిగనాయూయా బలుప్రేషచులందుజూడగ వత్తితంతెమా దిరిగా, వరుసన్ వ్యవహరించు మాన్యతమీరు ఇరువదియొక్క వేల యాళ్వారు॥

77

చుట్టుకందార్థములు.

ఆప్రాణవాయువరయగ ప్రాపుగ నెద్దానితోడ బలువుగగలసి వ్యాపారంబులజేయునొ నాపములడగదెల్పు మనగాగురుడనియే దెల్పెదనికవిను ముఖ్యమనియే దీపింపహంసనో తేజమలగగూడి యీప్రాణవాయువె యెంచవ్యవహరించు నేపుమీరగప్రాణవాయు వేసంబంధంబనగా ప్రాపుగ సకారసంబంధంబని గురుడుబట్టె గురు వరుడనియే॥

78

గురుపరప్రేషనులనుచును పరహంసలభావచేత, వచ్చి
చెడరే కరమరుదుగనవియెచ్చట బరువడిజెలగుచునుండె బలుకుమో
స్వామీ కలుషములడచ కతఁపునుమీ పరమశిష్యావినయము బలుప్రేష
నులు నెల్ల, పరికింపగానంత, రాబహ్యములనున్నవి బలుకుమోస్వామీ
కలుషములడచ, కతఁపునుమీ॥ 79

పరదేశిక విచయయా మరయంతర్గుఱుమ్మా మార్గమునందు
స్థిరమగుప్రేషనులెన్నియొ గురుతరముగ దెల్పుమనగ గురునరుడనియే
శిష్యావినయము మగుగొజుడియే సురుచిరముగ నంతర్గుఱుమ్మా
మార్గమున పరికింపగానై బలువోప్రేషనులుండె గురునరుడనియే
శిష్యావినయము మరుగునిజమనియే॥ 80

గురురాయ వినయము మనవిని పరికింపగ బాహ్యసుషుమ్మా
బాటనదెలియక గురుతగుప్రేషనులెన్నియొ సరసతనెలవొసగుమనగా
సద్గురుండనియే శిష్యానాకుప్రియసుతుడవనియే సారదిజూడ బాహ్య
సుషుమ్మా మార్గమున పరమాప్రేష నొకట బరగ సతనున సద్గురుడని
యే శిష్యానాకు ప్రియసుతుడవనియే॥ 81

చుట్టకందార్థము.

గురుడా యీతనువందన సరయన్ని యాగుప్రేషను, లకంటె
మరీ పరికింపనున్నవాయన పరశిష్యునిమదికిసెచ్చి యరవీడియంత
గోప్యంబిది గురుతుగనుమనియె మరయు వినమీరెండు మార్గములు
గలసియును సరయగ నొకమార్గమైనదానికిపైగా గురుతరంబుగ నొక్క
ప్రేషను గోప్యమైరంజల్లుచుండును పరికింపగ దానిమర్మము గురుశే
షుండై తెదెలాపును యరవీడియంత గోప్యంబిది గురుతుగనుమనియె॥

దేవేశ్వరునిదనరకును భావింపగ సుషుమ్మ, బాటలటంచు
విగవచియించితీరే శేషగుణావార్థములకు, చెలగియేనైనా పేర్లున్న
వాజెప్పుమీ నానా శేషకసుషుమ్మాశ్రేష్ఠమార్గమునకే భావజ్ఞేడాపి
గళ బాటలనుచునాడీ విమార్గములనెడుపేరులు సనసుధరగలవ్రతిర

ముగ సావధానముగాను దెలియుము సరస శిష్యుడవనుచు దెలిపితి॥
చెలగియేవైనా॥ 83

ఒక్కటియగుమార్గమునకె యక్కజముగ నిన్ని పేరు లలరుట
యెట్లా చక్కగవాక్యచ్ఛుడియన మక్కువమీరంగగురుడు మాటాడ
దొడగే శిష్యుడు బుద్ధిశాలియనియెరిగే మిక్కిలిరహస్యములు మేము
వివరింతుము చక్కగవానిని శ్రవణాదులను నింపు మాటాడదొడగే
శిష్యుడుబుద్ధిశాలియనియెరిగే॥ 84

వినుమిడనాడియనంగా జననుత యానూర్యనాడిజనుపేరరయ్
ఘనపింగళనాడియన మనమలరగచంద్రనాడి మాన్యతవెలయున్
గొట్టములవలె గననాడులుండున్ ఇనశశినడకలకు ఘననాడులనసరము
గనుక నాడీమార్గము లనుపేరులుండెను మాన్యతవెలయున్ గొట్టముల
వలె గననాడులుండున్॥ 85

వినుమయ్య దేశికోత్తమ మనమలరగ నీసుఘమ్మ మార్గం
బునకే మైనన్ పేరులు గలిగినా వినబిమ్మి తండ్రియనగా వినిగురు
రాయుండు నిశ్చలమతివై వినుమనె పుణ్యుండు గనగా తనువున
మోక్ష ఘనమార్గమనిదీని యనయము బుధులెల్ల నవనిపై వాణ్ణి
విని గురురాయుండు నిశ్చలమతివై వినుమనె పుణ్యుండు॥ 86

పరికింప నొక సుఘమ్మయె యరయంగా మోక్షమార్గమన
బడుటెల్లా తిరముగ దెల్పుమి యనగా గురువరుడిట్లనుచు బలికె
గురుతరంబుగను శిష్యునిమెచ్చి క్షేమంబలరగను సరసంబౌ సుజ్ఞాన,
సంబంధంబగుతుర్య తుర్యాతీతములనెడి దొడ్డయనస్థల నిరతముబొం
దుటకు గాను నెమ్మిదావెళ్ళుటకుగాను బరగనిదియే మాగ్గమగు
ట బలుకబడె నిది మోక్షపథమని గురుతరంబుగనూ॥ 87

నెయ్యంబలరగ తనువున సైయ్యనగా వెల్లుజ్ఞాన సంబంధము
తొల్యూ యా యవస్థల చయ్యనదా బొందుటకును స్థానమది

యేదో యేయావస్థో యోచదేనియందో తియ్యనిబల్కుల తేటశెల్ల
ముగాను నియ్యడదెల్పుమి నీవేగురుడవై తే యోచదేనియందో॥ 88

వినుమయ్యతనుపులందున జనునవస్థల గొందునట్టి స్వస్థానంబు
మునుకొని నాల్గవతనుపున దనరును తుర్యంబవస్థతనయా వినుమయ్య
రహస్యంబిది దాచుకొనుమయ్యా లన్నిపత్యక్తత్వామలదేహ తీత
మున నెన్నగతుర్యా తీతావస్థయు జెలగు తనయా వినుమయ్యా
రహస్యంబిది దాచుకొనుమయ్యా॥ 89

వినుమయ్య దేసీకేంద్రా తనుమధ్యాతరుషుమ్మ దారిలోగన
గనే ఘనహంసకు నిలయముజై యనువొప్పుగ నైదుప్రేషణలున్న
వనుచు జెప్పినారే మునువినమనుచు జనకా యాప్రేషణుల ఘనానా
మములేమిటివో గనగస్థానము లెచటో, కరుణచే నెలపైసగుణాలున్న
వనుచు జెప్పినారే మునువినమనుచు॥ 90

వరగుదమున నాధారము సరసతమే శ్రస్థలిన, స్వాధ్యక్షంబున్
ధరనాభినమణిపూరము పరికింపగ హృదయమందు, బలువనాహతము
కంఠమునందు ఘనవిశుద్ధమ్ము యరయగగ్గియైదే యలరుప్రేషణుల
నగా వరుసచక్రములనగ వాడబడుకమలములన బలువనాహతము
కంఠమునందు, ఘనవిశుద్ధమ్ము॥ 91

గురువర బాహ్యసుషుమ్నా వరమార్గంబునను నొక్కస్థిరమా
ప్రేషణ పరికింపగలదనుచును సరసత శైలవిచ్చినారే స్థానమదియెచట
పేరేమిటో వాక్యచ్చుడిచట గురువరుండనియెను కొమరునితో నిట్లు సర
సతజాగ్రతస్థానమందునపుత్రా వివిగాక్షేయంబను వరప్రేషణుబరుగు
చున్నది పరమతారకపంచముద్రల భావ్యస్థానమదియె గనుము స్థాన
మదియెచటో॥ 92

శరణయ్యదేశీకేంద్రా పరమేశ్వరనన్నుబోవ ప్రభుడవునీవే
విరివిగనురెండుత్రోవలు పరగంగనలయుదాని పైగానొకప్రేషణ
యన్నదనిబల్కితిరిగానన్ సూరిగురువరదాని పేరుస్థానంబును స్థిరము

గదెలిపినను వరకృతార్థనిజేయ పైగానొకప్లేషన్ యున్నదనిబల్కి-
రిరిగానన్ || 93

చుట్టుకందార్థము.

వినుమోయియద్రిజింహ్వాకు ఘనముపదేశస్థలిన కడుగుహ
మధ్య గనయమృతనదిమీదను మునుకొనిహృత్పుండరీకం బనయము
వెలయు సత్యంబిదెజెలువొందుచుండు బనిబడియవృతనువనజ
మగుదురుదీని విన్నుమి దీనిమర్కమునుజెప్పునాతడె తనయవినరాగురుడ
టంచును తద్యముగతలపోయవలయును వినకగనకనుదెలశిజెప్పుక వెతల
చెడుదురు వెరిగురువులు అనయమువెలయున్ || 94

గురువర ప్రేషనులనుచును బరువడిశెలవొసగినారె, బుకృప
చేత వివిగనాటికిమరియే స్థిరమగుపేర్లుండనేమొ, జెప్పుమో
జియ్యా యనగురుడనియే వినరామాయయ్యాసరసచక్రములనుచు మ
రికిమలములనుచును బరువడిపేర్లుండె భక్తిచేవిననోరి చెప్పుమోజి
య్యా యనగురుడనియే వినరామాయయ్యా || 95

గురువరమీరలెమొదట స్మరయగనిరువదియొకవే, లాయ్
హంసల్ బరువడి కేయుగబగ్గును నరుసనుచ్చాస నిశ్వాసరూప
ముగా ఖచ్చానని సెలవిస్తీగిగా పరికింపనదియేయేబలువౌస్థానములందు
విరివిగనయమానో, వేల్పుడెలుపుమియనగా పరమశిష్యావేనుక జెప్పిన
పద్ధతిన్ ప్రేషనులంగన నరుతరంబుగఖర్చుపడుచు నున్నవిరహాహంబ
నుచు శ్వాసరూపముగా ఖచ్చాననిసెలవిస్తీగిగా || 96

అయ్యా యాప్రేషనులలో శీయతఖచ్చానటంచుదెలిపితిరేమన్
అయ్యాఖర్చనకేమిటో చయ్యనశెలవొసగుమయ్య చాలనుతిజేతు
న్ననగాననియే గురువరుకుశీతిన్ నియ్యెడదెల్పెనదికనిముఖర్చనగా
అయ్యా యాస్థానములనర్పణగానడమె చాల || 97

గురురాయప్రేషనులలో నరయంగానెవరి కర్పణగునోమీరల్
కరుణన్ దెల్పుడియనగా గురువరుడిట్లనియే శిష్యవరుని గనుగొనుచు

శిష్యునిప్రశ్న కానందపడచు పరమతనయావినర ప్రతిష్ఠేషనకు
జూడ సరసాధిష్ఠానుండు బరగుచుండునిజము తిరముగానధిష్ఠాన దేవ
తలనెమేష్టకు నరయగానెల్లపుడర్పణ విరివిగానగుచుండునోయి॥ వరు
నిగనుగొనుచూ! 98

చుట్టుకందార్థము.

గురువరచక్రములందును తిరముగమేలధిష్ఠానదేవతశ్రేష్ఠుల్ పరి
కింపనెందుకుండిరొ కరుణా శైలవొసగుడనుచు వరశిష్యుడడుగె
గురువరుడనియె గురుత్వరంజిలగె తిరముగనధిష్ఠాన దేవతలయొక్క
వరప్రేరేపణలేక వరుసగనాచక్ర వరములెల్లను వర్మజేయక వసుధ
నూరికెనుండుగావున నరయగా ప్రతిచక్రమునకు బరగెనధిష్ఠానదేవత
వరశిష్యుడడుగె॥ 99

పరమేశదేశికేంద్రా పరికింపగజేయెచక్ర బలుస్థానములన్
స్థిరతన్నెయె యధిష్ఠాన వరదేవతులకెన్నిజూడ గురుతరహంసల్ అర్ప
ణయగునో యరయగమేల్ బల్ గురుడనైనందుకు గురుతులదెల్పియు
కరమర్థిభోధించు కరుణ విర్రసేగ గురుతరహంసల్! 100

సరసుడవినుమీగుదమున బరగెడియాధారమనెడి బలుప్రేషను
లో వరమేష్టరునై జెలగెడి స్థిరగణపతికారుచూర్లు పరికించనెపుడు
హంసలర్పణగుచుండుజూడు అరమరలేలర హంసమార్గంబును పరికించ
చూచిన బలుయోగులిట్లనిరి పరికించనెపుడు॥హంసలర్పణగుచుండుజూడ

చుట్టుకందార్థము.

గురునయాధారంబున వరగణపతియుండియేమి సరసపుప
నులన్ కరమర్థిజేయుచుండునో గురుతులుగలుగంగదెల్పు కోరివేడె
దను అనగవిని దేశికుడనెను సరసతనాధారచక్రంబునందున నరయగణ
పతిజెలగి యాధారభూతుడై పరువుగనందరిచేతను పనులెల్లనుజే
యించుచు బరగుచుండునుసత్యమిదియో పరమశిష్యానమ్ముమికను
కోరివేడెదను అనగావిని దేశికుడనెను॥ 102

జనకారెండవప్రేషనలో వినుతుంజాయడ ప్రాన ఘనదేవతకున్
మునుకొనియు నెన్నిహంసలు దినదినమర్పణమగునో దెల్పుమాయయ్యా
యనియడుగగ బలికెనాయయ్య వినుశీష్యరెండవ ఘనప్రేషణజెలగు
వినుతస్వాధ్యక్షాఖ్య విమలచక్రంబున పనిబడిబ్రహ్మకునుజూడ బాగుగా
నార్జ్యలహంసలు ఘనతరార్పణమగుచుండును గనుపెట్టిచూచువారికి
దెల్పుమాయయ్యా॥

103

యోదేవబ్రహ్మదేవుడు స్వాధ్యక్షానమునందుజెలగి సరసతమె
రయన్ మోదంబేపనిజేయునో సాధుమణీదెల్పుమనగా సద్గురుడనియే
శిష్యానినుమీ నెలుసుకోమనియే సాధువినుతుంజైన సరసిజసంభవుడు
స్వాధిష్ఠముననుండి సత్స్త్రిజేయును సద్గురుడనియే॥

104

వరనాధినజెన్నుండిడు పరమసుమణిపూరిచక్ర పతియకాహరి
కిన్ పరికింప నెన్నిహంసలు తీరముగనర్పణమునగునో దెల్పుమియనగా
గురువరుడనియేసంశయముబోగా నరయమణిపూరకాఖ్యచక్రంబున
విరివిగ హరి కారువేలహంసార్పణ దెల్పుమియనగా గురువరుడనియే
సంశయముబోగా॥

105

చుట్టుకందార్థములు.

సలలితసుగుణవిష్ణువు నలమణిపూరిసుచక్ర మందుననుండి
నెలకొనియేయేకార్యము విలశితముగ జేయుచుండు వేదెల్పుమయ్యా
యనియడిగిన బలికెనాజియ్యా యలవిష్ణుమూర్తీయు నామణిపూర
మున సలలితమునుండి సమాననాయువుచే బలువుగాభక్షించునట్టి
పదార్థపురసములెల్లను సలలితనాడులకెల్లను విలసితుంబుగపంచిపె
ట్టును॥

106

సుమనయనాహతమనియెడి విమలసుచక్రంబునను విరివిదలి
ర్పన్ కమనీయ్యంబుగ జెలగెడి యమలాధ్యక్షానదేవతకు నెన్నిహంసల్
అర్పణయగునె యవిదెల్పుడనబల్ సుమహితాత్ముడుగురుడు సూటిగ
నిట్లనియే విమలమనాహతవిశదచక్రంబున సుముఖుడౌరుద్రునకుగనగా

సూటిగానా ద్వేలుహంసలు క్రమముగా నర్పణమగును గాంచువారికి
దెలియునిదియు॥ 107

గురువర్తరుదృఢచతురు బరిగుచునేపనిసి జేయు బాగుగనగా
గురువరుడిట్లనిబలికెను వివిగిశేష్యునిగాంచి, వేడుకలంగా వినుమని
యపుడె దెలుచదొడగనుగాను యరియరుద్వంధనా, హతచక్రము
దుండి ననుసభజియింపబడు సస్తులనెల్ల పరిగప్రాణవాయువుచే
బలుహుతముజేయించుచుండును స్థితచక్రప్రాణమునువశ్యము జేసినవ
తిలకప్రసాదము॥ 108

వినుతుండ్రీవిశుద్ధులును ఘనముగమాహేశుడుండి, కరుణదలి
ర్పిన్ మనుమలరేమికార్యము దినదినమున జేయుచుండు దెల్పుమా
యయ్యా సందేహంబు, దివిమాయయ్యా విచిత్రవిశుద్ధ, విశదచ
క్రంబున మాన్యజ్ఞైజ్ఞేంద్రుడు మాహేశ్వరుడుజూడ ఘనతరశబ్దము
లనెల్లను గళిమునందుదానమునబల్ పనిబడిపల్కించుచుండును బా
గుగాగనిపెట్టిజూడుము దెల్పుమా॥ 109

హితమతిగురువరవినుమీ చతురితపిశుద్ధాఖ్య చక్రమునందున్
సతతమధిష్ఠానస్వామికి యతులితముగ నెన్నిహంస లర్పణమగునో దెల్పు
మనిన దేశకుండ నెనూ మతిమంతావిశుద్ధమహాసియ్యచక్రమున పతిమ
హేశ్వరునకు బ గావేయహంసల్ సతతమర్పణమగుచుండును సాంఖ్య
లిదిగనిపెట్టిబల్కిరి యమలితంబుగబల్కినాడ మతిసమగువకుండునె
ప్పుడు అర్పణంబగునూ॥ 110

గురుడా యాజ్ఞేయంబున స్థిరముగ జెన్నెందధిష్ఠాన, దేవతకర
యన్ పరికింప నెన్నిహంసలు వివిగినర్పితమగునో, వివరింపుమనగా
వినిగురుడనియె వేత్కరంజలగా సరసుజ్ఞాన జలగు సదాశివమూర్తికి
నిరతము వేయహంసల్ నిజార్పణంబగును వివరింపుమనగా॥ - 111

లలితాజ్ఞేయమునందున బలుసదాశివుడుండి యేమి పనులను
జేయున్ దెలుపుమి యన గురుడనియెను సలలితాజ్ఞేయ మనెడి

సచ్చక్రమునను సదాశివుండనయ ముండియును కల్లజీవునకు సంకల్ప కల్పములు గలిగించుచుండును, గనిపెట్టి దెలియుము సచ్చక్ర॥ 112

వినుమయ్య దేశికేంద్రా ఘనతసహస్రారమనెడి, కడుస్త్రీపను లోమునుకొని జలగెడి మేష్ఠరు ఘనుడగు గురుమూర్తి కెన్నిజనుహం సార్పణలు నగునో దెల్పుమనె మంచికీలు ననయముసహస్రార మందు గురుమూర్తికి వినుమి వేయిహంసల్ వెలయునర్పణంబు, జనుహం సార్పణలు॥ 113

పరగసహస్రారంబున గురుడుండియునేమిపనులచేయించునోక సరసతదెల్పుమియనగా గురువరుడిట్లనియెశిష్య వరునిబాడగాంచి తగిన శిష్యుడనిమచినెంచీ తిరముగనధిష్ఠాన దేవతలకుగాని కరమర్థిజీవునకు గానియెవడికైన సరసతన్నందురునుజేయు సర్వకార్యంబులకునెల్ల వరు ససాక్షి భూతుడయ్య వర్తిల్లు నెల్లపుడు॥ 114

గురువరవినునామనవిని యరయంగాహంసలర్పణగునంటిరెముక బరువడియర్పణయనగా తిరముగనేమిటిదోదెల్పు దేశికవర్యా సంది యంబుదీర్ఘమాయయ్యా యరయశిష్యుడవినుమి యాయాచక్రము లుంన్న పరమస్థానములకు బాగజనిహంసకళ విరివిగాదాకుటయెయ ర్పణ విధమిట్టిదనిరిగురువులు పరమశిష్యలీరీతి బాగుగానేనమ్మి జెలగి॥ 115

గురువరహంసయనగా పరికింపగ నేమియదియుప్రాభవ మొప్పుక వరుసగదాకుటయేమిటి విరివిగనీమర్మమెల్ల వివరింపుమనగా వినిగురుడ నియె వేడుకబాగా సరసప్రాణవాయు సంబంధములైన నేరుపు నుచ్చాస్వస నిశ్వాసములకే యరశిహంసయనెడినామముగురురాయలు మున్ను బెట్టిరి పరగనీసంబంధవాయువే బాగదాకునదియెజూడగ వివ రింపుమనగా॥ 116

గురురాయప్రాణవాయువు బరువడిహృదయంబునందు బరగు శుగదయా పరప్రాణవాయువేగన సరసతనాధారప్రముఖ సచ్చక్ర

ములకు వచ్చియట్లుస్థిరముగదాకు వివిగనర్పణయెవ్విధియగునోయది
పరమకృపచేతను బలుమియోయయ్యసచ్చక్రములకొ వచ్చియట్లు
స్థిరముగదాకు॥ 117

చుట్టుకందార్థము.

హృదయస్థానంబందలి పదపడి వర్ణించు ప్రాణపవనంబు
నకు గుడస్థానమందు వర్తిలు బాదలెడియపానవాయువు, నకుగను
గొనగా సంబంధంబు సరసమలరంగా పదపడి యుండియుఁ బాగుగ
రెంటికి విడితమార్గంబుండె వినుమందువల్లనె కదసి యంతర్విడపిం
గళలద్వారా హృదయస్థలమున పదలక నిలచిన ప్రాణచాయవాపాన
సంబంధ నాడీమాగకద్వారా పదపడిదిగి, దిగువ మూడు సదమల
చక్రములదాకి పిడితార్పణమగుచున్నది॥ 118

గురుకాయ మనవినుమా యరయగ నిరుపదియొకవేల యా
ర్నూర్ హంసల్, తిరముగ నేసంబంధమొ పరికించియు దెల్పు
మనగా గురువరుడనియే దెలిపెద నికమరువకు మన్నియే వరశిష్యా
యివి ప్రాణచాయసంబంధపు ముజీవహంసలనె మరుగు పేర్వీటికి
గురువరుడనియే॥ 119

జనక యీజీవహంసలే తనువుకు సర్పణంబగునో తధ్యంబలరక
మనమలరదెల్పుమీ యన విని గురుడిట్లనియె మిగుల విశేదంబుగాను
దెల్పెద సందేహంబణగగను తనయా యీష్టాలాఖ్య తనువుసంబంధ
ముకే పనిబడి యర్పణపనిబడి యగునోయి విశేదంబుగాను దెల్పెద
సందేహంబణగగనూ॥ 120

జనకా యివ్విధముననే యనయముగన సూక్ష్మకారణాఖ్యంబులునౌ తనువులకెల్లను హంసలు బనిబడిగలవాయనంగ, బలుగురు డనియె కరుణచేత శిష్యునిగనియే వినుసూక్ష్మకారణ తనువులకును గూడ పనిబడిహంసలు ప్రబలుచునున్నవి తనయ హంసలు లేకపోయిన తనువులకు సంచారమేడది గనుక హంసలున్న ప్రాణి గనిపెట్టిరి సాంఖ్యగురువులు బలుగురుడనియే॥

121

గురువరయాలాగై తే కరమదుదుగ హంసలెన్ని గనపెరేమీ పరికించి దెల్పుమియన విరివిగ గురుడనియె శిష్య వీరునిగాంచి తనలో దాను బలుసంతసించి వరుస ముప్పది నాల్గువందల హంసలు బరువడి డెలగును, బాగుగ వాటికి బారయనీశ్వర హంసలనుచును పూర్వజీవ హంసలనియును పరమయోగులు గనిపెట్టిరి బాగయోగమాగము లచే వీరునిగాంచి తనలో దాను బలుసంతసించి॥

122

చుట్టుకందార్థము.

గురువరయీశ్వరహంసలు దిరముగ నేస్తానమందు తేజంబలరక్ పరికింపసృష్టియైనవై బరువడిసంబంధమేమో బల్కుమియనగా గురు మణియనియే గురుతురంజలగా యరమర లేలరయదియు నేదెల్పెదవినరా బరువడియాహంసల్ బ్రహ్మాండమందున్న పరమసింశుమారచక్రపు వరమధ్యభాగమందున తిరముగాను సృష్టియయ్యెదెల్పు మందువలన యీ పరమహంసలు బ్రహ్మాండ భాగసంబంధములెగనగా బల్కుమియనగా॥

123

గురురత్న మయాహంసలు సుగుచిరముగ నచటనెట్లు సూటిదలి ర్పక బరువడిసృష్టినిబాందెనో పరికించియుదెల్పుమనగా, బలుగురుడనియే పరమశిష్యుడనిముడముగొనియే పరమాత్మకళయైన బలుహకారంబును విరివిప్రకృతికళ వేట్కుసకారంబు పరగగా మేల్పిందువు తోబాగ జేరి హంసయయ్యె పరమశిష్యాహంసనిల్విన గురువగ్యుడె పరమహంసగురువర్యుడనియే॥

124

గురువర్యుడయాహంసయు పరగగనాస్థానమందు బాగుగ నెన్నీ
వరనామంబులజెలగెను పరికించియు దెల్పుమనగా పరమగురుడనియే
శిష్యుడమంచి సరసుడవనియే పరమహంసయని వరశింశుమారుడని
పరమేశ్వరుండనగ బరగుపేరులచేత గురువరుడనియే శిష్యుడమంచి
సరసుడవనియే॥ 125

గురునాథుడ యాహంసయు పరమాత్మస్థానమందు బరగునటం
చుఁ ధర నెవ్వరు గనిపెట్టిరి కరుణాకర దెల్పుమనగా, గనిగురుడనియే
యెంతటివాడు వీడనుకొనియే విరివిగనుమాస, హితుండైనదాను సర
సతుర్యాతీత, స్థానమందలియున్న బొరశిమూలప్రకృతివిరాట్పురుషుల
లోగలశియును వరప్రత్యగాత్ముడయ్యును, వరుసగా గనిపెట్టినాడు
గనిగురుడనియే॥ 126

శరణయ్యదేశికేంద్రా పరగంగానపుడుదాను భావంబలరన్
విరివిగ నేరూపుండై స్థిరతత్వవీక్షించిశాడొ శైలవౌసగుడినియెన్ వినిగు
రువరుడు మరలనిట్లనియెన్ విరివిగలక్షార్థవిశదస్వరూపుండై తిరముగ
లక్షించె దెలుసుకొనుమిపుత్రా శైలవైసగుడనియెన్ వినిగురువరుడు
మరలనిట్లనియెన్॥ 127

అపుడెవ్విధముననాతడు విపులాలోచనముజేసె, వినబడెనేదీ
సుపథంబుగదెల్పుమియన యపగతకలుషుండు గురుండనియే శిష్యుని
తో మర్మంబెల్ల జెప్పెదనీతో నీపగిదిహంసనునిజమువిచారించ దాప
రమహంసయై దనరారు నెల్లపుడు ప్రాపుగాను హంసవిషయము బాగ
నింనుకైన నెరుగక నేపరమహంసనన్న నెవ్వరోప్పుదురేదిమోక్ష
ము డనియె శిష్యునితో॥ 128

చుట్టుకందార్థము.

పరమస్తోత్రయదీక్షోత్రయ పరికింపగవస్తుత్రయ భావత్ర
యమున్ విరివిగవీటికతీతము సరయగవిద్యావిద్యరహితమైజెలగునట్టి
నిర్వాసనా మూలమానట్టి పరమస్థానమునందు బలుశ్రీధ్వాశ్రీధ్వలచే

విరివినాలోచించ వేగమెయామహా పరమసత్వముననుండియు బలు
హకారసకారంబులు పరమబిందుయుక్తముగా ప్రబలనాదమువినబడి
నది మైజెలగునట్టి నిర్వాసనామూలమానట్టి॥ 129

గురుపుంగవయానాదము కరమగుదుగ నెన్నిగతుల గానున్న
దియో పరికించిదెల్పుమనగా విరివిగవినిదేశికుండు వివరింపదొడగ
శ్రద్ధబూని వినుమిప్పుడేయనియే కరమునాదబిందు కళలనిమూడుగబర
గుచునున్న విభక్తాగ్రగణ్యుడ॥వివరింప॥ 130

చుట్టుకందార్థము.

ఆనాదబిందుకళలతో మానితముగగూడిహంస మహిమద
లిర్పణధీనుతబ్రహ్మాండంబున మానుగవర్తిలియునేయేమార్గములనుండి
పిండాండమునకు మరివచ్చెనండీ సూనుడదెల్పెదసురుచిరముగవినరా
మాన్యరవిచంద్రాగ్ని మండలంబులద్వారా దీనుతపిండాండమునకు
దివ్యశూన్యశిఖిపశ్చిమ మానితనూర్గములద్వారా మరివచ్చెనునిజము
పురా॥మరివచ్చెనండీ॥ 131

గురునాథుడయాహంసయు పరికింపగ నేమెనాడి పథములవల
నక కరమగుదుగ నేతెంచెనో సరసగుణాదెల్పుమనగా, సద్గురుడనియే
సంశయంబు దరుగునీకనియే పరమశిష్యావినర బాగుగదెలిపెద సురుచి
రేడాపింగళ సుషుమ్నలద్వారా విరివిగానేతెంచెనోయి విశదముగాదె
ల్పితినిటు పరమయోగులుగనిపెట్టిరి తిరముగా నాయనుభవంబిదె సద్గు
రుడనియే సంశయంబు దరుగునీకనియే॥ 132

గురుదేవుడ యాహంసయు బరువడి యేర్పూపముగను బాగుద
లిర్పణ స్థిరతరముగానువచ్చెను పరికించియుదెల్పుడనగా పరమగురుడని
యే జెప్పెదనికమరువకుమనియే సరసగంగాయమునా సరస్వతులనెడి
పరమప్రవాహరూపముగానువచ్చినది పరమగురుడనియే జెప్పెదనిక
మరువాకుమనియే॥ 133

గురురత్నమయాహంసయు బరువడిపిండాండమునకు బాగుగ

వచ్చి పరికింపగ నెచ్చోటను వరుసగదా జేరియుండే వచ్చియుండునగా
వినియ నగురుడు వేడ్కరంజిలగా నరయసూర్యచంద్రాగ్ని స్థానములందు
స్థిరముగ జేరినది తెలియుమొలుపుత్రా వచ్చియుండునగా వినిగుడుని
యే వేడ్కరంజిలగా! 134

ఆస్థానమునకు జేరియు భాసురముగ హంసయేమి బలుపేరిందె
న్నా సంగతి చెల్పుమియన వాసవనుతుడనియెశివ్య నరునిబొడగాంచి
జెప్పెదనికవినుమిదిపొంచి యో సుతహాకారసకారరూపమునౌ భాస్వ
ద్గంగాయమునా బలుమధ్యదేశమున వాసిమిరగ జెలగుచుండెడి వరస
రస్వతియ నెడిబిందు సుస్థానంబునకు జేరియు సురుచిరంబుగ హంసయై
నది వరునిబొడగాంచీ॥ 135

తిరిగి యాహంసగురువర బరువడి యెచ్చోటచుండి జాగుదలి
ర్పక స్థిరముగ నేడకుజనునో పరికించియు చెల్పుడనగా పరమగురుడని
యే తగిన శిష్యుడనిమెప్పుగొనియె సురుచిరంబుగహంస సూర్యచం
ద్రాగ్నుల వరస్థానంబులనుగడి వరుసశిఖాదిగ పతమసహస్రారమందు
న బాగప్రవేశించినది తిరముగానీహంసవిధము చెలువువాడే దేశి
కుండు॥ 136

ఆసహస్రారమందున భాసురముగ జేరిహంస, ప్రభలు వెలుంగక
ఆస్థలమున నియుండెన యోసామియెచటికైన నొనర వెల్లినదా చెల్పక
నున్న సంతయముగాదా నాసుతుడపినుమామహస్థానముననుగడి భాసు
రంబుగహంస బాగుగ వెడలియు నాసత్పణా న్తమాధారాది పర్యంత
ము వేసరకవ్యాపించియుండెను వినరగనరా యనుభవంబిది యొనర
వెల్లినదా॥ 137

ఆవ్యాపించినహంసయు శేవ్యగణాధారమందె జెలగునొలేక
వామియెక్కడనుండియు ధీవిలసితయెచటికైన నా దివ్యంబుగాను వెళ్ళు
నేమొ భావంబలరగను శేవకునకుజెప్పి స్థిరముగాబోధించు సావధాన
ముగాను సద్గురుడవేడెదదివ్యంబుగాను వెళ్లునేమో భావంబలరగను॥

చుట్టుకందార్థములు.

• ఆనాదబిందువులకునుమానుగనిలయంబునైన మహాకళవినుమా
బూనియునాధారంబును ధీనుతవదలియును హంతుందివ్యవర్ణముల
గూడియున్న దేదీప్యముల మానితసుషుమ్న మరియుసుఖసుషుమ్న లను
దాటిగుహమధ్య ఘనప్రదేశేందైన మాన్యఫణాదిసహస్ర్రపునడిదేశ
మంధున ధీనుతుండాజేరియున్నది దెలశిమెలగుము మర్మమిదిరా దివ్య
వర్ణముల గూడియున్న దేదీప్యముల॥ 139

గురువరసహస్రారంబున పరికింపగహంసజెలగి బాగుగనేయే
వరనామంబులుబొందెనో సరసగుణాదెల్పుమనగా సగ్గుడుడనియే
దెల్పెదనిది మరువకుమనియే పరమహంసయనిప్రత్యగాత్మయని వరసూ
త్రాత్మయని వాంఛజీవాత్మయని తిరముగపరమాత్మ యనుచును
దివ్యాంతరాత్మయనియునుసరసాభిమానపేరులస్థానభేదముచేతబొందెను
సగ్గుడుడనియే దెల్పెగనిది మరువకుమనియే॥ 140

గురువరయాపేరులతో బరగుచునున్నట్టిహంస పరికింపంగా
తిరముగనేరూపముగా కరమరుదుగనుండెదెలిపి కరుణరక్షింపు మనిన
గురు వరుడనియెపెంపు పరమశిష్యావినుమిబాగుగనివార వరశూకమ
నెడినెవ్వఁముల్లుగానుండె సరసమాబంగారులతవలె స్థిరముగాప్రకాశ
రూపుగ బరగియభిమానపేర్లతో బరగుచుండునెల్లప్పుడుకరుణరక్షింపు
మనినగురు వరుడనియెపెంపు॥ 141

గురువరయివ్విధిజెలగెడి వరుసమువ్వేలనాల్గువందలునీ శ్వర
హంసలునేయేయే వరతనువులకెన్నిజూడ వరుసజెలగంగా నర్పణ
యగునో మరిదెల్పుమనగా పరమశిష్యావినుమి బలుసూక్ష్మాతనువుకు
పరికింపరెండువే ల్బాగనర్పణమగును తిరముగకారణాఖ్య దేహమునకు
జూడగాను వరుసగాపది నాల్గువందలు పరికింపగనర్పణంబగు॥ 142

• గురుడాకారణతనువుకు నరయగపదు నాల్గువందలర్పణమ

నుచు తిరముగ శైలవొసగితిరే సరసతకారణతనువు సంబంధమైన
పరమస్థాన పరములకునానా పరికింపనేయేయే బలుస్థానమున కెన్నో
పరమహంసార్పణమొ బాగుగ దెల్పుమనె సంబంధమైన పరమస్థాన
పరములకునానా॥ 148

చుట్టుకందార్ధము.

సరసుడదెలిపెదవినరా గురుతరముగ పృథ్వీగాత్మకునువివరింప
న్నరయగ తత్త్వానాథీ శ్వరునకు నలుబదిహంస లర్పణంబగును
గనిపెట్టిరి యోగులుమున్ను సరసగంగాయమునా సరస్వతులకును
కరముత్రివేణీ సంగమస్థానమందున బరువడి యేబదిహంసలు, బాగన
ర్పణమగుచుండును తిరముగా నీ మరుగుదెల్పిన దేశికుఁడే యోగీశ్వ
రుండు అర్పణంబును ననిబల్కిరి యోగులు మున్నూ॥ 144

వినరా దెల్పెదబాలక ఘనసద్యోజాతపంక్తి కర్తలకెపుడు
తనయుడయాధారాదిగ ననవరతంబాపంచదళము, లందునగనగా
యిరువదియైదు ఘనహంసలుగా మునుకొని యర్పణము ముదముచే
నగుచుండు ననయమీశ్వరుండై గనిపెట్టదెలియును అందునగనగా
నిరువదియైదు ఘనహంసలుగ॥ 145

నేడుకమీరగ దెలిపెద నిడాపింగళ సుషుమ్నలకు, నింపుదలి
ర్పక కడువడి త్రికూటంబున బుడుతడ విను మిగువదైదు పుణ్యహం
సలు నర్పణంబగు పాలుపొందమేలు నేడిహంస నడక జాడదెలిపినట్టి
వాడె గురుమూర్తియని, వడలకుండగవలయు పుణ్యహంసలు నర్పణ
మగు పాలుపొందమేలు! 146

సరసుడ దెలిపెదవినరా స్థిరముగ నిర్వాసనాప్రదేశంబుగనా
పరమాత్ముని సంబంధము విరివిగ ప్రత్యక్షితి బింబమాగముకు
మరిపదిహంస లర్పణమరువకు పరికింపనాజ్ఞేయ పరమచక్రిమునందు
మరిద్విదళములకు భృ మధ్యస్థలమునందు పరగరెండు నూరులేబది

పరమహంసలర్పణమగును పరికించి దెలియువారలు పరమయోగులు
శిష్యపుంగవ బింబమార్గముకు॥ 147

వరసహస్రారమునకును పరికింపగ మెట్టమధ్య భాగమునం
దుఁ కరమర్థి వేయహంసలు వెరసియు కారణదేహ వరసంబంధము
కునిదిదెల్పెద మరుపుజెందకు, వరుసగపదునాల్గువందలర్పణమగును
తీరముగ దెలిపితి తేటపడగ దెలియు వరసంబంధముకు నిదిదెల్పెద
మరుపుజెందకూ॥ 148

గురురాయ మనవిజేసెద సరసతచే సూక్ష్మదేహ సంబంధము
కై పరిశుద్ధముజౌ మేలగు పరికింపగ రెండువేల పరిపూర్ణహంసల్
దెలుపుమాకు తేటగానుబల్ సరససూక్ష్మదేహ సంబంధమైనయే పర
మస్థానములందు పరగ నెన్నర్పణ పరిపూర్ణహంసల్॥ 149

వినరాసుతుడా దెలిపెద మునుకొనియాధారచక్ర, మునకుగ
నంగఁ అనయంబునాల్గువందలు ఘనతరహంసార్పణంబౌ గాంచపౌ,
చియును దెలియున్యోగీయించిచూచినను వినమిమేష్టస్థానమున జెలగ
స్వాధిప్త ఘనచక్రమునకును గనగనాల్గువందలర్పణంబగును గాంచ
పొంచియునూ॥ 150

సరసుడ నాభినజెలగెడి యరయగమణిపూరచక్ర మందుననె
పుడుఁ సరసతనాలుగువందలు గురుతరహంసార్పణంబు గూడుచు
నుండు గన్నవాడే పరమగురుండు పరికింపవృత్తనిన ప్రబలానాహత
మున నరయనాలుగువంద, లర్పణంబగునచట గూడుచునుండు గన్నవా
డే పరమగురుంచూ॥ 151

• వరకంఠస్థానమందున నరయవిశుద్ధచక్ర మందుననెపుడుఁ బరు
వడివాలుగువందలు గురుతరహంసార్పణంబుగోరియగుచుండు హంసను
నిల్పునరుడేదేవుండు సరససూక్ష్మదేహ సంబంధమునకును వెరశిరెండు
వేల పరమహంసార్పణ గోరియగుచుండు హంసనునిల్పునరుడేదేవుండు॥

గురువర యీతనుత్రయమున నరయంగానర్పణైన హంసలుయె
న్నో కరమరుదుగ దెలుపుమియన వరికించియె బలికెగురుడు బలుశిష్యు
నితో కుశాగ్రమగు వరమేల్బుద్ధితో తిరముగావినుమూడుదేహములం
దున విరివియిరువదియైదు వేలహంసార్పణ బలుశిష్యునితో కుశాగ్రమ
గు వరమేల్బుద్ధితో॥ 153

గురువర వినుమీహంసలు భారయంగానెపుడులేక బోవునొజె
పుమా శరణార్థినియనియడిగిన గురుతరశిష్యునిగాంచి, గురుడిట్టులనియె
వెరువకుమోయి మురిగిదియనియె తిరముగా నిమూడుదేహంబు లెప్పు
డుహరియించునో యపుడే హంసలాలేకుండు గురుడిట్టులనియె వెరువ
కుమోయి మురిగిదియనియె॥ 154

చుట్టుకందార్థములు.

ఈమూడుదేహములలో స్వామీయేతనుపుబోవు సత్యంబలరక
విమలాయాతనుసంబుధపు క్రమమగుహంసలేమి, కాగలఘోచెపుమీ
ననుకృతచేతగాపాడునుమీ సుమహితదెల్పెద సూటిగనేతనుపు సోమ
ముఖబోవునో సొంపుగానాహంసల్ విమలతత్త్వంబంధమందున వేగజే
రుచుండునోయి సుముఖుడనేదెల్పినాడను జూచిదెలియుము మోదము
నను కాగలఘోచెపుమా॥ 155

చుట్టుకందార్థము.

జనకుడమనవినివినుమా గనస్థూలముతచుపుబోవ గనుతస్థూల
ఘనహంసలేమియగునో వినుపింపుమియనగగురుడు విరివినిట్లనియె శి
ష్యావినముజెప్పెదననియె వినుస్థూలదేహంబు విరివిగనశియింప పనిబడి
తద్దేహ,బలుహంసలైనట్టి యన్నయిరువదియొక్కవేల యార్వార్థహం
సలును వినరపక్వతీలోపలను తనయజేరియుండునోయి విరివినిట్లనియె
శిష్యావినమిజెప్పెదననియె॥ 156

గురురాయసూక్ష్మదేహము బరువడినశియింపగానె ప్రిబలుడవి
నుమీ పరికింపపూర్ణహంసలు విరివిగనేమానో దానివివరింపుమయ్యా

సందేహంబువిడగొట్టుమయ్యా యరసియునీరీతియడుగుశిష్యునిగాంచి ప
రమమోదంబున బలికునివ్విధిగుగుఱు వివరింపుమమ్మా॥ 157

వినుమిశిష్యాదెలిపెద ననువుగ మేల్సూక్ష్మతనువు నశియించుట
కుఁ ఘనమగుకారణదేహము తనయానశియింపగానేతక్షణమున సూ
క్ష్మతనువు నశియించుగాన ఘనముగకార్యకారణరూపములైన మును
సూక్ష్మకారణములురెండుగూడియును పనిబడియునెక్కమాటుగ బా
గుగాగురుకృపచేతను తనయుడానశియించవలెరా తనువులురెండొక్క
మాటె తక్షణం. 158

గురుడామనవినివినుమీ కరమద్ధినికారణాంగకార్యాంగం
బుల్ తిరముగ రెండొకమాటుగ బారయంగానెపుడులేక బోవునొ
జెపుమా సంశయంబు దరుగగజేయుమా విరివిగనీరీతివేడుకొనినశిష్యు
గనిగురుశేఖరుడు కరుణచేసిట్లనియె పోవునొజెపుమాసంశయంబుదరు
గగజేయుమా॥ 159

చుట్టుకందార్థములు.

తిరముగనాత్మానాత్మా వరవిచారణంబుజేసి హంఘలులేక
బరువడిగాననాత్మాదరముసంబంధంబునందు దానుజేరకనా యంతఃకర
ణాధిష్ఠానమైన పరమచైతన్యమగు ప్రత్యగగ్రమందు విరివిగవైక్యమై
నట్టిహేతువుచేత నరయప్రత్యేగాత్మపర మాత్మలుదోచకబ్రహ్మ విరివి
భూతుడైయెవడు విదేహముక్తుడగునో తిరముగానటువంటివానికిదెలియ
సూక్ష్మకారణంబులు బరువడియొకమాటుగానే బాలకానశియించు
లేకను॥ 160

గురుశేఖరమనవినివిను మరయంగా సూక్ష్మకారణంబులు
రెండుఁ తిరముగనశియింపంగా సరసుడతరువాతరెంటి సంబంధమైన
పూర్ణహంసలేమోననానా పరమశిష్యావినుమిబాగుగనాహంసల్ పరి
కింపమొదటనుబ్రహ్మాండముయొక్క నరయశింశుమాచక్రమందుడిపి

డాండ వరమునకువచ్చినవిగావున తిరిగిశింశుమారమునుజేరు॥ సంబంధ మైన! 161

గురురాయుడయాహంసలు నరయంగాదిరిగిశింశు మారంబున కుఁ బరుచడిజేరడమునకును పరికింపగకారణంబు బల్కుమోదేవా సంశయంబుదీర్చునుభావా గురువరుడిట్లనియెకొమగుడావినమోయి పరికింపబ్రహ్మాండ బలుసత్తావల్ల నెతిరముగాపిడాండమెల్ల నుతేజరిల్లుచుండుగావున పరగగానాహంసలెల్లను తిరిగి బ్రహ్మాండమునుజేరును బల్కుమోదేవా సంశయంబు దీర్చునుభావా॥ 162

గురుశేఖరపిడాండము నరుసగబ్రహ్మాండసత్త వలననెడచుఁ తిరముగననిదెల్పితిరే యరయగపిడాండ బ్రహ్మాండములకును సంబంధంబే తీరుననగును పరికించిబోధించుపరమగురుడవై తే విరివిగలేకున్న విడదుసంశయంబు హ్మాండములకును॥ 163

వినరాశిష్యాదెలిపెద తనువనెపిండాండమందు తగపనిముట్లా గననిరువదియైదిద్రియముల కునునధిష్ఠానదేవు లనబడువారల్ ఇరువదియైదు గురువినుధీరుల్ అనయముబ్రహ్మాండమనెడియీశ్వరదేహము ననిందియములుగా మునుకొనియున్నారు గాననీశ్వరేంద్రియములుగా నున్న దేవతల ఘనప్రేరేపణముచేత నె గలుగుపిడాండమునపనుం గాన బ్రహ్మాండంబు పెద్దగడియారముజూడగాను మానితొబగుపిడాండము మరిచిన్నగడియారము॥ అనబడువారల్॥ 164

ఆగామిసంచితప్రార్థ కర్మవిషయము-విచారణ.

శరణయ్యదేసికేంద్రా మరియును సహస్రారవనజ మధ్యననుం డెవరహంస యెచటయుండియు స్థిరముగనేమేమిపనుల, జేయుచునుండు ననినగురుం డిట్లనియెమెండు యరయగదళములయందుండి దళద్వారా కరముగూకల్పనలు గలుగజేయుచునుండు నిట్లనియెమోడు॥

చుట్టుకందార్థము.

గురువరయాగూకల్పన పరికింపగ నెట్లుగునో బల్కుడియనగా

గురుశేఖరుశిట్టనియెను తిరముగ వినుమోయి బిడ్డాదెలియబలికెదనూ
సాంఖ్యమిదె దెలియుమునీవికను కరమర్థిగుణముల, కల్పనలెల్లను
పరమదళములద్వారా బరగుచునుండును సరసుడా విను సాంఖ్యమెరు
గక, సంగీఘృవదలవందుకు తిరముసగుణబ్రహ్మనెగుగక, దెలియుటెట్లగు
నిర్గుణాబును దెలియబలికెదను సాంఖ్యమిదె॥ 166

గురువరయేయేదళముల బరువడిగా హంససత్త్వ, బాగుగబడి
నక తిరముగ నేయేగుణములు వరుసగగల్గుచుండు, వాక్యచ్చుమయ్యా
మీచరణములే గతిమాకికయయ్యా గురుడెత్తల్లి దండ్రుగొప్పదైవంబని
నెరనమ్మియుంటిమి నిక్కముగా దెల్పు గతిమాకికయయ్యా॥ 167

సరసుడ యీశ్వరతనునగు నిరువుగ నవ్యక్తరేకు నీశానిదిశ్శే
పరికింపగదలుదళమున కరమరుదుగ హంససత్త్వ ఘనతబడగానే ధనడా
నము దాజేయవలెననే విరివిగుణముగల్గు వేడుకరంజిల్ల కరమర్థిసీరితిగని
పెట్టుయోగివై ఘనతబడగానే॥ 168

వరపుతేశ్వరతనునగు నురుతరమహత్తత్త్వరేకు నుత్తరపుదిశ్శే
బరువడి కదలెడిదళమున కరమరుదుగహంససత్త్వఘనతబడగానే మిక్కి
లిప్రీతికరమగుపనులనే యరసిజేయవలెననే గుణముగలును పరగలో
చూపుచే బాగగనిపెట్టుము ఘనతబడగానే మిక్కిలిప్రీతికరమగు పను
లనే॥ 169

చుట్టుకందార్థము.

నూనుడ యీశ్వరతనునగు మానితమహంకారరేకు, మరివా
యుదిశ్శే బూనియు కదలెడిదళమున ధీనుతుడాహంససత్త్వ దివిరిబడ
గానే గమనాగమనాదులు జేయవలెననే మాన్యచారితృడ మరికొరికెలు
గల్గు బూనియోగివైన మేనిహంసనునిల్పి మేనుననడినాళమందున మిం
చిపవనమనములతో మానుగానునడచుహంసను మరియునిల్పుము పశ్చి
మంబున దివిరిబడగానే॥ 170

చుట్టుకందార్థము.

గురువు త్రేశ్వరతనువగు వరుసతనాకాశ రేకు వరుణనిదిశలో
బరగుచుకదలెడిదళమునకరమరుదుగ హంససత్త ఘనతబడగానే కీడా
దులను జేయవలెననే మరిగుణముగల్గును మాన్యచారిత్రుడ స్థిరముగ
నాగుణము ద్విప్పియిందియముల మరియున్నిసుఖసుఖమ్నా మార్గ
మునదానేగితుర్యము పరమపశ్చిమబ్రహ్మతానై పరబ్రహ్మచుగలయ
వలయును! ఘనత! 171

వరశిష్యజీవతనువగు నరయంగానాయురేకు నైఋతిదిశలో
బరువడికదలెడిదళమున కరమగుదుగహంససత్త ఘనతబడగానే పాప
పుపనులబలుజేయవలెననే విరివిగుణములుగల్గు గురువుత్పడనైతే పగ
గగుణమునుమాని వరసమాధిననుండు ఘనతబడగానే పాపపుపునుల
బలుజేయవలెనని! 172

వినుమోక్షజీవతనువై దనరెడిమేలగ్ని రేకు దక్షిణదిశలో
బనిబడికదలెడిదళమున గనుగొనగాహంససత్త ఘనతబడగానే క్రూర
మైనపనిజేయవలెననే ఘనగుణమువాటిల్లు గాననాగుణమును పనిబడి
మల్పించు మనుజుడేనుజ్ఞానిఘనతబడగానే! 173

వరతనయ జీవతనువగు నరయంగానప్పురేకు నాజ్ఞేయదిశలో
బరగుచుకదలెడిదళమున బరువడిగాహంససత్త బసినమాత్రమున
దెల్పెదనికవినుమీమోదమున అరయగనిద్రాలస్యాదులుగల్గును స్థిరని
ద్రలో నిద్రదెలియువాడెయోగి బసినమాత్రమున దెల్పెదనికవిను
మీమోదమున! 174

చుట్టుకందార్థములు.

పరికించిదెలియజేసెద బరువడిమీరంగ వినుమిబాలకసీపుణ్
మరువకనుండిన మేలగు గురుమర్మము లెవరితోడ గూడదుబలుక నమ్మి
నవారికి జెప్పుమనీవిక విరివిశిష్యవినరా విశదజీవతనులై బరగుపుష్టి
రేకు బాగతూర్పుననున్న సరసపుదళమందు బడగ నురుపుణ్య సంబం

ధపు పరమపనులను జేయవలెననుబలు కోరికగలుగునోయి సరసుడా కోరిక
లడంగను విరివిగాను పజింహ్వాదానిన సరసరేచకపూరికుంభక సాధనము
వినదినము జేయుము గూడదుబలుక॥ 175

గురుడా వినునామనవిని కరమరుదుగ నచలహంస గానున్నట్టి
స్థిరహంసయు కదలనిదా బరువడియాహంసయెల్లు బాగ చేలియించు
దెలుపకబోవ సంశయముమించూ గురువరుడిట్లనియె కొమరుడవిను
మోయి కరమరుదుదళముల కదలికానుబట్టి యరయగానాహంసయు
ను మరియు కదలినట్లుగనుపడు సురుచిరింబుగ హంసయెప్పుడు జూడ
కదలకుండునో॥ 176

సలలిత సుగుణాదేశిక బలువాయుచ్చరహితమైన, బాగగుచోట
గలదళములెట్లుగదలును దెలుపిమిగురు రాయయనగ, దేశికుండనియే
మంచిశిష్యుడని మెచ్చుకొనియే పిలవితపుష్కర బలుపేదళములుగనుక
నలపుష్కరముగదల నాదళముల్లదలును దేశికుండనియే మంచిశిష్యు
డని మెచ్చుకొనియే॥ 177

గురుడాదళములదిగువను కరమరుదుగ నప్పుజెలగు, కారణమే
మీ పరికించియు దెల్పుడియన గురువరుడిట్లనియే శిష్య వరునివీక్షించి
మంచివాడ వనిముదముమించి యెరుగుము దళములు నెండకుండునటుల
సరిసగంగాయమునా సరస్వతులనె పరగగాతిగకాలువలలో బాగభవ
నముజెలగుచుండును తిరముగానాస్థానరహస్యము దెల్పువాడే దేశికుం
డూ॥ వరునివీక్షించి॥ 178

గురుడా యామూడేరులలో బరగెడివనమెట్టిదగునో భావంబ
లరక తిరముగ దెల్పుడియనగా విరివిగగురుడిట్టులనియెవినతశిష్యునితో
నతిశయమగు పరమప్రేమతో కరమర్థాశంబరము కర్మరూపముగాను
బరగుచున్నవోయి గురులయనుభవమిది వరశిష్యునితో॥ 179

చుట్టుకందార్థములు.

గురుడాయానది త్రితయము సరయగ నేతీరుచుండు నాణెంబల

రక కరమర్థి నేమిజేయను తిరముగ దెల్పుమియటన్న దేశికుండనియే
యెంతనాడ పనిమెప్పుగొనియే పంమపుత్రావినర గురురహస్యంబిది
పరికించిబోధింతు బాగదామకొనుము పరగగానాగామిసంచిత ప్రాలు
భములనెడిత్రవిధ కరములేయసమనదులై కదలించునవ్వుదళముల॥ 180

గురువరయామూడేరులు కరమర్థినివాహరూపు గానున్న విసరే
తిరముగమనవినివినుమా కరమరుచుగ వాహరూపుగానున్న విషము దళ
ములనేల కదలించుజెపుము పరమశిష్యావినరా బాగుగనావిషము ఉరు
కర్మరూపముగ బరగుచుండుగాన ధరణి నెవ్వరు నేకర్మను తగ జేయవలశి
యున్నదో పరగనాకర్మకుతగిన పనినిజేయ దళముగదల్చును॥ 181

గురురాయుడయాగామియు పరగంగాసంచితంబు ప్రాలుభం
బు విరివిగమూడనియంటిరి తిరముగ ససంబంధమ వియుదెల్పుమియ
నగా గురువరుడనియే సరసమలరంగా కరముగానామూడుకర్మసంబం
ధంబో విరివిగదెల్పితి వినుమోయిపుత్రక దెల్పుమియనగా॥ 182

గురురాయుడ యాగామియునన పరికింపగ నెద్దియగునో బలు
కుమియనగ, గురు శేఖరు డిట్లనియెను, సరసుడ వినుజీవుడవని
జన్మాదిగాగ జేసినపాపపుణ్యమిశ్రముల ధరకర్మములకెల్లవరుసనా
గామియని గురువరులు పేరిడిరి, కోరికరింజిల్ల జన్మాదిగాగ జేసిన
పుణ్యపాపమిశ్రముల॥ 183

చుట్టుకందార్థము.

గురుదేవుడశి సంచితమన పరికింపగ నేదియగునో, బల్కుమి
యనగా విరివిగ దేశికుడనియెను పరగగజీవుడనేక జన్మపరంపరనుంచీ
దాజేసిన యాగామినుంచీ విరివిగతాననుభ వించినకర్మబో నరయనిల్వ
పున్న, యాగామిరాశికి, తిరముసంచితమనుచు బల్కిరిపరమ సాంఖ్య
తెల్లపుత్రక గురుతుచే గనిపెట్టి దెలసిన గూడనింతేయగు సుమ్మి
పరంపరనుంచీ॥ 184

చారిత్రమునగ నేదియొ ధీరతచే దెల్పుమయ్య దేశికవర్యా

కోరికలలరగ ననగా నేరుపురంజిల్లగురుం డిట్ల నె శిష్యునితో వివరానిజ
మువివరిస్తునీతో సరసపుంగవుండ సంచితరాసినుంచి మరియు దానుది
రిగి; ధరజన్మరాకకు పరగప్రారంభాదిగాను బలుపుగాను ఖర్చుపడి
యును కిరముగానాఖర్చుపడిన కర్మవలననుకృప్తముఖమును పరగననుభ
వింపబడునది ప్రార్థకర్మమనబడు వివరిస్తునీతో॥ 185

గురుడా దానోనరించిన గురుతరమాగామికర్మ గొప్పగు మేనల్
బరువడి యచ్చట వతిలు పరికించియు దెల్పుమయ్య, పండితవర్యా
యీసంశయము దీర్చుమాయయ్యా యరశిదెల్పెదవినర యాయాగామి
కర్మ పరగనాథారాది, పంచచక్రములందు విరివిగాను చేరియున్నది
వివరించిచూచుకొనుమి పరమసాంఖ్య గురులుయోగులు బాగుగాగని
పెట్టిరీమును॥ 186

గురువరయొక యాగామియె యరయంగా నై నుస్థలము, లందు
ననేల బరువడిగ జేరవలయునె తిరముగవచియింపుడనగా దేశికు
డనియే దెల్పెదనిక మరుగేలననియె బారియత్తుడు పంచభూతసంబం
ధమా గురుతుగ నైచైన గుణములతో జేరి ధరణివ్యాపారములజేయుచు
బరగుచుండును గానయాయా పరగుణసంబంధకర్మ పరగనాయావాల్ల
జేరును దేసికుండనియే॥ 187

జనకావినమాకర్మయు ననయమునాధారప్రముఖమా చక్ర
ముల్ ఘనముగ నైదిట్టియందున పనిబడియును జేరుననుచు, బల్కి
యుంటిరే యివ్వధమస్తబల్కుడుసరే మనవివినమాడైదు ఘనచక్రము
లును బనిబడియిట్లుండు బాగుగాదెల్పుమన వినియు దేశికుడిట్లనియెను
తనయడైదుచక్రములు ఘనసాత్రీలరూపముగను కానుమండున
చెలగుచున్నవి బల్కియుంటిరే॥ 188

గురువరుడాయాప్రాతలు సరసతనేముఖముగాను స్వాంగమునుం
డు, గురుతరదెల్పుమియన పరమగురుండనియెశిష్యవరునిబాడగాంచీ
ఘనమునసంతసమునుమరిమించి సుసుడవినవోయి పరికింపనాప్రాతల్

కరమధోముఖదృష్టిగా జెలగుచున్నవి వరునిబాడగాంచి మనమునసంత
సముమరిమించి॥ 189

చుట్టుకందార్థములు.

గురువరుడా యాపాత్రలు నురుతరధోముఖదృష్టి యుండగబడ
వా పరికించిదెల్పుమియన గురువరుషిట్లనియెశిష్య సరసుపాడగాం
చీ హరసన్నిధిం డితడనియోచించి వరశిష్యావినుమోము వరుసనా
క్కుక్కపాత్ర యరయతత్సంబంధమై దేశినాడులచే ధరణిపైనిబడకుండ
గవలుసగాబిగియుచియున్నవి పరమయోగులంతర్మేత్ర వరముచేతను
గనిపెట్టిరి సరసుబాడగాంచి॥ 190

వినుమాపాత్రలలోపల ఘనముగ నొక్కొక్కపాత్ర గననైదేశీ
ఘననాడివరములచే వినుతగుణాక్రిందబడక వీలుండునటుల నెందుకుదిగి
యించియుండెట్లుల మనవిదెప్పుమియనగా మహాగురుషిట్లనియే వినుత
గుణాఘృణ వివరింతునదియెల్ల వీలుండునటుల॥ 191

వరశిష్య వినుమిదెల్పెద సరసతజీవుండేభూత సంబంధంబౌ తిర
మగు మార్గముద్వారా బరువడియేకర్మజేసి ప్రబలుచునుండూనామా
ర్గసంబంధమామెండా వరుసనైదునాళ్ళద్వారా పథములవలన తిరము
పాత్రలయందు వరుసగనాకర్మ వివిప్రవేశించుటకును వీలుగాబిగియిం
చియున్నవి కరమరుదుగనిపెట్టిరి పరమయోగీశ్వరులుమున్నూ 192

గురుడాపాత్రలయందున బరువడి జేయును కర్మప్రాకటముగనే
వరరూపముచేనుండును స్థిరముగబోధించుమయ్య దేశికవర్యా మము
రక్షింపకతాప్రజ్ఞయ్యా సరసశిష్యావినుమిచాలుగనాకర్మ నిరతముదేహ
మున నీటిసగబంధమా పరగనావిరిరూపముగ ప్రబలుచున్నది గనిపెట్టు
ము తిరముగానాయనుభవంబిది దేశికులకు నెల్లనిష్ఠమ॥ దేశికవర్యా॥ 193

జనకా గురువరవినుమా పరిబ్రహ్మకాళసంబంధంబైన పనిము
ట్లద్వారజీవుడు ననయంబొనరించి కర్మంబాపాత్రలోకి నెవ్విధ జేరుమన
మలర్రాకీ జననతజీవుండుసమానవాయువు వినుతంబగుశ్లోత్సంబు

వినుమిశబ్దమువాక్కు పనిబడియైదింటిలోడ బాగజేయబడినకర్మ పని నానికిపనిముట్లతో బాగవ్యవహరించుటకును నాపాత్రలోకి॥ 194

వరనాడులెమార్గముతో యరయంగానందువల్ల నప్పావినరా ధరపంచనాశ్శద్వారా తిరముగనాకర్మదిగియు దివ్యవిశుద్ధ స్థానము నందుదెలియుమిశ్రద్ధ పనిబడియున్నట్టి పాత్రలోకిజేరు ననిమున్ను యోగులుగనిపెట్టి బల్కిరి దివ్యవిశుద్ధ॥ 195

చుట్టుకందార్ధములు.

వినుమోదేశికముఖ్యా మొనసినాయ సుబంధపని, ముట్లు ద్వారా యనయముజీవుడుజేసిన ఘనకర్మంబాపాత్రలోకి గనగానెటు జేరు దెల్పిననాడు, సంశయముదీరు పనిబడివాయ సుబంధమామన స్సును చనువ్యానవాయువు చర్మముస్పర్శయు ననయముపాణియీ యైదింటిలోజేరి ఘనుడు జీవుడుజేయు కర్మయైదింటికిని యనయము మార్గంబులైన యైదునాడుల ద్వారదిగి యనాహతమందు జెలగెడి యాపాత్రలోకి జేరును గనగానెటుజేరూ॥ 196

గురురాయ శరణుజేసెద సరసతజెలగాగనన్ని సుబంధముబల్ వరపనిముట్లులద్వారా యరయగజీవుండుజేసి, నట్టియాకర్మ యాపాత్ర లోకి యెట్లుజేర్చుమా సరసుడవిను మన్నిసుబంధమాబుద్ధి నిరతము దానంబునరనేత్రమురూపంబు చరణమియైదింటిలోజేరి జగతిజీవుడు జేయుకర్మ పరగనీయైదింటికిమాగ వరములై బరగేటియైదు మోయు నాడులద్వారా దిగియును మణిపూరకమందునున్న వరపాత్రలోకి జేరును గురురహస్యంబిదియు గనరా మాకర్మ॥ 197

మునిసతజలసుబంధము పనిముట్లులద్వారాగాను బలుజీవుండుక మనములర జేయుకర్మయు ఘనముగనాపాత్రలోకి, కడువడియెట్లు జేరు నోదెల్పు మనుభవమెట్లు తనయాజలసుబంధము తగచిత్తెముప్రాణవా యువు మానుగజింహ్వయు మరిరసముగుహ్యము బానియియైదింటి

తోను, పాసగజీవుడు జేయుకర్మ మానుగానై దింటికిని, మాగ్గములై జేలగుచుండు కడువడియిట్లా! 198

పరపంచనాశ్చద్వారా సరసముగాదిగియతమ్మ స్వాధిష్ఠానా నా బరగుచునుండెడిపాత్రలో కరమరుగుగ జేరుచుండు, ఘనశిష్యా వినరా నమ్మినవాడ, వనిదెల్పితీరా బరగగనీరీతి బలుదేహమునమర్మ మరశియుబోధించు, మహనీయుడేగురుడు ఘనశిష్యా వినరా నమ్మిన వాడవని దెల్పితీరా! 199

జనకుడభూసంబంధము పనిముట్టులద్వారగాను బలుజీవుండు పనిబడిచేసెడి కర్మయు వినుతగుణాపాత్రలోకి, కేరీతిచేరు కృపచేతను దెల్పుమీతీరు వినుభూసంబంధమా ఘనమహంకారంబు ఘనుడయపా నంబు ఘాతగంధగుడముల్ అనయమియైదింటికోను నలరిజీవుడు జేయుకర్మ పనిబడియైదింటికిని బాటలయ్యజెలగుచున్నవి యేరీతిజేరూ కృపచేతను దెల్పుమీతీరు! 200

వినుమైదునాల్గద్వారా యనయముదిగిఃవిమార్గ మాధారము నా ఘనముగనుండెడిపాత్రలో వినుతగుణాజేరుచుండు విశేదంబుగాను నిక్కమిదివివినజాలును తనయాకొందగుగురువుల్ తగసాంఖ్యమేలనని తేనయసములగు శిష్యులను జెరుపుచున్నారు ఘనతరంబుగ సాంఖ్యబోధను కలనైనను విననివానికి మునిచుతాబాపరిపూర్ణ ముఖ్యబోధయెట్ల బ్బును విశేదంబుగాను! 201

గురుడాసంచితకర్మము పరగన్నే స్థానమందు ప్రాథతజెలగునా సరసతదెల్పుమియనగా గురువరుషిట్లనియెశిష్యవరునిబాడగాంచి తగిన శిష్యు డితడనియోచించి పరమశిష్యావినుమిబలాసంచితపుకర్మ సరసాష్టాహ్వయదేహ వరములకు దిగువను విరివియూతిగవేణిసంగమ విశేద స్థానమునందు వున్నది సరసుడా గనిపెట్టువారలె సాంఖ్యగురువులన బడుదురు! 202

సూరీశ్వరనుతదేశిక ప్రార్థనబునెడికర్మ పరికింపగబల్ కూరిమి
యేస్థానంబున ధీరాత్కాజెలగుచుండు దెల్పుమాయయ్యా మమరక్షిం
పకతఃప్రసవయ్యా సరసుడవినుమోయి సంచితములోనుండి యరయ
ఖర్చుపడియెదంతప్రార్థనబు పరికింపనగునుగావున బాగుగావేరేదానికి
స్థిరముగాస్థానంబులేదుర దెలియబల్కితి నిక్కమగురా దెల్పుమా
యయ్యా॥ 203

గురుడావెనుకనుమీరే పరగగనాగామిసంచిత ప్రార్థనబుల్
పరికింపమూడునొకటా వరనదిగానుండుననుచు వాక్యచ్చినారే యిప్పు
డుస్థానాల్ రెండనిబల్కితిరే తిరముగనదియెట్లో దెలియబోధించుడు
పరగభేదమేదో బాగుగదెల్పుడు వాక్యచ్చినారే యిప్పుడుస్థానాల్
రెండనిబల్కితిరే॥ 204

చుట్టుకందార్థములు.

అన్నా దెలిపెదవినరా పన్నుగ నాగామిసంచిత, ప్రార్థనబుల్
యెన్నగరెండొస్థలముల తిన్నగనున్న పుటికిని దెలియుమాగామి యను
కర్మంబు వినుమిగులనుమీక్రన్ననజీవుం డీకాయంబునువదలె తిన్నని
సమయమున తేటగవినఘోయి పన్నుగాసంచితరాశిలో బాగజేరు
చుండుగావున యెన్నప్రస్తుతమాగామి వేరెతానున్నందున వన్నెకా
డాబల్కినారలు వరయోగీశ్వరులుమున్ను దెలియుమాగామి॥ 205

గురుడావినుమాగామియు మరణపుసమయంబునందు మాన్యత
వెలయు బరువడిపరికింపంగా వరసంచితరాశిలోకి వరుసనెవ్విధన
జేరునోదెల్పు మనగురుడనియె పరమశిష్యావినరా బాగుగదెలిపెద
గురుతరభక్తిచే కోర్కెలలరగవినము కరమరుదుగ దీనినిధమును గని
పెట్టినవారెసాంఖ్యలు స్థిరముగానువారిగొల్పెడి శిష్యుడెన్నటికిజెడదు॥
వరుసనివ్విధన॥ 206

వరతనయదెల్పెదనువిన మరణపుసమయంబునందు మరిదేహ
మునక నరములకుబలముదగ్గియు వరుసగనరములు సల్లువడునుగావున

నాడులుసప్లుబడడముచేజాణ పెరవగుచాత్రలకు బిగువుతగ్గిపోయి పర
గనాచాత్రలు మరియూర్ధ్వముఖముగ దిరుగుటచే తత్పాత్రల బరగెడి
యావిరిహూప వరకర్మలేచియును వాటికిపైగానుజెలగెడి॥ 207.

సంచితరాశిలోజేరియు నెంచగనాగామిపేరు నెలమిన్విడచి
సంచితమైనదిగనుక నె మంచిగనొకనదిగనొకటెమరిస్తానముగా జెప్పి
నాడ తప్పుగాదుగ కొంచపువారలీ గొప్పయనుభవముల మంచివిగా
వనినమనకేమితక్కువ మరిస్తానముగ జెప్పినాడ తప్పుగాదుగా! 208

చుట్టుకందార్థములు

జనకావినుమీజీవుడు మునుకొనియాకామికర్మ మొగిజేయు
టకుఁ ఘనహ్రాపారబ్ధులుచు ననుభవమొందుటకుమార్గ మదియొక
టియేనా లేక వేరెమార్గముండెనా యనవినియిట్లనియె వినవ్రాయజీ
వుడు ఘనతరమాగామి కర్మజేయుటకును పనిబడిదళములద్వారా బయ
లువెడలినహంససత్త పినుమిదళములబింబించి విరివిజీవుండనగబడియె
గనగదళములనాడిమార్గముగానివ్యవహరించుచుండును॥ 209

వినుగనుక నెయాగామికి దొనరగదళములద్వారా శ్రోవయ
నంగా ఘనప్రారబ్ధపుకర్మము ననుభవమొందుటకుఘంటి కతొజేరినట్టి
నాశ్చద్వారావినుమోయిపట్టి యనుభవముగనుక నె గనగతనువుల
దిగువ బనిబడియున్నట్టి బలుసంచితాఖ్యమా మునుకొనికర్మపుంజ
ములోననుండిచీలియు పనిబడిప్రారబ్ధమయ్యె బాగవినుమిముందుదె
ప్పెద కతొజేరినట్టి॥ 210

వినురా ఘంటికతోడను, ననువుగ సంబంధమొందు, నాడుల
ద్వారా తనువంతట వ్యాపించియు మునుకొని కష్టమ్ముసుఖములను
బొందుటకును కారణమయ్యు ఘనతవెలశెను గనుక నె ప్రారబ్ధమునకు
ఘంటికద్వారా యనయముమాగఁబంబు నైనందువలననె వినుమివేరే
మాగఁములు, విశేదంబుగనుండునోయి ఘనసాంఖ్యలీరితిని, గనిపెట్టి
రిదేహమందు లనుబొందుటకును కారణయయ్యు ఘనతవెలశెను॥ 211

ప్రణవవిచారణ-చుట్టుకందార్థము.

గురువర్యుడ యీహంసయే పరగగప్రణవంబటంచు, బల్కితిలే
మున్ వరుసగ నాప్రణవంబెటు తిరముగ సుప్ర్యయ్యెదెల్పు దేశిక
వర్యా అనగురుడనియే పరికింప శిష్యా అరయ అకార ఉకార మకార
ములు పరగగ గలసియు, ప్రణవమైనదోయి చిరయశుడ 'ప్రణవంబు
నెప్పుడు జెప్పలవినియెడి భక్తులకు మరల జన్మము లేక పోవును మంచి
మార్గంబిదియే నమ్ముము దేశికవర్యా॥

212

గురుడా వినుచూడక్షరముల నిరువలరగ నొకచోటగాను
నోనిజేరినపీ తిరముగ జేరియు నవియే పరమాక్షరమయ్యెదెల్పు, భక్త
నుతకాయా యీసంశయము దెల్పినమేలయ్యా యరయ అకార ఉకా
రంబులు గలసి వరుసగ ఓయనెడి, పరమాక్షరంబయ్యె, భక్తనుత
కాయా యీసంశయము దెల్పిన మేలయ్యా॥

213

గురుమణినినుమాటయను పరమాక్షరమెట్లుజూడ, ప్రణవం
బయ్యెన్ కరమధి దెల్పుమనగా విరివిగవినుమనుచుగురుడు, వేగనిట్లనియే
శిష్యా మరుగుదెల్పెడననియే యరయగ ఓయనెడి యక్షరంబుజూడ
పరగగకారము బలుబిందువులతో జేరి విరివిగా ఓయనెడి విశేషప్ర
ణవంబయ్యె దీనిని సరసత్వగనిపెట్టునానికి జాప్రపుటుకలుదెలిసిపో
వును వేగనిట్లనియే॥

214

గురువరవర్ణత్రయమని పరికింపగ బల్కినారు బాగుగమూడొ పర
మాక్షరములలోపల నిరూపుగ నేయక్షరంబు నేవర్ణమగును దెల్పుమిపు
డిసంశయమడుగగను నరయఅకారమకారంబులురెండు పరగంగ
బ్రహ్మసం బంధంబుగావున తిరమునుకారంబుమాత్రము తెలుపు
యెరుపునలుప నెడి బరువడితిగిగుణములుగలదై ప్రకృతిసంబంధమనబడు
నేవర్ణ మగును॥

215

గురువరగుణరహితంబొ పరబ్రహ్మసంబంధములకు బలుగుణ
సహిత వరప్రకృతిసంబంధమునకును పరగగకూడి కెలు నెట్లుబాగకూడి

నవి జెప్పుమయ్య • జేసితిమనవీ దరమొప్పవిను సహజతాదాత్మ్యముల
వలన పరికింపగలిగెను భక్తిచేవినుమోయి తిరముగాసాంఖ్యంబుదెలి
యక పరప్రకృతిద్వయదోషరహిత పరగనచలంబెట్లగుదురు బహు
కపటపువేదాన్తులు॥ 216

జనకాబ్రహ్మప్రణవము పనజాతపుమధ్యమందు వరుసనెన్నీ
ఘనకళలతోడనున్నది వినుపింపుమటన్నగును, వేట్కొన్నిట్లనియే దెల్పె
దనిదిమరువకుమనియే పనిబడివినుతనయపదహారుకళలనె మొనసిపద
హో భాగములుగానున్నదినిజము వేట్కొనిజమనియే॥ 217

—చుట్టుకందార్థములు—

ఆపదహార్యాగంబులు నేపగిదిన్నుండునయ్య, యెంచగదెల్పు
సీప్రాపునజేరితిమో మాప్రభువామమ్ముబోవమరికర్తివుగా జెప్పు
మికనీరహస్యంబుబాగా పాపరహితయనగ పరమగురుడిట్లనియే నాప
గిదిదెలిపెదనయ్యావినరాశిష్యా దీపితంబగు ప్రణవ బ్రహ్మము దెలి
యుమెనిమిదిదేహములతో ప్రాపునాల్గుపాదములతో బలుపుమూడు
స్థానముల యోపాపడయ్యెదుగురుతో నురుతరంబుగ జేరియున్నది॥ 218

గురుసగుణబ్రహ్మముగా బరగెడియోంకారిమునకు బాగుద
లిర్హన్ అరయగ నెనిమిదితనువులు పరికింప నెట్లునుండు బలుకుమీయ
నగా గురువరుడనియే గోప్యమలరంగా సరసుడసహస్రార సరసిజమం
దన బరగు నెనిమిదిదళముల్ బలుతనువులుగనుండ బలుకుమీయనగా॥

—చుట్టుకందార్థములు—

ధుణిప్రతిదేవునకును నరునకుపరికించగాను నాలుగుతనువుల్
సరసత వర్తిలునందురు గురుడాయాప్రణవబ్రహ్మకును గనుగొనగా నెని
మిదితనువులను క్లుప్తబాగా పరికించిదెల్పుమన బాగురుడిట్లనియే తిర
ముగకారణదేహంబునాల్గు కరమరుదుగకార్యతనువులు గాంచనాలు
మొత్త మెనిమిది సరసతనువులకారణుండో సత్ప్రణవఘూర్తికొప్పను
కునుగనుగొనగా॥ 220

గురురాయడయ్యాయెనిమిది సరసశరీరములలో సత్యంబులనై పరికింపగాను కారణ పరమశరీరంబు లెవ్వి. బాగుగ కార్య తనువు లెవ్విబట్లు మాయయ్యా సరసుడయ్యాశ్వరసద్దేహంబులునాల్గు సీరతరకారణ దేహంబులనజెల్లు కరమస్థినిజీవతనువులు గాంచనాల్గుకార్యదేహ పరములను చుబల్కినారలు వసుధసాంఖ్యగురువులుమును బాగుగకార్య|| 221

గురురాయజీవతనువులు పరికింపగ నాలుగేయె బలుపేర్లు మరుక విరివిగనీశ్వరతనువులు కరమరుదుగ నాలుగేయె ఘనపేర్లు నుండు దెల్పు మియననిట్లనియెగురుండు నిరువగుస్థూలంబునూత్సంబుకారణము నిర్మలంబులనెడి యివి నాల్గతనువులు బరగుజీవున కానందపరమచిన్మయచిద్రూప పరశుద్ధముల నెడితనువులు నర్తిల్లునీశ్వరునకును ఘనపేర్లు నుండు||

— చుట్టుకంఠార్థములు —

గురుడయ్యాతనువులుగా దరమొప్పుగజెలగు నష్టదశములకెల్లకొ మరుగౌపేరులుగలవా విరివిగ శైలవౌసగుడనగా వినిగురుడ్కిట్లనియే దాచు కొనుమురహస్యాస్థమిదియే ధరణిజలమగ్నియుదగ వాయుకాశంబు పరగనహంకారమ్ముబల్లహత్త వ్యక్త మన బరుగునివియేయష్టదశములు బలుమాగు పేరువిరా మరియునష్టదశపద్ధ మర్మమెరిగిన వారెసాంఖ్యలు విని గురుడ్కిట్లనియే! 223

మరుగగునీపేరులలో నిరువునేయెపేర్లు నెవరికితనువుల్ గురువర దెల్పుమియనగా పరికించియుదెలుపబూనె పరమగురుండు శిష్యుని మెచ్చిసరసహృదయుండు ధరణిజలమగ్నియుదగ వాయువీనాల్గు పరగజీవతనువుల్ పరికింపనాకసము పరమాహంకారంబును బల్లహత్త వ్యక్తమును వరుససినాల్గీశ్వరునకు వరలుతనువులయ్యవుతా|| 224

— చుట్టుకంఠార్థములు —

జనకుడవినుమీయెనిమిది తనువులు నేస్థానమందు దగవర్తించుకొ మనమలరగదెల్పుమియన వినిగురుడ్కిట్లనియే శిష్యునిరునిగాంచి వినుమికపుత్రాదెల్పెదమంచీ తనువుపైమెట్టలో దగనడబావిలోననయము

వర్తిల్లునయ్యాయీయెనిమిది తనుపులరహస్యంబుదెల్పినతండ్రియేసద్గురుడుగలఁడో ఘనముగాసద్గురుశిష్యులుకడితెరగలగనిజముగవీరునిగాంచి

గురుజనకప్రణవబ్రహ్మకు పరికింపగనాల్గునైనపాదములనుచూచి తిరముగ శైలవొసగితిరే కరుణాకరదెల్పుడనగా ఘనగురుడువినియ్య శిష్యామేధాశాలీవీవనియ్యె సరసావిద్యాపాదము సద్విద్యాపాదంబు పరమానంద పాదంబని తుర్రాపాదంబనె గరిమనాల్గుపాదములు గలపు దెల్పితిదెలుసుకొనుమా మరుమాటలేలపుత్రా మంచిగా లోచూపుచే గను॥ 226

గురుడాక్రణవబ్రహ్మకు బరగెడుమేలయిననాల్గు పాదమాలరయ్య తిరముగనేయేస్థలముల పరికింపగనున్నవయ్య బాగుగదెల్పు సంశయములవిరివినెడబాపు పరమశిష్యావినర బాగుగనవిద్యా పరపాదముకేసరముల, వరుసావిద్యాపాదము పరమకర్ణికయందు జెలగును బలులింగము నానందపాదము సరసుడమహాకారణంబున బరిడవిల్లును తురియపాదము బాగుగదెల్పు॥ 227

చుట్టుకందార్థములు.

మానితగుణయీనాలుగు స్థానంబులుదేనియందు సరసతజెలగు మానసమలరగదెల్పుమి యోనానాయనగవినియు నొనరగురువడు శిష్యావినమనె శేవ్యపాదకుడు సూనుడవినుమోయి జూడగనీస్థానాల్ మానుగసహస్రారమంచి పద్మంబుగదా దానిమధ్యభాగమందున దనరుచున్నవి గురురహస్యము॥ నొనరగురువరుడు శిష్యావినమనె శేవ్యపాదకుడూ॥ 228

గురుడాకమలంబందున బరికింపగనేమిగలవో భావంబలర మరికమలమధ్యమందున కరమరుడుగ నేదిగలదో కరుణాదెల్పుమి మము బ్రోవను కత్తెపునుమి గురువరుడిట్లనియె కొమరుడవినవోయి పరిగ శేసరములు బలుకర్ణికదుద్ధు బరగుడుండుకమలమందున బాగకమలమ

ధ్యమందున వరదంప నెమహకారణ పరమదేహంబున్నదోయి కతాపు
సుమీ॥ 229

వినుగురుడ ప్రణవమూర్తికి మునుకొనియునునాల్గుపాద ములు
నెవ్విధిగాఁ పనిబడిజెలగుననంగా వినిగురుడిట్లనియెశిష్యా విద్యాపాదం
బు బాగ్రతగానుశ్చినణకాలంబు గానువిద్యాపాదము ఘనస్వప్నముమన
నముగా యానందమనుపాఠంబలను ప్తి నిర్దిష్ఠాన గానుతుర్యాపాదంబు
ఘనచతుర్థావస్థగనగా వినుమిబ్రహ్మచువిచారించుచు తమలక్షార్థస్వ
యాపుడై దనరుకాలముగానునుండెను విద్యాపాదంబు॥ 230

చుట్టుకందార్థములు.

గురుడా ఓంకారమునకు నరయంగా మూడుస్థలములని బల్కితి
రే తిరముగత త్తస్థలముల పరికించియు దెల్పుమయ్య బలుగురువర్యా
యీసంశయము దీర్చుమాయయ్యా యరిమరలేలర లకారమిశ్వరు
నకు తిరమా ఊకారంబు దెలియు జీవునకు పరిగగమకారంబు ప్రత్య
గాత్మయందైక్యము తిరముగా సీహేతువుచే త్రిశానాల్ జెప్పు సెప్పును
బలుగురువర్యా॥ 231

అబ్రహ్మప్రణవమునకుఁ దీపింపగదివ్యపఞ్చ దేవతలనుచుఁ
ప్రపాపుగమునువచియించితిరే మోప్రభువాదెల్పుమనిన నొసరవినిగు
రుడా శిష్యునితోడబలికెసంగుడు నాబ్రహ్మవిష్ణుపులలరుద్రమ
హేశుల్ పాపహసదాశివ ప్రభులైదుగురుగలరు యొనరవినిగురుడు॥ 232

గురుడాప్రణవంబుదున గురుతరముగవీరలైదు గురునెన్నోట్లఁ
బరగెదరోదెల్పుమియన గురువరుడిట్లనియెశిష్యా గోప్యమిదిమూ
యెరులతోడ నెప్పుడుజెప్పుకుమీ యరయప్రణవమునందైదుకుంట్లున్నవి
యథయుమైదుకుంట్లన్నైదుగురున్నారు గోప్యమిదినుమీ॥ 233

చుట్టుకందార్థములు.

శరణయ్యదేశికేంద్రా యరయంగానైదుకుంట్లయం దైదుగు
రుఁ బరిగగకారణమేమిటో పరికించియు దెల్పుమనగా పాపసంహరుడు

శిష్యునితోడబిట్లనియెనపుడు నారాయైదుకుంట్లయైదుభూతంబులు ఘరికింపనగుగాన బాగనాభూతములకు తిరముగానధిదేవతలన తేజరిల్లుచున్నవారు సరసులివ్విధిగనిపెట్టిరి సాంఖ్యదేశీకులైనవారలు పాపసంహారుడు శిష్యునితోడబిట్లనియెనపుడూ॥ 234

భావజ్ఞభూతములకధి దేవతులుండంగనేల, దెల్పుమి యనగా శ్రీవిలసిత గురుడిట్లనె నీవిక వినవోయి నిజము నేజెప్పెదను పంశయంబులెల్ల నికమాను దేవనుతుగా యధిదేవతుల ప్రేరేపణ సావధానములేక, సద్భూతజాలములు నెవ్విధంబైనట్టి వరుగును, నెమ్మిజేయజాలవు గనగావున తద్భూతములకు గావలయునధిదేవుల్ నేజె॥ 235

జనకాయైదగుకుంట్ల మునుకొనగా నైదుభూతములుగదగన గాఢ ఘనప్రణవమందు మొదలున మొనసియు మేల్పంచభూతంబులనియనక పంచదైవతమని జెప్పనేల మనమలర దెల్పియు మమ్మురక్షింపుమన దినకరతేజుండా, దేశికుండిట్లనియే బులనియనక పశ్చుదైవతమని జెప్పనేల॥ 236

ఆపృణవమూర్తిసత్తయె మహాప్రభువిననయ్య పశ్చుమహాభూతముల సుస్థాదుర్భవమొందగ దీపితగుణపంచదివ్య దేవతలయిరీగనుక నె వారుఘనులై బరగిరీ తప్పక విను పంచదైవతమనుచును జెప్పిందువల్ల జెడుగేమిలేదోయి దేవతలైరి॥ 237

గురువరభూతంబులకును దరమొప్పుగతదధిదేవ, తలకుగనంగ పరికింపభేదమేమిటి వీరివిగ తెలవొసగుడనగా, వినియుదేశికుడు జెప్పుగదొడగె వేడుకనపుడు మరియు బ్రహ్మవిష్ణు, మహారుద్రేశ్వర సదా పరమశివులనియెడు పంచాధిదేవతులెవరగబ్రహ్మాండమున శివునకు, పరమశబ్దస్వరూప వరరసగంధమాలుగాను, వాంఛచేతన జలగుచుందురు దేశికుడు॥ 238

చుట్టుకందార్థములు.

వరుసగపిండాండంబున పరికింపగ జీవునకును బాగాపృస్థి

పరజలమగ్నియ వాయువు పరగగనాకాశమనెడి పశ్చాభూతములు శబ్దస్పర్శరూపరసములు నురుతరగంధముగా నున్నారు గాబట్టి పరమాధిదేవతలు, బ్రహ్మసంబంధము సరసుడొక బట్టిసత్త్వాజాస్తియున్నదిగానిమరియొక కరముభేదంబేమిలేదు, గమగొనంగా నిరువురొకటియే పశ్చాభూతములు॥

239

పదయుడపదహార్ కళలే పదహార్భాగములుగాను, బరుగునటంచు విదితంబుగ బల్కితిరే పదపదితత్కళలునేవో బల్కుమో స్వామీ బల్కుకుంటె సంశయమునుమీ ముదమున దెల్పెద ముఖ్యశిష్యావినర యెదలోనదాచుమి యెంచాలోకకళలు పదియైదును దెల్పి తినిబాగుగానాలోకకళ మోదంబున నొకటియేరా మోక్షపదమాకళ లోగలసిన బల్కుమో స్వామీ॥

240

గురురాయ శరణుజేసెద సరసతపదహారుకళలే సంబంధములో పరికించి దెల్పుమన విని గురుదేవుండనియె శిష్యా గూఢంబిది విను మూమరువక నెప్పుడు, మనస్సందుంచుము అరయగ నీపదహారు కళలుజూడ సరసతాపస్థల, సంబంధంబగు పుత్రాగూఢంబిదివినుమూమరువక నెప్పుడు మనస్సందుంచుము॥

241

వరదేశికుడాపస్థలు పరికింపగ నాలుగయ్య, బరగెగదయ్యా తిరముగ పదహారననే సరణిని జెలగెనొ దెల్పు సత్యంబలరగను సంశయమెల్ల, దరిగిపోవగను పరమశిష్యా వినరా బలునాలుగవస్థల్ పరికింపగానంత, రాభిగంబులతోజేరి విరివిగా పదహార్భాగల్ విశదంబుగ నాయెదెలియుము పరమసాంఖ్యులైనవారికి, బాగనియను భవముదెలియును సత్యంబలరగనూ॥

242

చుట్టకందార్థము.

అంతర్భాగములనగా సంతసమలరంగనేవి, సద్దేశికయా యంతును దెల్పుమనంగా మంతనమున గురుడుబల్కె, మంచిమరుగిదిరా సాంఖ్యుడుగానీ మరుగుజెప్పడురా అంతుదెలియమొక్కొక, యవస్థ

యున్నాఁడు వింతభాగములయ్యు జెలశియొక దానిలో సంతసంబున నొకటిజేతును సన్నతీవినుమందువలనను అంతర్భాగములయ్యు జెలగనీ యంత దెలసిన వారెసాంఖ్యలు మంచిమరిగిదిరా సాంఖ్యడుగానీ మరుగు జెప్పడురా॥ 243

గురురాయ యేయవస్థలో మురయగ నేయెయభాగములు, జీవినవో తిరముగనదిదెల్పుమియన గురువరుడిట్లనియె శిష్యాగొప్పగు జాగ్రతలో జాగ్రతయును వినుమిజాగ్రతలో పరగస్వప్నంబును బాగా జాగ్రతలోను విరివిగనుషి ప్తిపిశదమా జాగ్రతలో పరగగాతు ర్యంబు వినుమా, బాగనివ్విధి యొకటి నాల్లై పరికింపగ నాల్గవస్థలు పదహారభాగములు కళలయె గొప్పజాగ్రతలో॥ 244

గురువరుడ లోకకళకును పరగగన లోకకళకుపరికింపంగా తిరముగ భేదం బేమిటి పరికించియు దెల్పుమనగా, బల్ గురుడనియే శిష్యావినరా దెలిపెదననియే పరగలోకకళల్, ప్రపంచమునుజూపు సరసతప్రత్యగాత్మ్య, సంబంధాలోకకళ పరబ్రహ్మనుభవమునె బాగు గాపొందించు గావున తిరముగా నీరెంటికిని దెలియుభేదంబున్నదనుచు బల్ గురుడనియే॥ 245

మరియిక దెలిపెదశిష్యా మురిపెంబున తుర్యతుర్యమునకు నువినరా అరయగ తనువందధస్సున నురుతరసంచారమెప్పు, డున్న ప్పటికిని పైనిబల్కినది మాత్రముబూని యరయనూర్ధ్వంబున, నమ లజ్జానములోని తుర్యాతుర్యంబులని దొనరగ నెరుగుమీ ఉన్నప్పటికిని పైనిబల్కినది మాత్రముబూని॥ 246

శరణయ్య దేశ కేంద్రాయరయంగా ప్రణవమ నేడియక్షరమందున్ పరికింపనిక నేవో పరమక్షరములున్న నెడల బలుకుమోసామీ యన గురుడనియె దెలిపెదవినుమీ యరయేలప్రణవంబు నందెదక్షరము లు బరగుచుండునుప్రత్యా భిక్తి చేవినుమోయి బలుకుమోసామీ॥

గురునర్మణ్యాయైదగు పరమాక్షరసాజ్ఞలేవో, బలుకుమనం
గళ తిరముగగురుడిట్లనియెను వరశిష్యాదెల్పెదను, వరుసగవినరా
లయిదక్షురాలే పేర్లుపల్కెదరా యరయగనమశ్శి వాయయనెయక్ష
రాలే పరికింపనీయైదె పంచాక్షరిమస్త్రము వివివియజు క్షేదోక్త విశద
నమకమస్త్రంబుల వీరశైవభాష్యములలో వెలసె శివగాయత్రీగిదియ
నవరుసగవినరా యైదక్షురాలే పేర్లబలికెదరా॥ 248

పశ్చిముఖుండగురుదుని పంచముఖంబులందు బాగుగబుట్టి
పశ్చిమభూతాదియునై పశ్చిక్షరి వెలయుచుండుపాపసంహరమైపమధ
ముఖులకుబలుమోక్షుపదమై పశ్చిక్షరలకును పంచకృత్యములకు పశ్చి
శక్తులకు ప్రపంచమునకాదిగా పశ్చిగోత్రంబులకు నెల్ల పశ్చిమూత్రం
బులకు నెల్లను పంచావస్థలకాదియునై పంచప్రాణాధారమయ్యెను
పాపసంహరమై॥ 249

గురుడా సర్వప్రపంచం బరయగ నీయైదక్షరంబు లందున్నట్టు
పరగగదోచుచున్నది సరసతనీ యైదక్షరములు సాకారములేనా లేక
నిర్వికారంబు లేనా పరగదెల్పుమనగ బలుగురుడిట్లనియే యరయనమస్సా
కారంబయ్యెజెలగును పరికింప శివాయనగా బాగనిరాకారమగురా
తిరమునకారమకారాలే దెలియుసగుణరూపములుగా వరశిశికారవకార
మకారాలే వరుస నివినిరాకారాలే సాకారములేనా॥ 250

గురుడా యైదక్షరములలో గురుతరరెండక్షురాలకునురూపంబు
బరగుట కేమిటి హేతువు మరిమూడో యక్షురాలు మాన్యచరిత్రాయా
పం బేలలేదోసన్నితా మధుగులదెలిపియు మమ్ములరక్షింపు పరమకృప
చేసనిన బలికెనివ్విధిగురుడు మాన్యచరిత్రా రూపం బేలలేదోసన్నితా॥

ప్రకటితరూపంబులుగల నకారమకారములురెండు నాణెంబు
రళ అకలంకంబగుశిష్యుడుగా సుకముగ జెన్నెందుచుండు చోద్యంబ
లరగన్లు శిశికారవకారంబులురెండు విక్కిలిగురుడుగ మేలుగ జెలగును

అక్కజముగయకారంబసిపదముగనున్నది చోద్యంబలరగనూ శికారవ
కారంబులురెండు. 252

వినుమయ్య దేశికోత్తమ గననామైదక్షరములు కడువడిమరియే
ఘనమగువిధముననుండెను మునినుతుడాదెల్పుమన్న ముఖ్యగురుడపుడు
శిష్యునిగాంచిబలికెన్దరుదూ అన్ననకారమకారములుజీవుడు గగనశి
కారవకారములీశ్వరుడుగ నయముజీవేశ్వరులకు నైక్యస్థానముగాయ
కారము మునుకొనియు జెలగుచున్నది ముఖ్యసాంఖ్యులనిరియిట్లు. 253

జనకుడవినుప్రణవముతో నొనరుగగూడున్నయట్టి ఓంనమశ్చి
వాయ యనబడెడియక్షరంబులు తనయామేలాదిశక్తికి, తగనేవిధముగా
నవయవములై, దనరుచుండెనుగా పనిబడిదెల్పుమనబాగుగగురుడనియె
వినుమిదెలిపెదశిష్యా, వేడుకచే ముందుతగనేవిధముగా. 254

వినుమాదిశక్తిదేవికి మునుకొని ఓంకారమరయ ముఖముగనుం
డెన్ గనవకారయకారంబులు తనయాద్విభుజములుగ దనరుచునుండెన్
శికారమునడుమగానుండెన్ అనయుమునకారమకారంబులై రెండువినుత
పాదములుగ వెలయుచున్నవిపుత్రా దనరుచునుండెన్. 255

గురువరపంచాక్షరములవరమహిమాతిశయమువాస్తవమలరన్
పరగప్రపంచమతట నరయగవ్యాపించియెపుడు నన్నిటియందు సం
దులేకనున్నదేమందు వరశిష్యావినోయి వరుసపంచాక్షరాల్ అర
యపిపీలిక బ్రహ్మాండపర్యంతము సర్వదేహములందు సృష్టి సస్థితిలయ
తిరోధాన పరమనుగహములకెల్ల బాగుగానాథారమైనది. నన్నింటి
యందు. 256

గురువరపదహార్కశలని తిరముగశైలవొసగినారె తేటగమున్ను
పరగంగా తత్కశలకు విరివిగనూర్ధ్వాధస్సులంను వివరించిచూడ సం
చారంబు గలదాయాజాడ పరికించిబోధించు పరమగురుడవైమా
మూరవినిబ్రోవుమి ముఖ్యంబుగానిపుడు వివరించిచూడ. 257

వరశిష్యుడతత్కశలకు నరయంగా రెండుమాగ్గముల యందు

గనంగా తిరముగసంచారంబులు పరికింపగనున్నవోయి బాగుగావినరా
యొకమార్గమందే సంచారముగాదురా పరమశిష్యాత్వమును పరికించిశో
ధించిన సరససాంఖ్యులకె సీమరుగుదెలియునునిజము బాగుగావినరా!

గురువరుడా తత్కళలకు పరగగనే మార్గమందు బాసాపేల్లు తిర
ముగనొప్పునో జెప్పుమి యరసియునాకనగగురుం డనియెశిష్యునితో
మిక్కుటమైన యానందముతో సరసత్వార్థస్థలినసంచరించునపుడు కర
ముమేల్వీజ్ఞాన, కళలనియనబడు పరికింపనధస్థలంబుల బాగసంచరించు
నప్పుడు తిరముగా నజ్ఞానకళలని దేశీకులచే బలుకబడును॥ననియెశిష్యు
నితో॥

259

గురువరహాడశకళయగు వరతుర్యంబునకుజూడి, వరుసదర్శిర్నా
విరివిగ స్థానమదేదీ పరమానుభవంబేదిదెల్పు భక్తనుతపాదాసాంఖ్యం
బెరుగక మోక్షంబుగలదా సరసశిష్యావినర సదమలతురీయ్యము సర
సప్రత్యగాత్మకు స్థానంబనియందురు భక్తనుతపాదా సాంఖ్యంబెరుగక
మోక్షంబుగలదా॥ చుట్టుకందార్థములు.

వరశిష్యునిమిదెలెపెద నరయగ అకారరూపు డైవెలశినదా
సరసఉకారముతోడ మరిగలయకమకారమనెడి, మంచిబిందువునక
జేదాను చలనంబులేక సరసతప్రజ్ఞానస్వరూపుడునయ్యు పరగనా
త్మానాత్మల బాగవిచారించి తిముగాననాత్మయెవరో దివ్యాత్మయనగ
నెవరో పరికించిచూచిదెలశి బాగుగావినవోయిజెప్పెద॥ మంచిబిందు॥261

ధరమహాకారణదేహమె పరగమహాపాదయయ్యు బరగుచు
నందే వరప్రత్యగాత్మనసితము స్థిరముగవిచారిణంబు జేసినవాడై జూ
చిదాను లక్ష్యాధరూపుడై కరిమధిమేల్పిత్య గాత్మనెలక్షించ నరయ
గానాప్రత్యగాత్మడైవెలశిన పరమసమయంబునకెజూడగ బలుతుర్యం
బనెడినామము తిరముగాననిజెప్పుచుందురు దెలియుమోయియనుభవిం
బిది జేసినవాడై॥

262

ఇన్నగులక్షణములుగల యెన్నగతత్త్వవివరముర్తి యెలమి

గురుడా పన్నుగకమలపుమధ్య నె యున్నాడాయెచటికైన యొనరగాజ
నెనా దెలియబల్కుసన్నుతనుగుణా అన్నాప్రణవబ్రహ్మం బాకమల
మధ్య నె తిన్నగనుండును దెలియుమితత్కళయెసన్ను తాంగానాల్ల ద్వారా
సరసతనువునవ్యాపించు నెన్నగానీయనుభవంబు నిజయోగీశ్వరుల
సొమ్ము జనెనా! 263

గురుడా ప్రణవబ్రహ్మము వరుసగనీదేహమందు వ్యాపించు
యును పరిగగనేయేస్థశముల తిరముగజేరియునునేయే తీరుగనున్నది
ప్రణవబ్రహ్మలొ గలయువిధమేదీ పరగగవినవ్రాయి ప్రణవంబుఘం
టికన విరివిగాజేరిచిన్నాదచిద్బిందువు పరమచిత్కళయనగాను ప్రబలు
చున్నదియీతివిధము నిరతమువినిగ నెడివాడేనిజసాంఖ్యుడతడెగురుడు
నున్నది! 264

గురువరయాశ్చేయంబున పరికింపగప్రణవబ్రహ్మ బాగుగజేరి
సరసతనెవ్విధవర్తిలు తిరముగనదిమాకుదెల్పు దేశికవర్యా యనగురుడి
ట్లనె వినరామాయయ్యా వరప్రణవబ్రహ్మంబు వరుససాక్షిజనజేరి కర
మునాదచిందు కళలుగనున్నది దేశికవర్యా యనగురుడిట్లనె, వినరా
మాయయ్యా! 265

గురురాయమొదటగనగా పరికింపగప్రణవబ్రహ్మ, పద్మము
నడుమక సరసతనెవ్విధయుండెను సరసగుణాదెల్పుమనగా సద్గురుడని
యె దెలిపెదనికనే మరుగేలననియే సరసుడా ప్రణవంబు సహస్రార
మధ్యమున మదిలకారణకారమకారాల్ గానుండె సద్గురుడనియే దెలి
పెదనికనే మరుగేలననియే! 266

గురుడాయొక ప్రణవంబే బరగియుత్రిస్థశములందు పరికింపంగక
కరమర్థిమూడుగతులుగ నరయగనుండుటకు హేతువదియేమో దెలు
పూ మనినగురుం, డనియెబలుపెంపు సరసశిష్యుడవనుమిస్థానభేదము
లచే పరికింపత్రివిధముగా ప్రబలుచున్నదోయీ నదియేమోదెల్పు
మనినగురుండనియెబలుపెంపు! 267

చుట్టుకందార్థములు.

గురువరసహస్రారంబనె సరసిజమధ్యంబునందు సతతముబరగే
మరిరావసహితప్రణవము బరువడిఘంటికకుజేరు బాగనేరీతి సునాద
బ్రహ్మమెట్లయ్యెఘ్యాతి కరుణచే దెల్పుమన, కారణగురుడనియె కరమ
ర్థితత్త్వణవము ఘంటికస్థానమున వరుసగాజేరంగ ప్రాణవాయువుతో
సంబంధమయ్యె యరయుమందువలన తస్థానంబున శబ్దంబుగలిగెను
బాగనేరీతి॥ 268

గురురాయప్రాణవాయువు బరువడిహృదయంబునందు బరగును
గద పరికింపదీనికిన్ని పరగగఘంటికనజెలగు ప్రణవంబునకును సంబంధ
మెట్లుబాగ గలిగెను నిరువుగవినుమంతిర్యడాపింగళనాడుల్ కోరిబ్రహ్మ
దండికి కుడియెడమపార్శ్వములఁ బరగుచు హృత్స్థలముదాకను
బాగుగావ్యాపించియక్కడ వరలుప్రాణవాయువునుగొని వరుసఘంటి
కయందున్న కరముప్రణవబ్రహ్మతోడ గలయగాసంబంధమయ్యెను॥

గురుడాఘంటికయందున బరువడితన్నాదబ్రహ్మ పరికింపంగా
మఃసూక్ష్మనాదమెట్లా తిరముగబోధింపుమనగా దేశికుండనియే మరువ
కుండుటమరిసిదుపనియే సురుచిరఘంటిక సూక్ష్మశరీరపు మఃసంబంధ
మగుట వరుసచటనున్నది మఃసూక్ష్మమార్గమగుటచేమంచిప్రాణ
వాయువక్కడ నిరివి విజృంభించుటకును వీలులేనికారణంబున బరగె
ప్రణవగబచ్చటను బలుసూక్ష్మనాదబ్రహ్మగ దేశికుండనియే॥ 270

గురుదాయాజ్ఞేయంబున పరికింపగప్రణవబ్రహ్మ బాగుదలిర్పఁ
వరస్థూల నాదమయ్యును కరమర్థినాదబిందు కళలగానచట నేలజెల
గెజెప్పుముచ్చట పరమశిష్యావినర బాగనాజ్ఞేయంబు సరసస్థూలదేహ
సంబంధమగుటచే విరివియచ్చట విశాలము విస్తరిల్లునుప్రాణవాయువు
సారదివిజృంభించుటచే స్థూలనాదబిందు కళలయొనచట॥ 271

సరసిజమధ్యననుండే వరప్రణవబ్రహ్మమరయవాస్తవమొప్పు
మరినాదవిరహితముగా కరమర్థినిజెలగుటకు కారణమేమీ దెలుపకపో

దు సంశయమునుమీ కరుణచే దెలిపెదరా కమలమధ్యంబున సరస ప్రాణవాయుపుసంచారము తక్కువచే దరగనచ్చటనాదంబు పరికింపగ లేకనున్నది యరువగురావంబుగలదదె వినుమిసద్గురురహస్యంబుకారణమేమీ॥ 272

శరణయ్య దేశికేంద్రా వరుసకదెలియంగ ప్రాణ వాయువు కరయక మరియును దేహంబంతట తిరముగ సంచారముండుదేదీప్యముగను కమలమధ్యన్నిందుకు లేదయ్యె విరివిగజూడంగపిశదసహస్రారమున సరసవేయహంసల్ జపముజరుగుచుండ దేదీప్యముగను కమలమధ్యన్నిందుకు లేదయ్యె॥ 273

చుట్టుకందార్థములు.

వరశిష్యప్రాణవాయువు సరసతమలినప్రకృతి సంబంధంబగుటక మరియు కమలమధ్యమందున కరమరుచుగుబ్రహ్మజెలగు కారణముచేతక బ్రహ్మయుండేపరమస్థశమునకుక విరివిమలినప్రకృతి వెళ్ళుటకునుసత్తా పరికింపలేదట్టి బలుకారణముచేత తిరముగాతత్థానమందును దెలియుప్రాణవాయువునకు మరియుసంచారంబులేదు మంచి శుద్ధవాయువున్నదీ కారణముచేత॥ 274

శరణయ్య దేశికేంద్రా యరయంగప్రణవమూర్తి యనగా వెలశే వరసగుణబ్రహ్మకును పరగగనింకేమిపేర్లుపరగుచుండును చెలుపుమింకమనవిజేసెదను సరసశిష్యుడవినర సగుణబ్రహ్మంబునకు విరివివేణునాద వినోదుడనుపేరు బరగుచున్నదిసగుణబ్రహ్మము బాగుగాతమదేహమందున నరసియన్వరునాదబ్రహ్మలొ నై క్యులగుదురొవారెముక్తులు॥ 275

గురుడాసగుణబ్రహ్మకువిరివిగబల్వేణునాద వినోదుండన్ మరుపేరెట్టులగలిగెను తిరముగ శేలవొసగుడనగాదేశికుండనియే శిష్యాదీని మరువకుమనియే అరియపరమపురుషు డాసగుణబ్రహ్మంబు సురంద్రపు షుమ్మనె సాంపుష్టినగ్రోవిక పరమనాదముపూరించగ బాగతన్నా

దముసుషుమ్నుఁ వరప్తిల్లనగ్రోవిగుండా వరుసబహర్గతముగాగ విఠినా
నందించువాడై వెలసెగావునసగుణబ్రహ్మకు దొరయవేణునాదవినో
నుండగియెడిపేరుగలిగెను" దేశికుండనియె|| 276

జనకామనవినివినుమా యనువలరగజెలగువేణు వాదవినోదుం
డైనట్టిసగుణబ్రహ్మము మునుకొనియేతావునందు మొనసియున్నాడు
యెవ్విధముగానుండునాఘనుడు మనమలరదెలుపుమని మంచిశిష్యుండ
డుగ వినిగురుండిట్లనియే వేడుకరంజిల్ల తనయవినరాకొంగమీదకుదావె
శ్శేడిమార్గంబున ననయమంతర్వేదియందు నాతడుండునుకొల్వడిరి
మొనసియున్నాడు|| 277

చుట్టుకందార్థములు.

గురుడప్రణవస్వరూపుడు నరయంగామూడుచోటు లందున
నేయే కరణినిజెలగునోయనగా బరువడిగాననియెగురుడు బల్శిష్యావి
నరా మర్కమువిడనాడిదెట్పెదరా మరియప్రణవమూర్తి మాన్యక
మలపుమధ్య పరగమేల్కొగ్రణప్రణవముగానుండెర యగుతరంబుగ
ఘంటికందున నొనరసూక్ష్మప్రణవంబుగ పరమాజ్ఞేయమునధూలప్రణ
వంబుగ జెలగుచుండెను బల్శిష్యావినరా|| 278

గురురాయుడయాజ్ఞేయము పరగంగానెన్ని కేర్ల బరగునొజె
పుమీ సరసతనగురుడిట్లనె తిరముగవినుశిష్యనీకు దెలిపెదనింక
నగానుమదిలో మరిమరిశంక విరివియాజ్ఞేయమని ద్విదశస్థానంబని సర
సవ్యవహారసు స్థానంబటంచును నుగుతరంబుగనింద్రయోనియోంకార
గుహాయనియు నరుసస్థింద్రయోనియనుచును వాడబడుచున్నదోయి
దెలిపెదనింక|| 279

గురువరయొకసళమునకే పరికింపగనిన్ని పేర్లు బరగుటయెట్లొ
తిరముగదెలిపియనగా గురువరుడిట్లనియెశిష్యాకొమరొప్పావినరాన
మ్మినవాడవనిదెట్పెదరా పరగవ్యవహారపుబలుభేదంబులచేత వరుసనిన్ని
పేర్లువాక్యచ్ఛవలశెరా కొమరుప్పవినరా నమ్మినవాడవని దెట్పెదనురా||

వరుసకునాజ్ఞకువినుమా యరయంగన్విదళస్థాన మనుపేరెటు
 ల్ పరికింపవచ్చెనోయది విరివిగ శైలవొసగుడనగా వేట్లుగురుడనియే
 శిష్యుడడుగుటకుమెచ్చుకొనియే కరము సంకల్పవికల్పంబులనియెడి
 వరహంతులనురెండు పరమదళంబులు బగువడితత్త్వానమందలి బాగ
 నుండిప్రపంచము విరివిగాసృష్టించుటచే ద్విదళస్థానమని పెద్దలు వేట్లు
 గురుడనియే శిష్యుడడుగుటకుమెచ్చుకొనియే॥ 281

గురువరయాజ్ఞేయమునకు నరయగవ్యవహారస్థాన మనుపేరెటు
 ల్ తిరముగగలిగెనుదెలుపుమి సరసగునాభ్యుండయనగా సద్గురుడని
 యె రహస్యంబిది దెలుసుకోమనియే నరయపంచకర్తలాస్థానమందుండి
 యిరువుగ సర్వహాయిండ్రియములచేత సర్వపనులను జేయించుచు
 సరసతన్నుండురుగావున వరుసగాతస్థానమిలపై వ్యవహారస్థానమనబడె॥

జనకుడయాజ్ఞేయమునకె యనయములిననిండ్రయోని మనుపేరె
 టుల్ పనిపడియొప్పనెజెప్పమి యనగాగురుడిట్టులనియే నెలమిమీర
 గనూ మనమునమిగుల సంతసమలరగనూ పనిబడిబ్రహ్మాదిపంచకర్తల
 చట యనయముండుటచేత నదియిండ్రయోనయ్యె నెలమిమీరగను॥ 283

బరువడియాజ్ఞేయమునకె యరయగనోంకారగుహ యనపేరెటు
 ల్ బరగుననగురుడనె తిరముగప్రణవంబెయచట దివ్యంబుగనుండి
 నాదబిందుకళలతోనిండి పరగ రేయంబగల్గు ప్రణవధ్వనిఘోషించుచు
 నురువడియుండుటచే నోంకారగుహయయ్యె దివ్యంబుగనుండి॥ 284

గురువరయాజ్ఞకుగనగా నరయంగాసిద్ధయోని యనుపేరెటుల్
 బరువడిగలిగెనొజెప్పమి గురుతరముగననగవినిగురుడిట్టులనియే శిష్యా
 మంచిబోధాయదియనియే కరమగ్నిసిద్ధాదిగునదేవతులనెల్ల బరగసిన్ఫల
 మునబాగరమియించుట న్నురుతరంబుగదీనిసిద్ధ యోనియనుచునుబల్కి
 రీమును తిరముగాదీననుభవంబు కెలశిజెప్పిరిసాంశ్యగురువులు గురుడి
 ట్టులనియే॥

: 85

గురువరయాజ్ఞేయంబను బరువడిపేరెట్లు గలిగె బాగుగజెపుమా

సరసతచేననగురుడనె తిరముగఁ దెల్పెదను దెలుసుకోవయ్యాసాంఖ్యమే
లననిపదగకుమయ్యా చిరుతబిడ్డవినర, చిచ్చుక్తి సహస్రార వరికమలమం
దుండి, వరుసగదిగివచ్చి సర్వపనులనుజేయించె సత్సంచకర్తలకు బరు
వడియాజ్ఞాపించిన బలుస్థళంబగుటచే నుకతరంబాజ్ఞేయమనుచును
నుర్వివాడిరి సాంఖ్యలెల్లఁ దెలుసుకోఁయ్యా॥ 286

పుణ్యపాపకర్మవిచారణ.

గురుడామనవినివినుమా కరమరుదుగపుణ్యపాపకర్మంబెల్లఁ
వరదళముల చలనముచే జరుగుచునుండునుగద సాధూత్తముడ దేహ
మునందుగనిపెట్టుజాడ పరగగనాపుణ్యపాపంబులనెల్ల వరుసననుభ
విగచు, వారెవ్వరొదెల్పు సాధూత్తముడ దేహమునందు గని
పెట్టుజాడ॥ 287

గురుపుత్రవినర దెల్పెద కరమరుదుగనయ్యాదళపు కదలికవల్లఁ
జరుగుచున్నస్వర్వము బరువడిదళములయందు బడినట్టిసత్తబహిర్గత
మయ్య వివరించువేతా జేరిపనిముట్లొ జేయుజీవుండొకడు బరగుటచే
తనా బలుజీవుండేజాడ నరయపాపపుణ్యములను ననుభవించుచుండునె
ప్పుడు కరుణచేతనుదెల్పినాడిను మరువకుండుమెల్లప్పుడు॥ 288

గుగుశ్రేష్ఠుడవినజీవుడు పరగగనంతఃకరణ ప్రతిబింబుండొ
మరియంతఃకరణముండిన నరయగజివుండుజెలగు నదిలేకయున్నా జీవు
డుండు ననుమాటనున్నా పరగనిహేతువుచే పాపపుణ్యంబులు నరయ
నంతఃకరమనుభవించవలె మియునట్లుగానజీవుడు మహినపాపపుణ్య
ములు కరమర్ధిననుభవించెడు కారణంబదియెట్లాదెలుపుమి నదిలేక
యున్నా॥ 289

వినుమోయిపుణ్యపాపపు ఘనయనుభవమొందనంతః కరణముజడమౌ
గనుక నయేపనిజేయదు ఘనతరజ్ఞానసంబంధ కళదానియందు జేరగా
నేయిక నేమియందు అన్నా అంతఃకరణమందుబింబించిన ఘనమాబింబ

మెజిపు డనబడి ప్రజ్ఞాన మునకుగలిగిన సత్త్వో మునుకొని జేరియుజీవుం
డనగ బడియ ప్రాణములను జేసి యనుభవించును॥ కళదాని॥ 290

గు యమనవిజ్ఞుడు కరమధి నపుణ్యపాప ర్మములెల్ల
బరువడియే సముగ సిరతరముగననుభవించు జెప్పమోస్వామీ
జెప్పకపోతే ఎనుసుమీ పరమపుత్రవినరపాపమునరకముగ గురు
తరపుణ్యములను గొప్పపదవులగాను వినివిమీరగననుభవించును విశద
పరచితి చెలియుమికను పుమసాంఖ్యసూత్రమెరుగని గురుశిష్యులుదీ
ని నెరుగరు॥ జెప్ప॥ 291

జనకానరకముపదవులు ననుభవ స్తరమం దేమి యగునోజెపు
మా అనవినిగురుడిట్లనియెను వినరాదెల్పెదనునింక విశదంబుగాను అం
దకుతుగినసాంఖ్యతనువును గనుక నోగోకమున ఘనపుణ్యపాపముల నను
భవించుచుండురయసుఖకష్టముల విశదంబుగాను॥ 292

జనకాకష్టసుఖంబులు ననుభవ మొం దేటిజీవు నకు నెన్నటికీ గన
గకష్టసుఖంబులుమనమలరకబోనైనయ్యా మాన్యచార్మిత్ర యేపని
జేయనగుబుధస్త్రా వినరాయాత్మనాత్మవిచారణముజేసి యనాత్మయి
దియని యాత్మయిదియనుచును ఘనతనాహుంబుజేసియు ననయము
యోగాభ్యాస ముననుతానేబ్రహ్మగాగ జననమృతులులేకపోవును
మాన్యచరిత్రా॥ 293

గురుమూర్తిశరణుజేసెద సరసతనాత్మానాత్మ విచారణమెట్లు
బరువడిగలుగునో చెప్పుడి పరమానందంబుమీ భక్తనుతచరణా సంశి
యధిబుదెలియాకాబోనా యరశియుసీరీతి యడుగుశిష్యునిగాంచిపరమ
గురుడిట్లనియె బాలకవినుమోయి పరగపూర్వజన్మార్జిత గురుతరబ
హుపుణ్యకర్మ పరంపరలవలనగలుగును బాగనాత్మానాత్మజ్ఞానము
భక్తనుతచరణా॥ 294

పరమేశ దేశికేంద్ర బారయంగాపూర్వజన్మ పుణ్యంబిపుడి
నరులకు నెక్కడనుండియు స్థిరమగువిచారణంబు జేయించుచుండు నిజము

నుదెల్పి సంశయముచండు గురుపుత్రవినవోయిపరగంగతత్కర్మ సరస
గంగాయమునా సారస్వతనుపేర బరుగుచుప్రవాహరూపుగ బారు
చుండియిత్రివేణీ వరుససంగమస్థానమగుదునఛాంఛచేజెలగుచునుండియు
జేయిగుచు॥ 295

సరసుడవినుమానీరే కరమర్ధినియాయా యాకర్మకుతగిన వరదళము
లకదళించి తెయరయగ నాయాయాదళములందున్నయట్టి హంససత్త్వో
గూడిపట్టి స్థిరవిచారణంబుజేయించుచుండును వరసాంఖ్యులకుదీని
వాస్తవముదెలియును ॥అం॥ 296

హంససమాధిచారణ

గురుగాయుడయీహంసయె యరయంగామూడువిధములగుకా
ర్యములక తిరముగత్రిస్తానంబుల గురుతరముగ జేరిజేయు చున్న దెజూడా
ఆపనులెప్పుడు లేకపోవుజూడ పరమకృపచేతబల్కుమి తండ్రియన గురు
వరుడిట్లనియె కొమరునిగాంచియు నరయగావినపుత్రయీ హంసయె
ప్పుడు లేకపోవునో పరగగానప్పుడెయాయా పనులు లేకపోవునోయి
యున్న దేజూడా॥ 297

ఒప్పుగదెల్పుడీహంసయు నెప్పుడులేకుండబోవు నెంచగననగక
తప్పకవినిగురుడిట్లనె జెప్పెదవినమొయిశిష్యా చిత్తముప్పొంగా తప్ప
లోలక్ష్యమలరంగా ప్రాపుగహకారరూపుడైనతాను నాప్రత్యక్షర
మాతృ లండైక్యమొందగ నేపుదగ్గియుహంసలేక నెలమిత్తోడబోవునో
యి ప్రాపుమీరగయోగులుగని బల్కివిధినిజముజూడగ చిత్తము
ప్పొంగా॥ 298

గురుశేఖరమనవినివిను మరయగప్రత్యక్షరమాతృ లందునదా
నువిరివిగ జేరెడిమార్గమానరశియుబోధింపుమయ్యనరమరలేక మముబో
వనుకర్తవునీవెకా కరమర్ధి హంసకు గలిగిననడకయుమరివ్యవహారమె
ట్లు మానునోదెల్పుమి పరగసిదేహంబులోని బ్రహ్మాండమందుగురువర
సరసచతుర్విధములైన సమాధులనెట్లొదెల్పుము కర్తవునీవెకా॥ 299

చుట్టుకందార్థము ప్రథమసమాధివిచారణ

1) గునుపుల్లివినర దెల్పెడ నరయగహకారరూపుకౌతాస్థిరత
మరిసకారమును జేరక వరుసగ నేన నెడిలెండువర్ణములనడుమన్ జెలగు
చుండు పొర్లునందునన్ పరగ జేరియదాను బాగనాపొర్లయ్యు విరివి
ఘంటికయందు బిందువునులక్షింప కరమగువ్యాపారమునకు కారణంబ
గురెక్కలుదెగి ధరవ్యవహారంబు లేక మరిజీవహంస జేర్చొపు జెలగుచు
నుండు॥

300

సలలితసుగుణాదేశిక విలసితమగునడకయున్న విశదాబలర
బలునడకతోడగూడిన కలహంసయనెడిపేరు గాంచగనెట్టు బోవునొదె
ల్పునిజమగుగుట్టు పలుమాటలేలనుపద్మజాదులుమున్న నిలమనుజు
లందరు నినునమ్మిదెలశిరి గాంచగనెట్టు బోవునెదెల్పునిజమగుగుట్టు301

చుట్టుకందార్థము-ద్వితీయసమాధివిచారణ

(2) వరదేశికపుత్రావిను మరయగహకారస్వరూపుడౌదాస్థి
రతన్ మరిసకారమును జేరక తిరముగహంసయనెడి దివ్యాక్షరముల
మధ్యననున్న బిందువుతోపల మనియునుదాజేరి మాన్యబిందువుదానై
యరుదళములమధ్య నున్న దీర్ఘంబునె గురుతరంబుగలక్షింపగ గొప్ప
నడకకుకారణంబౌ చరణములేదెగికాళ్ళనడకలు పరికింపగ లేకపోవును
పరగనందునకలహంసనె బాగుపేరేతకపోవును॥

302

తృతీయసమాధివిచారణ.

(3) గురువరవినమాజపముచు నరయగజపింపుచుహంస, నాదె
పుపేగు పరికింప నెట్టుబోవుచు సరసతమిరంగ దెల్పు సగ్గురువర్యాస
ర్వమునకు కర్తృప్రమాయయ్యాతరశివినుశిష్యదాహకారరూపుకౌవరస
కారముతోడ బరువడిజేరక వరుసమిరంగరామయనెడి వర్ణద్వయమధ్య
నున్న నరయగారకారదీర్ఘంబందుతానుజేరియును తిరముగానులక్షిం
చియు దీర్ఘముతానయ్యుపిదపన్॥

303

విననాల్గవదేహంబే ఘనోపాధియగు పృత్యగాత్మనుస్థిరత
మునుకొని విచారించియు పనిబడి లక్ష్మోర్ధస్వరూపకుడయ్యు దాను

ప్రత్యగాత్మను లక్షింపగాను ఘనతరజపమునకు, కాగణమగు శిరస్సు
జననుత దెలిపి, జపములేకపోవు గనుక నెయచలహంస యనెడు
పేరు లేకపోవును దీనితుల్యంబనుచు సాంఖ్యదేశికులు గనిపెట్టినారు
యోపకుడయ్యుదాను॥ 304

చుట్టుకందార్థము చతుర్థసమాధివిచారణ.

(4) గురురాయ మనవిజేసెద నురుతరహాకారస్వరూపుండౌదా
పరికింపప్రత్యగాత్మను నరసియు లక్షించినాడని జెప్పితరే ఆలక్షిం
చిన హాకారరూపుండే తిరముగ చేమయ్య దెల్పుమయ్యస్వామి చరణ
పద్మములకు శరణుజేసెదనమ్మి డనిజె॥ 305

నాపుత్రవినరదెల్పెద నొప్పుగ హాకారస్వరూపుండౌదా యా
పరమాత్మన్నెప్పుడు ప్రాపుగలక్షించుచుండ, పరమలక్ష్యంబునిలచిపో
యియెంచనిరతంబు నాపరమాత్మయే, యైనాడుగాబట్టి దీపితహాకార
దివ్యనామము బోయినప్పుడే పరమాత్మడయ్య నలరెనిజముగనోయి
బాలక విపులాత్ములు దీనిచేవిను విరివితుర్యాతీతమందురు సుపథతు
ర్యాతీతమెవిను స్వరూపలయపరమాత్మస్థానముపరమలక్ష్యంబు॥ 306

జనకామత్ప్రియదేశిక దొనరగము క్త్యవస్థారహితునకుగదా
గనతుర్యాతీతమనునది బనిబడియొకయవస్థయంచు బల్కుచుండెదరు
అదియుండువరకుము క్తీలేదందుర్ మునినుతముక్తియన మోక్షమననే
మిటిదొ నునమలరదెల్పుమి మాన్యచరిత్రుడా బల్కుచుండెదరు అది
యుండువరకు ముక్తిలేదందుర్॥ 307

తనయావినమిక దెలిపెద మనమలరగమోక్షమనగ మరివదలిన
దౌ వినుతగుణాధ్యుడ ముక్తనఘనముగవిడచినదియగును గాంచిచూడ
గను సత్యంబిదిసంశయముమాను అనవినిగుని నోనాశిష్యుణ్ణిట్లనియే
జనకాదేనివదలి వినుదేనినివిడువవలె గాంచిచూడగనూ॥ 308

వినుప్రత్యగాత్మౌదౌదా యనయముపిండాండబ్రహ్మాండద్వయ
ముగ పనిబడియున్నక్షించియు తనయాబ్రహ్మాండమందు దనరునట్టి

శింశుమారచక్రమునుబట్టి యనువుపిండాండమున యష్టదశవద్భమును
ఘనబ్రహ్మాండమధ్య స్థనుడాధృవమూర్తిని వినుమిపిండాండమందాన
ఘనతపఃమచక్రిమును గవగబ్రహ్మాండమునసూర్యుని ఘనతపిండాశ్చి
దముననాజ్ఞను దనరారునట్టి॥ 309

(1) వినువీట్లనులక్షించగ ఘనవాచ్యార్థములులేక, గవగ
బ్రహ్మ తనయాలక్ష్యార్థమునా మునినుతప్రత్యక్షరమ ముఖ్యాత్మలు
రెండు బ్రహ్మమునందు గనలేకపోయె గనుకనెబ్రహ్మమై గనదా
భరిణమించే మొనస్కృత్యవాచ్యార్థ ములునుభయలక్ష్యార్థ మునువ
దలుటెమోక్షమగును వినుమివిదచుటెముక్తియగును మునులుదీనియ
రూప ముఖ్యలయమనిబల్కినారలు నాత్మలురెండు॥ 310

(2) సరసుడకందార్థింబున మురిపెంబుగమొదటిపాద మునకు
గవగ వరలెక్కికుపదిరెండొ విరివిగలఘువులునుండ వేట్కజెల్లు
నురా రెండవపాదమునకునువినరా పరగగనిరువది బలులఘువులుండవలె
కరమరుదుగురులఘువులే గలశిశివుగమెప్పు దరమొప్పన్నటుమీదన్దరు
వులకుజెప్పెటివిధమున వరయతిప్రాసాంత్యనియామాల్ వరుసగాజె
ప్పంగనొప్పును! వేట్క! 311

(3) గురువరకందార్థమునకు కరమరుదుగలక్షణంబు గననది
యేదో పరికించిదెలుపుమీయన గురువరుడిట్లనియెశిష్యా కోర్కెచే
వినరా కవిశ్రేష్ఠులకీ మరుగుదెలియునురా పరగకందమునకు బలునా
ల్లుపాదముల కరువదినాల్లైన వరలఘువులుండవలె వరుసనాల్లుపాదము
లలో గురువులులఘువులునుబాగ గురుతరంబునడకదప్పకుండజెప్పవల
యునప్ప! కోర్కెచేవినరా! 312

ధరణి నగుంటూర్జిల్లా దరమొప్పగ త్రితేనాలి తాలూకాలో
బరగడియంగలకుదురున గురుతరశ్రీరేణుకేశ గురుపీఠంబు స్పర్శించు
చు నివాసముందు సరసవేదాంతస్థగు సాంప్రదాయలకు గరిమభ

క్తుడ పానుగంటి కోటిశ్వరుడ-తిరముగాసిగ్గింధమునుబల్కితి తేటపడ
నాశక్తికొలదిని పారపాటల క్షమియించి, పాసగదిస్తుడుపండితులు॥గు

ధరకలియుగమునచల్లని వరహూణప్రభుశకమునందు వాంఛద
లిర్పక మరిపందొమ్మిదివందల వరుసగపదియేకా సంవత్సరమునకు
సమమైనట్టి పింగళయందు విరివిగవై శాఖ, విశదమాసంబున సరసబ
హుళపంచమియందున శుక్రవారమందుననీకావ్యము వరుసగా సద్గురు
నికృపచే పరిపూర్ణమయ్యెనుభయ గ భక్తులందరు సంతసిల్లగ వత్సర
మునకు॥

314

గ్రంథపతనశృతిఫలము.

ధర నెవ రీగ్రంథంబును పరికించియు ననుదినంబు, పఠించుచు
మేల్గురుపుత్రయ్యల జెలగియు గురుముఖమున ననుభవముల గురు తెరిగి
వినుచు రాజయోగరసతృప్తులగుచు పరగజీవేశ్వర, పృత్యక్షరమాత్మ
లను పరమస్వరూపస్వభావస్థానాదుల స్థిరముగ నెగియునుశుద్ధ యెరుక
తామైవెలయుదునో పరగవారలె శుద్ధనిర్గుణ బ్రహ్మమందై క్యంబగుదు
రుగురు తెరిగివినుచు॥

315

వరశృతులను పనిషత్తుల పరికింపగ జెలగుసాంఖ్య పద్ధతివిన
క ధరసాంఖ్యమేలనియెడి గురువులతోధలను వినగ, గూడదోయ
న్నా తద్బోధవిన్న వాడుజెడునెన్నా సరససాంఖ్యామృత సారమెరుగని
గురులు పరమసాంఖ్యాతీత బ్రహ్మనెల్లెరుగుదురు దొరవాకిటనున్న
భటుని గురు తెరుగనిమానవుండు పరగవాకిలియంతఃపురమున ప్రభువు
నెట్టులెరుగగలడు ॥గూడదోయన్నా॥

316

గద్య

శ్రీమద్వేదాగమోక్త పరమపావన పరశివ పశ్చిముఖోద్భవానాది
జంగమదేవకులసంజాత నందీశ్వరసగోత్ర రేణుకసూత్ర సప్రణా
వశాఖాసముజ్జిత శ్రీమత్పానుగంటి వంశసంభూత నాగ
మాంబా లింగయదేవరసత్పుత్ర కోటిశ్వరశాస్త్రి విర

చిత హంసతత్త్వకందార్ధ దయపులు, సమాప్తము.

శ్రీమద్గురులింగ జంగమార్పణమస్తు.

శం

విఘ్నే శ్వరప్రార్థననాటక రాగము-ఆటతాళము.

అంబికావరతనయా లంబోదరా అంబికావరతనయా॥ అంబు
జాసనాదిసురహృద యాంబుజాతసుమిత్రమా శంబరారివిరోధిసుతపే
రంబవిఘ్న రాజమా॥ అంబి॥ ౧ సర్వమంగళదాయకాద్వైమాతూరఖర్వవి
పత్తారకానిర్విశేషసమస్తోపుశ్రీజగసర్వకార్యప్రదాయకాశర్వసుతగణ
నాధదుర్జన ఛేదనాదివిధాయకా ॥ అంబి॥ ౩॥ నతపాదజలజాతమా
బ్రహ్మాండాంతర్గతవిపులోదరమామతవిఖండనాదితీపురమర్దనునిసుతర
త్నమాశ్రితజనాశ్రితస్కంధప్రాతాంచితసమాహితచిత్తమాఅంబికా॥ ౪
కార్యకారణ రహితా ప్రపంచాంత రాయలక్ష్మ్య సహితా
వేయుచేకులకమలమధ్యను మాయరహితస్వరూపమా సూర్యచంద్రా
గ్నులమించిన స్వప్రకాశవిలాసమా ॥ అంబి॥ ౫ శింశుమారాతీతమా
యాలోకింప సంచితభవహరమా మించిధృవసూర్యులను వెలి వెలిగించె
డిపరమాత్మమా యెంచశక్యముగానియట్టి అచలబోధనిధానమా
॥ అంబి॥ ౬ ధ్వాదశాంతాతీతమా విచారింపుసోడశిపమాత్మమా
యెంచపంచదశిలో ప్రపంచమెరుకవిచారమా అంచితంబాసీస్వరూ
పము అచలమేస్వతసిద్ధమా ॥ అంబి॥ ౭ గుంటూరుపురవాసమా సుబ్బ
య్యార్యులుండజూచినభాసమా ఇంటిమింటిరెంటిలేని యెంటిపరమా
కాసమా దంటమాణిక్యాఖ్యుడెప్పుడు తానెలానై యున్నయట్టి ॥ అంబి
కావరతనయా॥ తత్త్వము. ఆటతాళము.

మహాప్రభువువలెగూర్చున్నాడు మడుపు సుబ్బయ్యార్యుల
లుజూడు మాహరునిబోలియునానందుడైముగదు నహహామూడువంద
లయమలశిష్యులుగొలువ॥ మహా॥

పరగరెండవ పోతులూరి పీఠ బ్రహ్మబోయనకొల్పవీరి పర

మరత్న పీఠపద్మాసనంబున గురురాయుడనగాన కోర్కె లేమియు లేక
మహాప్రభువలెగూర్చుం॥ ౧

పట్టంచుఛోవతుల్ గట్టి యోగ పట్టపాలమునంచు బెట్టి దిట్టమా
సౌవర్ణ దివ్యకుండలములు బెట్టి కర్ణంబుల భేషనగాశిష్యులతో మహా
ప్రభువలెగూర్చుం॥ 3

అమలమాయజ్ఞోపవీతము భుజ మందు మెరయుచునుండ ట్లే మ
ము కమనీయ్యురుద్రాక్ష ఘనమాలల్ కంఠమున సుమహారంబులెల్ల సు
రుచిరంబుగ వేలుగ॥ మ॥ ౪

చూపులోచూపుగ జేసి కనుపాపలరెండుకటిగ జేసి యేపుమీర
మనసు నెమ్మిగట్టివైచి యూపామబుసనణచి యలపెడవులబంధించి
మహాప్రభువువలె॥ ౫

అంతర్ద్యంబుననడచి యాయష్టదశగుహచివరనిలచి యంత
తానైతననున లేమరచిపోయి అంతు లేనియట్టి అచలపరిపూర్ణుడై మ
హాప్రభువువలె॥ ౬

ధరణిగుంబార్పురమునందు గనగ పరమడుపువార్వంశమందు
గురుమూర్తయైబుట్టి కోర్కె లేమి లేక పరమావధూతయన పృజ్వరిల్లు
చు నెపుడూ మహాప్రభువలెగూర్చున్నాడు॥ మ॥ ౭

బయలందుతనుచునుగాంచి యా బయలునుతనువందూఁగించి బయ
లులోబయలు నిర్భయలునుమీరి యే బయలుగానిరి త్తెబట్టబయలైనిం
డి మహాప్రభువువలెగూర్చున్నాడు॥ ౮

తెనాలితాలూకాలోన జేరుది వ్యాంగలకుదురుపురిలోన పానుగం
టికోటిక పరమజంగమేశ మాన్యహృత్పీఠమున మంచిగురురాయుడై
మహాప్రభువువలెగూర్చున్నాడు॥ మహాపు॥ ౯

(శ్రీ)

సద్గురుచరణారవిందార్పణమస్తు.

ఓం

సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

తత్త్వము-ఆటతాళము.

ఉన్న సంశయములన్నింటికిదిరె యింకేమింకేమి
 అన్న నాకికజన్మ సున్న యెదోచెనా కింకేమింకేమి॥ ౧॥
 యేడులోకంబుల వెదకివెదకిగంటి యింకేమింకేమి
 యేడవలోకమున రెండుమూడునుగంటి, యింకేమింకేమి॥ ౨॥
 పీఠిచే నాగృహము భేషుగవెదకితి నింకేమింకేమి
 నాతపముసిద్ధించె నన్ను నేగంటిని యింకేమింకేమి॥ ౩॥
 తాతముత్తాతను తప్పకగనుగొంటి నింకేమింకేమి
 పీఠిమువవ్వను భేషవ్వనుగంటి నింకేమింకేమి॥ ౪॥
 నాతల్లిదండ్రుల నాణెమలరగగంటి నింకేమింకేమి
 పీఠిభార్యతోడ బెనగిరతిజేసితి నింకేమింకేమి॥ ౫॥
 బంగారు కలశమున పాన్కముగోలితి నింకేమింకేమి
 రంగుచావుపుటకల్ రమణనెడబాసితి నింకేమింకేమి ౬॥
 తీర్థప్రసాదములతిండి కడుపుననిండె నింకేమింకేమి
 సార్థకనిద్రచే జగమెల్లమరచితి నింకేమింకేమి॥ ౭॥
 యెక్కడజూచిన నేనేనిండియుంటి నింకేమింకేమి
 అక్కజముగ రేణుకగణేశకృపగంటినింకేమింకేమి॥ ౮॥
 ఘనతత్త్రిపుషుడు గానిబ్రహ్మందైతి నింకేమింకేమి
 మునుకొనికోర్కెల మొదలంటదృంచితి నింకేమిమింకేమి॥ ౯॥
 పరకేమిగానిబట్టబయలైతి నా కింకేమింకేమి
 గురుశిష్యులనుమాట గురుతుబోయెనా కింకేమింకేమి॥ ౧౦॥
 పట్టువిడుపులేని బయలునే నైతిని, యింకేమింకేమి
 పుట్టుచావులులేని పట్టుగలిగెనుగా కింకేమింకేమి॥ ౧౧॥
 మడుపునుబ్బయాచార్యుల్ మరిబోధాగురుడయ్యెనింకేమింకేమి

పుడమిపానంతి కోటిశ్వరుడనుమాట బోయెనాకింకేమింకేమి॥౧౨

శ్రీసద్గురు చరణారవిందార్పణమస్తు

ఆనందభైరవి-ఆది.

మంగళమనుచుపాడరె సద్గురునకు మంగళహారతులివ్వరే
అంగజ జనకునకు భంగావిముక్తునకు మంగళమనిపా ౧॥ అండపిండం
డబ్రహ్మాండకతీతమై ఖండాడముగాక నిడుస్వరూపునకు॥మం ౨॥
గుణగుణహితునకు పూర్ణప్రభాసునకు అనుపమతీతునకు నానంద
రహితునకు మంగళ॥౩॥ అధిక శాంతునకు శబ్దాదిరహితునకు ద్వాద్వ
విరక్తునకు నిర్ద్వంద్వరూపునకు॥మం ౪॥ అమలస్వరూపమై విమలజేజ
స్కుడై కర్మరాహితునకు సమస్తరూపునకు॥మం ౫॥ సుఖదుఃఖరహ
తునకు ప్రకాశనూననకు ఆకాశతీతునకు ఆకారరహితునకు॥ మంగళ
మనుచుపాడరె॥ ౬॥ నిత్యరహితునకు అతులస్వరూపునకు చిత్రావికా
రునకు సంశోషరహితునకు మంగళమ॥ ౭॥ నిరహంకారునకు పరిపూ
ర్ణభాసునకు పరతత్త్వవేదనకు కారణారహితునకు మంగళ॥ ౮॥ అ
హంకారరహితునకు మహాగుణవిఘనకు అహమహభావునకు బ్రహ
హ్మదిరహితునకు మం॥ ౯॥ ధరణిగుహారు పురమున నెలకొన్న వర
కామేశ్వరుడైన పరమపదవాసునకు మం॥ ౧౦ ధరమడుపునుబ్బయ్య
చార్యనర్మ్యులైన వరకూములూరిరామ యార్కులకును జయమంగళ
మనుచుపాడరే॥

౧౧

గురుపూజావిధి.

మంగళహారతి-ఆదితాళము,

సారసాక్షులారా గురునకు, హారతులివ్వరె మీరెల్ల ఘోరకలు
షవిదూరునకు వారిజాసనవారిజాక్ష వామదేవతీతునకు॥సా॥ గురుడ
తల్లిదండ్రీయనుచును గురుడేదేవుండనుకొనుచు గురుడేబ్రహ్మంబను
కొనుచు గురుతుగలిగి గురుసేవను కొదువలేక జరుపవలెను॥౨ పౌడ్డు
బొడువక పూర్వమేలేచి హద్దుమీరక గురునకును బుద్ధిగలిగిపదయుగ్మం

జుఁ సద్దుజ్జేయకళరణజేయు సరసులకుమోక్షమబ్బు॥సా॥౩ కన్నెలార
మనమెల్లప్పుడు తిన్నగజేశికుసేవింప నెన్నమానసచంచలము లన్నిబో
యిపైగదిలోపల నున్నతల్లిదండ్రులగలతుము॥సా॥4 తరుణులారాగురు
సేనను తప్పక నెప్పుడునొనరింప సరసతపైగదికిటికీల స్థిరతవర్జితుపిన
తండ్రులను సరసతపినతల్లులగాంతుము ॥సా॥5 పరమగురునికృపజెంది
తిమా, పడతులారామనమస్తా విడిగిగాపైగదిలోగదిలో బరగుచుండెడి
యవ్వనుతాతను బాగుగానుజేరగలము ॥సా॥6 గురుడమోక్షంబొసగు
ననుచును గురుతుగలిగిసేవింప స్థిరముగాలోగదిలోచివరక వరముదవ్వ
ను ముత్తాతను, విరుసత్తోడజేరివిడతుము॥సా॥7గురునిపూర్ణికటాక్షంబు
కోమలులారాగలుగంగ పరగగానీబంధువులందఁ పరికింపగలేకవుత్త
బట్టబయలైయేమీలేదు ॥సా॥8 మరియు గుంబూర్పురవాసునకు,
మడుపుసుబ్బయాచార్యులకు పరమపానుగంటికోటిశ్వరశాస్త్రిశక్తవి
నుత చరణపంకజగురుమూర్తికిని సారసాక్షులారా గురునకు హారతులి
వ్వరె మీరస్త॥

మంగహారతి-ఆటతాళము-ఆరభిరాగము,

మంగళం మంగళం మద్గురుమూర్తికి మంగళం మంగళం॥మః
సంగరహితునకు సర్వవ్యాపకునకు భంగశూన్యునకు నిరంగమూర్తికి
కిని భంగభంగముగాని బట్టబయలైయెపుడు సంగములందున నలరు
పూర్ణునకు॥మః॥౧ బ్రహ్మాండముల రెండింటిలోపల నిండియుండెడి
యఖండమూర్తికిని పిండబ్రహ్మాండములు రెండుదాగాక నఖండనిర్గుణ
డైన యమలప్రభువునకు॥మః॥౩॥ అష్టదిక్కులయందు నష్టదిక్పతులకు
నష్టభూతములకు వాఘాదుడై అష్టదశములందు నష్టాధిపతులకు నష్టా
క్షరిమంత్ర శివమూర్తికిని॥మః॥ దనరియత్వత్త్విద్దశాంగుల శృతిచేత
తనువ్రలొబ్రహ్మాండము బానువ్యాపించి మనమలరసంగవ్యమాత్రః
పురుషోయనగ ననువుగమహాకారణాంగసద్గురుడ॥మం॥౧ మరియునీలతో
య్యద మధ్యస్థమనుశృతిచె నిరువుగనణుమాత్ర పరమయాపుండై వర

ప్రత్యగాత్మయైయరయతుర్యముసర్వ పరమదేహమాలంబు, ప్రబలుస
ద్గుడా॥మం॥౬॥ ఇరువుగ నణోర ణీయ్యమనుశృతిచేతఁ సరసపరమా
త్మండనసర్వదేహములక తుర్యాతీతుడవయ్య దొనరుపూర్ణంబును
పరగగ లక్ష్మించి బయలైనగురుడా॥మం॥౭॥ అరయవాచ్యార్థలక్ష్యార్థంబు
లైనట్టి పరమజీవేశ్వరులు పరికింపగాక విరివిప్రత్యేగాత్మపరమాత్ములును
గాక నరయసీరెంటికి నైక్యంబగు గురుడా॥మం॥౮॥ ధరణిగుంటూర నెడి
పురమునవశియించి పరమజ్ఞానపుత్రభక్తులకెల్ల గురుశేఖరుండయ్య
పరమమోక్షమునొసగు ధరమడుపుసుబ్బయ్యార్యవర్యులకు॥మం॥౯॥
పాగ్గంటికోటీశ భక్తహృదాకాశమున వెల్లుచుండెడి ముఖ్యగురునకును
దీనభక్తులనెల్ల దివ్యంబుగానేలు సూనృతశ్రీమదుపు సుబ్బయ్యార్య
వర్యులకు॥

జోలపాట-ఆనందభైరవి-ఆటతాళము.

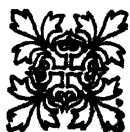
జోజోదేశికస్వామిగురురాయా జోజో శాశ్వతపరమపురు
షాయ॥జోజో॥ ౧ శ్రీమతాగ్రుణ్యమహాగుణనిధిసంశాస్తిశమాదిసద్గుణ
తేజం నిత్యమానందపరిపూర్ణభావం ॥జోజో॥ ౩ నిర్ద్వందనిరుపేక్షమ
మలం శిద్ధచారసమస్తఘటితం పూర్ణాత్మానయగురుపాదపద్మం
॥జోజో॥ ౪ సిస్సంగమాద్యంతఃకేభుం హంసద్వయపరశివరూపం సంసా
ర్ణవచిద్విలారాం ॥జోజో॥ ౫ ఆజ్ఞానమూలహరణం జ్ఞానవైరాగ్యమాది
సిద్ధర్థం సుజ్ఞానమూర్తిస్వరూపం ॥జోజో॥ ౬ నిర్ముక్తకర్మాదినిఖలం
కర్మమనసావాచాఆతీతం చిన్మయచిద్రూపవ్యాపితసర్వం ॥జోజో॥ ౭
గురుపాదోదకముపానం గురోరుచ్చిష్టభక్షిభుక్తిం గురుమూర్తియేసదా
ధ్యానం ॥జోజో॥ ౮ యాదంఘ్రికమలాద్వంద్యం ద్వందతాపనివారణ
హరణం స్వదేశికతైవనామం ॥జోజో॥ ౯ యత్నాదణురైనిత్యం
కోపిసంసారవారధిహరణం ప్రాశస్త్యతేమహతత్త్వసాదం ॥జోజో॥ ౧౦
ప్రేమనన్నగతూములూరి రామయోగ్యనిత్యదయనగోరి మమరూ
పాసితేముక్తిదారి॥జోజో॥౧౧ పుడిమిగుంటూర నెడిగ్రామంమదుపుసుబ్బ

య్యచార్యులధీరం మఖండచిద్ధనసారం | జోజోదేశిక | ౧౨ |

మేలుకొలుపులు భూపాలం ఆటతాళము

మేలుకొన వేజీవహంస మేలుకొన వేపరమహంస మేలుకొన వేరా
జహంస మేలుకొనగదవే జీవమామేలుకొనవే ౧ తొల్లి జేసినపుణ్యవ
శమున కల్లజగములునున్న లాయెరు యుల్లమలరగహృదయశీతము నం
దునిలువగనూ || జీ || ౨ గురు డెఅజుగు గురు డెమాధపుగురు డెమహరుద్రుం
డనియునుగురు డెపరమవాసుడనియును గురుతునిలుపుకొని || జీ || ఆచా
ర్యుండొప్పుకుండెడి యాచారములొప్పురాదు ప్రాచీనవిధులవిడచి స్వ
చ్ఛమునుదెలియూ || జీ || ౩ దూషింపగరాదుయితరుల దూషింపగవినగ
రాదు స్వేషింపగరాదువిడబడిభాషింపగరాదు || జీ || ౪ యెచ్చటనునద్దు
రుదుపుండగ నచ్చటనుకాశీగుంగయు అచ్చటనుప్రియాగనదులను ము
చ్చటగదెలియూ || జీవ || ౫ నరమాత్రుండనియుజూడగ పరమగురుడనిన
మ్మికొలచియు నిరతమునుభజించుమెప్పుగ నిర్గుణముదెలియూ || జీవ || ౬
గురుపదములు శేవించియు గురువాక్యమునమ్ముకొనుచును గురుమస్త్ర
ముజపించుచు గురుసన్నిధినినుండ || జీ || ౭ గురుపదసందర్శముననుగు
రుపదజలపానమునను గురుపదపూజయునుగైకొని గురుప్రసాదమునువ
డయూ || జీవ || ౮ సప్తకోటిమహామస్త్రము చిత్తవిభ్రమకారణంబని గు
ప్తముగప్రణవనాదము గుట్టుదెలియుటకూ || మేలుకొనవే | ౧ ధరణి
గుంటూర్పురవరంబున పరమపావనులైనభక్తుల విరివిగాకామేశ్వరుని
కరుణవడయుటకు || జీ || ౧౧ ప్రేమనెన్నగతూములూరి రామయార్యుల
పాదపద్మము నమ్మికతో మదుపునుబ్బయాచార్యులునుగొలువ || మేలు
కొనవే | ౧౨ |

సంపూర్ణము.

బ్రహ్మశ్రీ బలిజీవల్ల రిలక్ష్మీకాంతకవిగా గ్రంథములు.

1. సత్యహరిశ్చంద్రీయము. ... 1—0—0
2. సాత్రాజితీయము. ప్రసిద్ధమైననాటకము. అనేక స్థలములఁబదర్శింపఁబడుచున్నది. ... 0—14—0
3. బుద్ధిమతీవిలాసము. ... 0—12—0
4. శివానందలహరి. శ్రీ శంకరాచార్యవిరచిత శివస్తవమునకుఁ దెనిగింపు పద్యములు ప్రతి పదార్థతాత్పర్యములతోనున్నది చక్కని కాలి కోఁజెందు. ... 1—0—0
5. ఉద్ధరరాఘవము. అత్యుత్తమనాటకము అచ్చుతోనున్నది. ... 1—0—0
6. వేణుగోపాలస్తవము. ... 0—4—0

ఇతర గ్రంథములు.

1. కీర్తికాంతాస్వయంవరము. అచ్చుతమైన పూర్వప్రబంధము. ... 0—4—0
2. చిత్రమాధవము షేక్స్పియర్ కామెడియన్ ఎక్కువ తెలుగు చక్కనినాటకము. బ్రహ్మశ్రీ దంటు సుబ్బావధానివిరచితము. ... 0—12—0

పై గ్రంథములకై రాగ్రాక్రింది చిరునామాలతో చెక్క
డక్లేషను వ్రాసినఁబడయఁగలరు.

చంద్రికా ప్రెస్, గుంటూరు.

లేక క్రోవి వెంకటసుబ్బారావు, బుక్ శెల్లర్, గుంటూరు.

లేక భాగవతుల సుబ్బయ్యగారు, టీచరు, గుంటూరు.

10215

